

...Nu asimilăm doar tehnologii noi, ci și un fel nou de a ne trăi viața

Una din cele mai agreabile îndeletniciri ale viitorologiei este aceea de a-ți imagina pe muncitorul viitorului, al unui timp, prin urmare, în care se bănuiește că omul muncitor va gândi și va munci în tot locul altfel decât o face îndeobște astăzi. Muncitorul viitorului va lucra într-un laborator sau în hale cu înfățișare de laborator, va stăpîni o mașină foarte deșteaptă, dacă ne e îngăduit să ne exprimăm astfel, mașină, se înțelege, programată cibernetic. Muncitorul va mai avea și o planșetă de desen și întreg spațiul în care își desfășoară el activitatea va arăta că acolo sînt stăpîne pasiunea și inteligența umană.

Adevărul este că nu e nevoie să ne ajutăm prea mult de imaginație ca să-l cunoaștem pe omul acesta. Gelu Simion, spre exemplu, este muncitor de categoria a VI-a, cu toate șansele de a primi și treapta specială. Are 29 de ani, lucrează la o mașină de electroeroziune cu comandă program și, în vreme ce mașina - care este realmente foarte deșteaptă, poate una din cele mai subtile creații ingineresti ale domeniului - își vede de treburile, Gelu Simion stă la planșeta de desen și pune la scara 40/1 sau 50/1 desenele furnizate de proiectantul propriu-zis al matricei pe care urmează să-o creeze mașina lui, planșe a căror precizie pentru această mașină e numai „satisfăcătoare”. Mărind de 50 de ori figura de abia cîțiva centimetri pătrați, care, în final, trebuie croită în placa de oțel cu o precizie de ordinul micronilor, Gelu Simion își pune serios mintea la contribuție, întrucît ca un matematician. Matricele realizate aici merg apoi la secția Metalurgică 1 (sau secția extrudate-trase, cum i se mai zice) și slujesc la fabricarea profilurilor de aluminiu.

Ne găsim deci la **Intreprinderea de prelucrare aluminiului Slatina**, una din cele mai moderne investiții ale industriei noastre. Dacă fierul a putut fi preparat și prelucrat încă din vechime cu mijloace și tehnici primitive, aluminiul nu avea cum să fie descoperit decât după ce se vor fi descoperit aproape toate cele trebuincioase tehnicii secolului nostru, inclusiv electroliza. Industriile pentru producerea și prelucrarea aluminiului nu pot fi decât noi ori - și mai bine - foarte noi. Și trebuie să fie foarte noi deoarece perfecționarea tehnologiilor vine să scadă prețul de fabricație al profilului cablului sau foliei, încă ridicat astăzi, dar de ajuns de convenabil pentru a conta pe aluminiu în cele mai diferite situații. Una din secțiile Intreprinderii din Slatina bunăoară produce cantități considerabile de timplărie metalică pentru hoteluri și construcții de o anume importanță. Lemnul a ajuns material deficitar. Și nu numai el. Trebuie să fabricăm aluminiu mult și ieftin. De fapt, aluminiul se vădește necesar în atîtea ramuri industriale încît, parafrazînd o zicere cu mai multe înțelesuri, dacă el nu ar fi existat, trebuia neapărat inventat. Meseria lui Gelu Simion este să dea niște matrice extrem de sofisticate necesare secției de extrudare. Secțiunea unui profil rezultă, cel mai adesea, ca urmare a unui calcul ingineresc foarte pretențios. Se fabrică la Slatina cîteva mii de profile, în cantități mai mici sau mai mari, iar regula fabricării lor e una singură: maximum de calitate, minimum de consum de metal. „Îmi place munca pe care o fac, spune Gelu Simion. Îmi place atît de mult încît i-aș dori fiecăruia o muncă la fel de pasionantă. Mașina mea a fost montată la sculerie în anul 1974. Tocmai terminasem liceul seral cînd mi s-a spus să încerc să o iau în primire. Era nevoie de puțină matematică și probabil că de aceea am fost solicitat. Practic, am fost instruit numai șase zile și după asta am conceput un program simplu, o bară de aluminiu. După cîteva luni fără probleme, mașina s-a defectat și unii au spus că e din cauza mea. Realizăm programe foarte complexe, ajunsesem cu ea la un soi de frăție și știam că trebuia să fie un defect de fabricație. Lucru care s-a adevărit. Faptul însă că mi s-a pus la îndoială priceperea m-a durut mult. În același timp, am înțeles că neîncrederea era o treabă care exista în noi, că nu mă privea doar pe mine. Tinerii, aproape toți, au învățat meserie bună în școli profesionale. Numai că învățătura nu dă neapărat și încredere în tine și în tovarășii tăi. Asta vine cu vremea. Noi nu asimilăm numai tehnologii și mașini. Noi asimilăm în primul rînd și mai presus de orice aș spune un nou fel de a ne trăi viața. Facem, aproape fără să ne dăm seama, muncă intelectuală și un tip de muncă pe care aș numi-o sufletească. Acum, tot despre munca mea. Realizez lunar 10-15 matrice, sub zece kilograme fiecare. Deci, cam două

(Continuare în pagina 15)

TUDOR OCTAVIAN ■

ION IRIMESCU : Cosinzene (maestrului, care ne-a dăruit acest mărtisor, un cald omagiu la 75 de ani de viață)
Fotografie de VASILE BLENDEA ■

• ACTUALITATEA •

■ În prima lună a acestui an Intreprinderea de rulmenți din Birlad a depășit planul la export cu 2,85 la sută, iar luna februarie va fi încheiată, de asemenea, cu livrarea unei producții suplimentare ce reprezintă 1 la sută peste prevederi. Cereri noi ale beneficiarilor din S.U.A. și Canada, precum și pe noile piețe din Belgia, Ghana, Olanda și alte țări sînt satisfăcute prin asimilarea a încă 6 tipuri de rulmenți silențioși pentru motoare electrice din cele 24 de tipodimensiuni prevăzute în programul de modernizare a producției.

■ În Capitală a avut loc Consfătuirea îmbunătățirii circulației rutiere, organizată de Ministerul de Interne, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Comitetul pentru problemele consiliilor populare. Consfătuirea a elaborat un program de măsuri pentru perioada 1978-1980 cu privire la întărirea ordinii și disciplinei rutiere, optimizarea traficului, securitatea deplasării participanților la circulație și reducerea numărului de accidente.

■ Sîmbătă și duminică s-a desfășurat la Lonea și Deva finala celei de a noua ediții a festivalului „Călușerul transilvan”, manifestare ce face parte din Festivalul național „Cîntarea României”. Cîștigătorii acestei ediții: călușerii căminului cultural din Costești, cei din Orăștioara de Sus și căminul cultural Boșorod, toate din județul Hunedoara (au fost trei locuri I).

■ La sfîrșitul lunii februarie, la Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin a fost lansat tancul petrolier nepropulsat de 1500 de tone, conceput de ICEPRONAV din Galați. Nava, destinată navigației fluviale, este prima din seria celor cinci prevăzute să se construiască în acest an. ■ Sala Dalles găzduiește începînd de marți o amplă expoziție cuprinzînd peste o sută de picturi semnate de sculptorul, pictorul și scriitorul Ion Vlasiu. ■ Sîmbătă, după miezul nopții s-a terminat simultanul pe care șahistul Florin Gheorghiu l-a dat la Șah-Club I.T.B. În aproximativ șapte ore, marele maestru internațional a cîștigat 31 de partide și a remizat două, fără a suferi vreo înfringere.

Treptele angajării

Vorbînd cu încredere, cu devotament,
despre
setea noastră de noi, și nevoia de bine,
despre eforturile - niciodată prea mari -
întru

îndestularea copiilor, nu facem decît
să prefigurăm șoseaua cea largă
spre adevărata evaluare
a omului, dar nu vom transforma
cuvintele într-o punte
de faruri orbitoare, la adăpostul căreia
reptilele umbrei să prolifereze
în voie. Nu vom lăsa
iarba vertiginosă și caldă a discreției

să protejeze
capcanele îmburghezirii
Dezgropate, scoase la aer, culcușurile
cu cloroform

ale falselor liniști - în fond, urmele
încă vii pe alocuri, ale vechilor
linii moarte - vor stîrni îndoiala,
hotărîrea celor ce le-au visat
de a-și amîna instalarea pînă
la limpezirea deplină a gîndurilor - între
timp

le va părăgini justițiară ploaie
a lucidității.
Covorul insesizabil adîncit sub vîntul
delăsării, pe care

uneori ne-ar plăcea să-l vedem
acoperînd totul, este calea de acces
cea mai familiară spre asemenea cavități
greu de părăsit
după alunecare. Vom fi strigați,
treziți din somn de prieteni,
de foștii noștri tovarăși - nu vom reuși
să le răspundem, cu limba încilcîită
în neadevăruri, iar chipurile lor, privite
prin plasa intereselor inavuabile, ne vor
speria,

părinđ că aspiră la șubredul trepid
de sub șubredele noastre picioare

Dacă fiecare din noi va schimba
una măcar
dintre cazematele astea
ale renunțării la luptă
în ogor cultivabil, înseamnă
că ne-am făcut
datoria de constructori.

ADRIAN DAN ■

De la 1 martie

Noi categorii de oameni ai muncii primesc retribuții majorate

Începând de ieri, 1 martie, personalul muncitor din patru ramuri economice beneficiază în avans de măsurile privind majorarea retribuției, majorare care se aplică astfel cu patru luni mai devreme pentru muncitorii din industria celulozei și hârtiei, cu două luni în avans pentru cei din industriile energiei electrice și poligrafice și cu o lună mai repede pentru cei din industria materialelor de construcții.

În procent de medii, majorările pentru toate cele patru ramuri sînt cuprinse între 16,1—17,4 la sută, ceea ce valoric reprezintă o creștere medie a veniturilor cu 205—449 lei.

Prin această majorare, din prima etapă a cincinalului în curs, numărul total al celor care au beneficiat de majorări, începînd din vara anului trecut, a ajuns la 4,7 milioane de oameni ai muncii, ceea ce înseamnă mai bine de două treimi din întregul personal din economie, o dovadă grăitoare a politicii partidului și statului nostru de creștere a bunăstării fiecărei familii de muncitori.

Firește, gîndurile de recunoștință ce se îndreaptă spre partid, spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestor ample măsuri de creștere fără precedent a nivelului de trai al întregului nostru popor, se însoțesc de hotărîrea unanimă de a îndeplini și depăși importante sarcini ce se desprind din documentele Conferinței Naționale a partidului pentru obținerea unor noi și noi succese în muncă, în sporirea producției și a productivității muncii, a venitului național.

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

Tropaeum Traiani în avanpremieră editorială

După cum cititorii desigur știu, pe teritoriul comunei Adamclisi (jud. Constanța) poate fi văzut astăzi un complex de monumente de cea mai mare importanță pentru istoria poporului român, legate direct de însuși actul de naștere al românilor. Pe un platou care domină regiunea poate fi văzut de la mare distanță monumentul triumfal — Tropaeum Traiani — recent restaurat. Înalt de circa 42 m a fost ridicat în anul 109 e.n. de împăratul Traian în cinstea victoriei armatelor romane din anul 102 asupra dacilor și populațiilor aliate cu aceștia. În apropiere imediată, pe același platou, există ruinele altarului funerar și ale mausoleului, dedicate tot în timpul lui Traian soldaților și unuia dintre comandanții de vază căzuți în aceeași bătălie de la Adamclisi. La aproape 2 km vest de monumentul triumfal, pe un platou nu prea înalt, înconjurat de dealuri care-l adăpostesc, se întinde pe o suprafață de circa 9 ha ruinele parțial cercetate și consolidate ale cetății romane pe care Traian a întemeiat-o aici, pe care au refăcut-o din temelii mai târziu împărații Constantin cel Mare și Liciniu, la începutul secolului al IV-lea e.n.

Cercetările arheologice la cetatea care purta numele monumentului, Tropaeum Traiani, au fost inițiate de unul din marii deschizători de drumuri ai arheologiei românești, Grigore Tocilescu, în anul 1891, după ce a încheiat descoperirea și studierea monumentului triumfal (1882—1890). A fost urmărită atunci dezvelirea incintei cetății (circa 1.200 km lungime) și a marilor clădiri cu caracter public din interior. În anul 1910 săpăturile au fost continuate de George Murnu, traducătorul de mai târziu al Iliadei și Odiseei în românește, care a dezvelit sistematic jumătatea de est a străzii principale a cetății, cu canalul și apeductul din mijlocul ei și porticele adiacente. Ulterior, marele arheolog și istoric Vasile Pârvan a publicat un studiu temeinic de sinteză istorico-arheologică, studiu care constituie și azi baza informațiilor cu privire la cetate.

După o serie de cercetări de mai mică amploare, i-a revenit, din anul 1963, Institutului de arheologie din București, sarcina de a relua sistematic săpăturile arheologice de la Adamclisi,

atît pe dealul monumentului triumfal, cît și la cetate. O echipă de arheologi din București, Constanța și temporar Iași, condusă de dr. Ion Barnea de la Institutul de arheologie din București, și din care au făcut parte mai constant Ioana Cătănciu, Mihai Simpetru și Al. S. Ștefan și subsemnatul (București), Gheorghe Papuc și Rodica Ocheșeanu (Constanța), arhitectele Monica Mărgineanu Cîrstoriu și Anișoara Sion (București) a urmărit în acești ani obținerea de date pe baza cărora să se poată reconstitui cît mai aproape de adevăr istoria orașului și a celorlalte monumente de la Adamclisi. În acest scop s-a început cercetarea sistematică, pe niveluri de locuire, a suprafeței întregii cetăți pe de o parte, iar pe de altă s-au reluat săpăturile la unele monumente insuficient cercetate anterior sau care cereau verificări suplimentare. Pînă în prezent s-au degajat în întregime porțile mari (de est și de vest) ale cetății, împreună cu turnurile ce le flanchează la exterior, două cartiere din apropierea porții de est, strada principală lungă de 300 m cu o parte din ruinele clădirilor adiacente și latura de sud-vest a cetății la exterior, între poarta de sud și poarta de vest, cu 6 din totalul de 22 de turnuri de apărare cite numără întreaga fortificație. Au fost de asemenea urmărite apeductele cetății, unele parcurgînd de la cele mai bune surse de apă cîtiva km, iar pe dealul monumentului s-au încheiat cercetările de la monumentul triumfal, altar și mausoleu.

Toată această muncă de cercetare a fost urmată, parțial, de protecția, consolidarea sau chiar restaurarea monumentelor și edificiilor studiate, activități ce au stat și stau în sarcina forurilor în drept centrale și județene.

Cercetările arheologice din ultimul deceniu de la cetate au confirmat material o serie de ipoteze ale predecesorilor cu privire la continuitatea de viață de aici, stabilindu-se pe baze stratigrafice că între secolele II—I e.n. și VII e.n. există în cetatea Tropaeum Traiani șase niveluri principale de locuire. În plus, sondajele făcute în acești ani au descoperit urme de locuire și mai vechi, necunoscute pînă acum, din neolitic și epoca bronzului, demonstrîndu-se astfel o viață foarte veche, ne-

întreruptă, pînă la venirea romanilor în această zonă a Dobrogei. Pentru epoca clasică, cel mai vechi nivel de locuire intensivă, bogat documentat mai ales prin ceramică și alte obiecte, dovedește existența aici a unei mari așezări getodacice al cărei nume îl cunoaștem, care întreține relații de schimburi cu lumea greco-romană. Peste această așezare s-a înființat, după cucerirea romană, o stațiune fortificată, aflată la răscrucea unor drumuri romane militare și comerciale foarte importante, astfel că, în curînd, cel mai târziu în vremea lui Marcus Aurelius (pe la anul 170 e.n.) avea să devină centru urban de seamă, ridicat la rangul de municipium. Cercetările arheologice și de arhitectură au luat în studiu și determinat o serie de detalii care au permis reconstituirea grafică a structurii urbane în secolele II—III e.n., aspect necunoscut pînă acum pentru cetatea Tropaeum și chiar pentru multe din celelalte fortificații romane din Dobrogea. La începutul secolului al IV-lea (anul 316 potrivit inscripției descoperite cu mulți ani în urmă la poarta de est), incinta a fost reconstruită, urmînd în mare traseul celei vechi. În fapt, construcția romană țirzie a reluat atunci, pe un traseu poligonal neregulat respectînd forma platoului, refacerile inițiate de împărații Aurelian și Dioclețian. Dealtfel, distrugerii și refaceri succesive între secolele II—VI e.n. a suferit și cea mai mare parte a edificiilor din interiorul zidului de incintă: locuințe, magazine și alte clădiri, bazilica păgînă și cele patru bazilici paleocreștine, străzile etc. Ultima etapă de mari construcții se leagă, la fel ca în alte centre urbane din provincia romano-bizantină Scythia Minor (aproximativ teritoriul actual al Dobrogei), de activitatea împăraților Anastasius (491—518) și Iustinian (527—565). În plus, s-a stabilit, în urma cercetărilor mai noi, că aglomerarea excesivă de construcții — mai cu seamă locuințe, dintre care unele cu etaj — din secolul al VI-lea, presupune o creștere demografică mare și o prosperitate economică deosebită, care au durat pînă la invazia distrugătoare din anul 586 a avaro-slavilor, cînd o mare parte a așezărilor a fost incendiată și distrusă. După acea dată, fortificația devenind mai nesigură, lo-

cuirea s-a diminuat, procesul de ruralizare a avansat rapid, iar așezarea s-a stins cu totul în primele decenii ale secolului al VII-lea, populația locală romanizată retrăgîndu-se în zonele mai ferite din împrejurimi.

Descoperirile arheologice din cetatea Tropaeum Traiani, sumar și concluziv prezentate în rîndurile de față, fac, împreună cu interpretarea lor, obiectul primului volum al unei serii monografice intitulată Tropaeum Traiani. Primul volum, elaborat de un colectiv de cercetători condus de dr. Ion Barnea și prelat din 1976 Editurii Academiei Republicii Socialiste România, va fi urmat de un al doilea, deja încheiat, și destinat de cercetătorul Mihai Simpetru studiului monumentelor comemorative ridicate de Traian. Un al treilea volum va cuprinde studiul de detaliu al tuturor monedelor descoperite în cetate și împrejurimi, precum și concluziile istorice care urmează acestui studiu.

Toate aceste lucrări, precum și completarea treptată a seriei Tropaeum Traiani cu studii sistematice al descoperirilor ce vor urma, au ca scop cunoașterea mai aprofundată și cît mai apropiată de adevărul istoric a evoluției vieții strămoșilor noștri din această parte a țării, de la începuturile romanizării și pînă în pragul desăvîrșirii formării poporului român. În care sens, cu atît mai mult ne bucurăm că, încă înaintea apariției lucrării tipărite despre rezultatele cercetărilor arheologice de la Tropaeum Traiani, acestea pot fi văzute pe viu, atît în ceea ce s-a restaurat și consolidat pe loc la monument și cetate, cît și în muzeul de arheologie nou creat în Adamclisi. Apărut prin strădaniile Muzeului de arheologie din Constanța în frunte cu directorul său, dr. Adrian Rădulescu, noul muzeu, primul de acest fel în Dobrogea, adăpostește piesele originale ce îmbrăcău monumentul triumfal, și piesele mai reprezentative, mari sau mărunte din descoperirile făcute în ultimul deceniu în cetate, la a căror creștere colectivul menționat mai sus a contribuit din plin.

ALEXANDRU BARNEA
cercetător științific la Institutul
de arheologie din București

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul studenților comuniști, participanți activi la lupta pentru progresul țării, pentru transformarea revoluționară a lumii

Există în cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România o frază de o rară forță plastică, sintetizatoare, care proiectează un con de lumină, adoma unui urias reflector peste decenii, asupra uneia din cele mai impresionante înfăptuiri ale Partidului Comunist Român, ale orinduirii noastre socialiste: „Practic nu există domeniu — spunea secretarul general al partidului — în care să nu putem asigura pregătirea specialiștilor de care patria noastră are nevoie pentru dezvoltarea sa economică și socială”. Sint cuprinse în aceste puține cuvinte decenii de eforturi și de sacrificii, materializate azi în posibilitatea oferită întregului tineret al țării de a învăța și de a munci, în existența unei baze materiale a învățămîntului care provoacă admirație și peste hotare, în fine, în educarea aceluia tip de specialist „capabil să descifreze nu numai secretele științei și tehnicii, ci și legile dezvoltării economico-sociale, să înțeleagă just tendințele generale ale dezvoltării umane, să fie un participant activ la lupta pentru transformarea revoluționară a lumii”.

Forumul studenților comuniști reunit în capitala țării în ultimele zile ale lunii februarie a prilejuit nu numai o amplă analiză a realizărilor obținute și a sarcinilor care stau în fața tineretului studios, ci — datorită prezentei tovarășului Nicolae Ceaușescu și indicațiilor ample și profunde pe care le-a dat cu acest prilej — s-a transformat într-un adevărat eveniment în viața țării.

„Universitatea este cartea de vizită a unei națiuni” spunea un distins om de știință român, poate cel mai bătrîn universitar în funcție, cu 42 de ani de activitate neîntreruptă în învățămîntul superior. Întreaga desfășurare a conferinței de la București a confirmat cu prisosință această pregnantă caracterizare, care se referă, firește, nu numai la instituția universității ca atare, ci în primul rînd la acei care îi dau viață și finalitate: studenții.

Așadar, „practic nu există domeniu în care să nu putem asigura pregătirea specialiștilor de care patria noastră are nevoie...” Aceste cuvinte ale secretarului general ne duc cu gîndul la cele 44 de instituții de învățămînt superior, cu 182 000 de studenți, din care 129 000 la cursurile de zi, care situează România în rîndul țărilor cu o instrucție publică avansată. Ele ne duc cu gîndul la faptul că dispunem în prezent de o puternică bază materială care asigură atât desfășurarea corespunzătoare a procesului de învățămînt, cit și condiții tot mai bune de viață și învățatură. Peste 60 la sută din spațiile de învățămînt și peste 70 la sută din totalul spațiilor de cazare au fost construite în ultimii zece ani — cifră grăitoare pentru dimensiunile acestei perioade și în acest domeniu de importanță vitală în viața unei națiuni. Un alt fapt semnificativ: în cincinalul 1976—1980 valoarea totală a investițiilor pentru învățămîntul superior este de circa 1,7 ori mai mare decît în cincinalul anterior. Dar mai presus de toate trebuie subliniate schimbările de conținut, încheierea procesului purtînd pecetea contribuției fundamentale a tovarășului Nicolae Ceaușescu și vizînd reorganizarea și așezarea pe baze noi, revoluționare, a învățămîntului de toate gradele, în strînsă legătură cu cerințele dezvoltării economico-sociale a țării.

Această legătură organică dintre învățămînt, activitatea politică a studenților și construcția socialistă a constituit una din temele majore ale lucrărilor Conferinței Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România. Puternica angajare a studenților, încă de pe băncile facultății, în edificarea noii societăți se tra-

duce nu numai în eforturile lor pentru a-și desăvîrși pregătirea teoretică, profesională, ci și prin prezența lor masivă pe marile santiere, la planșetă, în activitatea de cercetare și creație, desfășurată laolaltă cu profesorii lor, cu oamenii muncii din producție. Succesele remarcabile pe tărîmul împlinirii învățămîntului și cercetarea și producția se datoresc, în mare măsură, tocmai inițiativelor și liniilor directe trasate de secretarul general al partidului. Pe baza indicațiilor sale au fost constituite și s-au consolidat unități de producție, cercetare, proiectare și servicii, legîndu-se strîns formarea profesională a studenților de activități concrete de muncă și de creație, s-a realizat trecerea la pregătirea pe profiluri largi a viitorilor specialiști, s-a îmbunătățit conținutul programelor analitice, precum și sistemul de predare a științelor sociale.

„Numai dispunînd de cadre și muncitori de înaltă calificare, cu înalt simț de răspundere față de destinele patriei și ale socialismului, avem garanția deplină a îndeplinirii cu succes a minunatului Program adoptat de Congresul al XI-lea, care prevede ridicarea României pe noi culmi de civilizație, depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierea în rîndul statelor cu o economie dezvoltată, a înaintării ferme pe calea civilizației noi comuniste”. În acest cadru larg, trasat de conducătorul partidului, s-a relevat la conferință faptul că numai în acest an universitar peste 42 000 de studenți au activat în cercuri științifice, în colective comune de cadre didactice și specialiști din producție și cercetare, cu tineri muncitori și tehnicieni, iar numărul studenților angrenați în cercetare pe baze contractuale s-a triplat în anul universitar 1976—1977, rezolvîndu-se peste 1 100 de teme din planul prioritar și fiind prezentate pentru brevetare 729 lucrări ce reprezintă invenții și inovații. În anul 1977 peste 90 000 de studenți au muncit

pe santiere de investiții, la obiective industriale, universitare, în campaniile agricole, la construcția și dotarea spațiilor de învățămînt. O contribuție importantă au adus-o cei peste 1 500 de studenți care au muncit și muncesc pe Șantierul național al tineretului Dunăre — Marea Neagră, ca și mii de participanți la Șantierul Nedeia-Măceșu. Dincolo de cifrele oarecum seci, bilanțiere, transpare însă puternica angajare a studenților comuniști în viața tumultuoasă a țării, în rezolvarea concretă a sarcinilor construcției socialiste. Pe drept cuvînt se poate afirma că studenții comuniști și de astă dată au răspuns „Prezent!” la chemările partidului. Insufleteți de elanul revoluționar caracteristic întregului tineret al patriei, ei își aduc din plin contribuția la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Cei 118 000 studenți români, peste 7 500 studenți maghiari, peste 2 200 studenți germani și o mie de studenți de alte naționalități învață și muncesc în strînsă unitate, vîdînd, și pe această cale, comunitatea de interese și aspirații ale tuturor fiilor patriei socialiste.

Cum e normal pentru o reuniune de tineret, și la conferința de la București atenția principală a fost îndreptată asupra sarcinilor de viitor care confruntă tînră generație. În cuvîntarea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra faptului că nu ne putem mulțumi cu rezultatele obținute pînă acum, că mai avem încă un drum important de parcurs pentru îndeplinirea în întregime a orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului. El a trasat un adevărat program de acțiune, indicînd cu deosebită claritate principalele probleme care trebuie să stea în atenția studenților și cadrelor didactice, a organizațiilor de partid, a tuturor forurilor de partid și de stat răspunzătoare pentru bunul mers al învățămîntului superior. „Trebuie să luăm toate măsurile — a spus

tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru perfecționarea continuă a procesului de învățămînt. Considerînd că am realizat un cadru organizatoric stabil și de lungă durată, nu trebuie să uităm nici un moment că învățămîntul — poate mai mult decît alte domenii — este un proces revoluționar, care trebuie să țină seama de rapiditatea cu care se dezvoltă știința, cunoașterea umană în general. De aceea, avem marea răspundere față de știința românească, față de viitoarele cadre, să facem totul pentru a asigura permanent, an de an, zi de zi, dacă se poate spune astfel, nivelul științific corespunzător întregului nostru învățămînt”. În acest context s-a evidențiat necesitatea de a se acorda o atenție sporită conținutului manualelor și cursurilor, al căror nivel trebuie să corespundă cerințelor actuale, să reflecte conținutul noile cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii din toate domeniile de activitate. De asemenea este necesar să se intensifice și mai mult activitatea cercurilor științifice ale studenților și elevilor, participarea lor, paralel cu procesul de învățămînt, la munca de cercetare — aceasta constituînd o cerință esențială pentru asigurarea unui nivel înalt al studiului în întreaga noastră rețea școlară. Trebuie totodată luate toate măsurile pentru desfășurarea în bune condiții a activității practice de producție a elevilor și studenților.

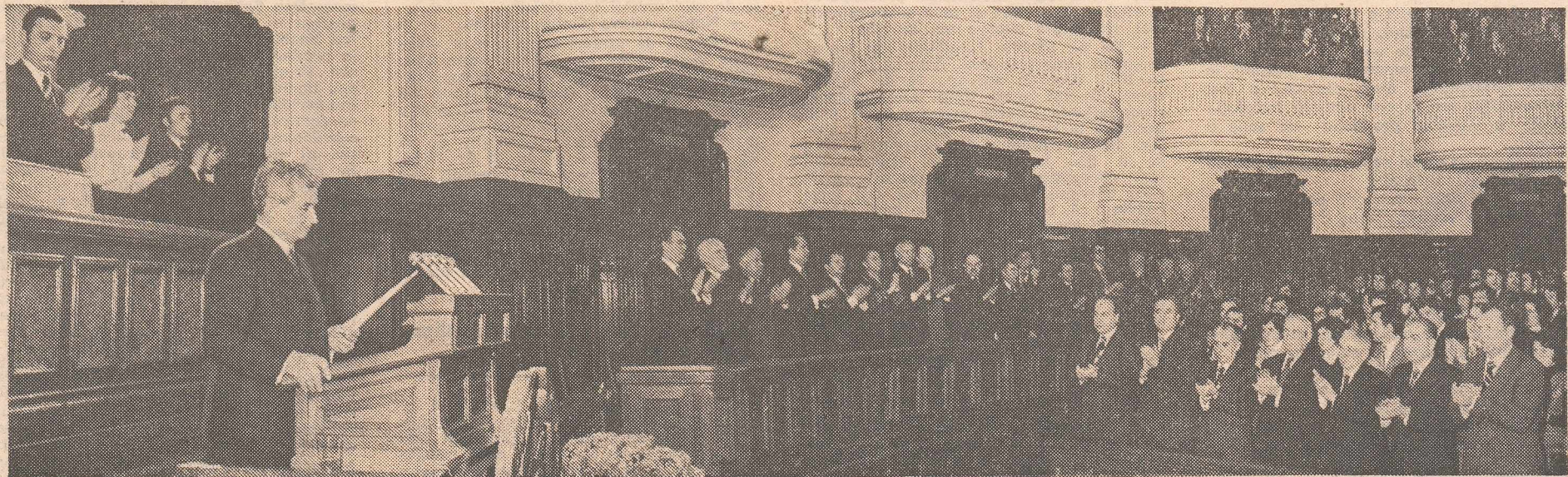
Eforturi deosebite trebuie depuse pentru lărgirea orizontului de cunoștințe politico-ideologice, pentru înarmarea tineretului generației cu concepția revoluționară despre lume și viață. În condițiile lumii de astăzi, marcată de profunde transformări revoluționare, sociale și naționale, aceasta constituie o necesitate stringentă. Doar astfel se vor putea crea constructori de nădejde ai socialismului și comunismului, militanți activi pentru o lume a dreptății sociale și naționale, a colaborării și păcii.

Conferința U.A.S.C.R. a adoptat un program concret menit să asigure integrarea deplină și eficientă a studenților în procesul de pregătire profesională și politică, în viața economică și socială, în munca desfășurată împreună cu celelalte categorii de tineri — muncitori, țărani, intelectuali, elevi — cu întregul popor, strîns uniți în jurul partidului, al conducătorului său, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru edificarea noii societăți, pentru bunăstarea și fericirea națiunii noastre socialiste.

„Animați de dorința de a fi cit mai utili patriei, neprecupețînd nici un efort — s-au angajat studenții comuniști în fața partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu — vom fi prezenți la locurile de muncă, acolo unde ne va chema partidul și poporul, ferm hotărîți să muncim fără prag pentru a îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile ce ne vor reveni în producția materială, în sfera activității spirituale, în toate domeniile vieții economice și social-politice”.

Spuneam la început că lucrările celei de-a XI-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, prezenta în mijlocul studenților a secretarului general al partidului au reprezentat un adevărat eveniment în viața țării. În adevăr, studenții intruchipează, într-un anume sens, România de mine. Ei vor fi specialiștii anului 2000, ai unei generații care va minui cea mai avansată tehnică, va lucra în centralele atomice, în uzinele viitorului, va pilota, poate, nave cosmice. Angajamentul lor solemn luat în fața partidului, a secretarului său general semnifică hotărîrea lor de a face totul ca să prîndă viață cit mai repede luminoasa civilizație comunistă.

L. NICULESCU

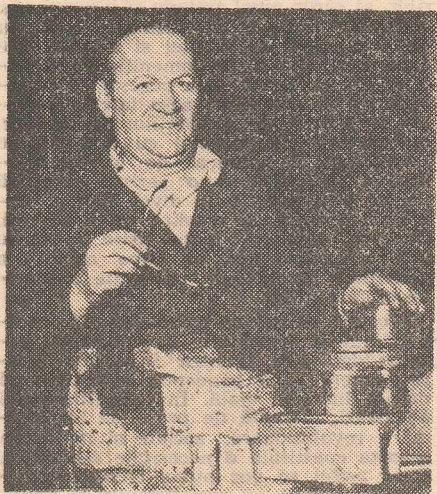

Minunata noastră

În februarie, când ninge păgîn și crapă de ger comul inorogului, celor mai harnici dintre noi li se dăruiește cîte o stelută argintie care a luminat tot anul în virful celui mai înalt brad din Carpați. Metafora se cuvine aceluia care am stat de vorbă, mai noi sau mai vechi frunțași ai întrecerilor socialiste, și care ne-au convins că frunțașii pentru ei nu este neapărat rezultatul unei competiții, ci mai înainte de toate un mod de a gândi și acționa, un stil de viață continuat din răsăritul și pînă la apusul existenței lor. De la Tirgoviște vă prezint cîțiva dintre acești oameni.

Mina hidraulică a lăcătușului Ion Mihai

— Cînd așmizezi o mașină, o instalație, e ca atunci cînd recreezi o operă de artă. Așa cred eu. Trebuie să înțelegi nu numai un gând, ci întreg sistemul de gândire al celui ce a făcut înaintea ta. Să-l preiei și să-l duci mai departe. Și eu mă împotmolisem la „mina hidraulică”.

— Ce trebuia să faci mina asta ?

— Să ia prăjina din rastel, să o ducă în fața capului de rotire și să o așeze din nou în rastel. Ajunsesem însă la sfîrșitul lui noiembrie, petrecusem atîtea nopți albe încît acum mi-e greu să cred că nu le-am dormit, și „mina hidraulică” tot nu asculta. Acasă, soția îmi așeza mincarea în față, dar eu rămineam cu ochii în gol. Ai să te îmbolnăvești, îmi spunea; zi, omule, ce s-a întîmplat și cum pot să te ajut. Ceva, e adevărat, se întîmplase. Dar nevastă-mea nu se pricepe la hidraulică. Și pe la începutul lui decembrie am mai avut o noapte albă. Dar de data asta, cînd se lumina de ziua mă luminam și eu. Îmi venea să alerg prin casă, în pijama, și să strig ca învățatul ăla fericit : am găsit, am găsit ! N-am strigat că așa fi trezit copilii. Am venit la fabrică, direct la distribuitorii de comandă ai instalației de foraj în carieră (FC60) și i-am demontat : nu aveau drenaj, din cauza asta „mina hidraulică” nu asculta comenzile mele și se autocomanda. Am făcut modificările respective și pe la ora zece ne îmbrățișam cu toții sub prelată unde lucram.

Pe urmă, lăcătușul Ion Mihai, considerat aici, la întreprinderea de utilaj petrolier Tirgoviște, specialistul numărul unu în hidraulică, s-a suit pe mașina pe care o fabricase împreună cu colectivul lui și a plecat, pentru trei luni, la cariera de la Lespezi.

— Am vrut, zice, s-o exploatez eu, să-i află puterea maximă, calitățile și defectele. Am ținut zilnic un caiet de bord, în care notam toate manifestările mașinii, în urma observațiilor mele proiectul a fost îmbunătățit, iar la ora actuală instalația FC60 a intrat în producția de serie a uzinei.

— Dacă aș răsfoi acum caietul acela de bord, ce-aș citi în el ?

— Ați citi doar ce scrie negru pe alb. Eu, printre rînduri, v-aș citi mult mai multe.

— De pildă.

— De pildă, atunci cînd mi se strica mașina, la 1.900 metri înălțime, pe stîncile de pe virful Seninul, priveam ecranul acela de piatră și mi se proiectau pe el toate gîndurile. Mă gîndeam la soția, la copiii, la prietenii și la stîncile alea. Știam că mașina pe care o meșterisem noi aici, la Tirgoviște, va trebui să le rumege pe rînd, și nu că mă simțeam eu mai tare decît ele, dar, deși singur cuc, mă simțeam totuși puternic și cam încărcat de nostalgie. Știtiți, îmi veneau mereu în minte niște ver-

suri de Eminescu : „De din vale de Rovine / grăim Doamnă către tine / nu din gură ci din carte / că ne ești așa departe...” Asta nu le găsiți în jurnalul meu de bord, dar eu știu în ce ocazii le recitam în gînd.

— Ce înseamnă pentru specialistul și frunțașul Ion Mihai un astfel de jurnal de bord ?

— Orice jurnal de bord e mai întîi cartea de suflet a unui specialist și, apoi, un jurnal în care notezi despre comportamentul mașinii. Nu știu dacă asta ați fi vrut să vă răspund, dar eu cred că fiecare om trebuie să aibă un jurnal al său de bord. Eu-am încercat să am unul. Îl recitesc din cînd în cînd, găsesc acolo viața mea și a acestei uzine la care lucrez de aproape 30 de ani, unele fapte îmi plac, altele nu, și trag învățăminte.

După trei luni, Ion Mihai, autor a peste o sută de inovații, om de bază al uzinei, se întorcea din cariera de la Lespezi și raporta conducerii uzinei că mașina fabricată în întreprindere merge bine.

Era un fapt în plus adăugat la temelia lui de fapte.

Cînd ai făcut asta, tovarășe Dumitrache ?

Dau să plec, dar atît Ion Voicu, președintele comitetului sindicatului, cit și maestrul Nicolae Popescu, șeful atelierului hidraulic, mă îndeamnă să mai cunosc un frunțaș, un om de bază al întreprinderii, un om al cărui destin a evoluat în strîns raport cu destinul acestei veterane

întreprinderi. Îl cunosc, astfel, pe maestrul Ion Dumitrache, un fel de tehnolog șef al secției armăturii industriale din oțel, un om care vorbește puțin, esențializat, dar care la 19 ani era maistru și conducea o parte din interesele întreprinderii. Îl întreb :

— Se impunea oare să fii maistru la 19 ani ?

— Într-un fel se impunea : țara noastră intrase într-un ritm înalt de dezvoltare, de industrializare, erau promovați oameni tineri, care să învețe, să preia responsabilitatea aceluși timp. Dar nu pot să cred că am fost numit maistru numai pentru că se impunea, ci și pentru că am făcut, cit de cit cred eu, proba unor calități. Treaba asta m-a maturizat de timpuriu. Îmi aduc aminte că dormeam cu colegii, ne plimbam pe stradă, ei se jucau, mai făceau cîte o glumă deplasată, simțeam că vreau să fiu și eu ca ei, dar, pentru că răspundeam de faptele lor chiar și în afara uzinei, mă rețineam.

— Vă ocupați de oameni și acum ?

— Am în subordine 20 de tineri, din toate meseriile. Am căutat să-i cunosc pe fiecare, cu necazurile și bucuriile fiecăruia și la urmă le-am spus și eu pretențiile mele : să fie în primul rînd disciplinați, să lucreze corect, să nu absenteze. Dacă se întîmplă și are odată nevoie de o oră, de o zi liberă, să-mi spună. Fac o cerere de învoire și recuperez. Că omul e totuși om, chiar dacă am ajuns să ne folosim de roboți și de calculatoare electronice, și cu omul trebuie să te porți ca atare.

— S-ar părea totuși că nu aveți încredere suficientă în oameni atîta timp cît mai lucrați cu cereri scrise.

— Ba am. Cererea asta e un act mai mult pentru cei care vin și controlează decît pentru mine. Ulte, poate să mă întreb cineva cîți oameni am la lucru și dacă spun că doi sînt învoiați mă poate crede oare pe cuvînt ? În colectivul nostru tinerii învață și cum să muncească, prin rezolvarea unor sarcini din ce în ce mai grele, dar și cum să se comporte în familie și societate, și chiar cum să devină, dacă vrei, frunțași. Uite, acum avem un tînar cu antecedente penale : îl învățăm atît meserie, dar îl învățăm și viață : cum să se comporte și să-și clădească o familie, cum să iasă în lume cu fruntea sus și să nu fugă de privirile oamenilor. În-vîtînd toate astea, înveți cum să devii frunțaș. Că în spatele acestei frunțașii se ascund niște deprinderi de viață și niște calități umane.

— Se spune despre dv. că sînteți un om și un meseriaș care nu poate fi contestat. Dacă am testa o mie de oameni, ar fi unul, credeți, care v-ar contesta ?

— Eu vă rog să faceți testul. Dar înainte de a-l face, vă previn că există unul care mă contestă. Acela sînt eu. Anul trecut, șeful secției mi-a dat calificativul

excepțional. L-am contestat. M-am dus la dînsul și l-am rugat să modifice calificativul ăsta, și pentru că nu există și pentru că nu sînt eu chiar așa de excepțional. Dacă eu cel de astăzi nu-l contest pe eu cel de ieri înseamnă că nu mai încapem în noi progresul.

Se spune despre maestrul Ion Dumitrache, pe pieptul căruia s-au adunat în timp destule stelute, toate cu acoperire în fapte, că este „omul care gîndește pentru noi să ne facă munca mai ușoară”. Inițial, n-am prea fost de acord cu această expresie, pentru că se înțelege, fiecare dintre noi trebuie să gîndească într-un fel chiar și pentru a ne face munca mai ușoară. Ion Dumitrache gîndește însă ca specialist la această problemă. În 1973 a fabricat din proprie inițiativă primul stand de probă pentru armăturile din oțel. Directorul uzinei n-a aflat de treaba asta decît atunci cînd l-a văzut pe Dumitrache trîgînd standul cu tractorul în hală :

— Ce e măi, Dumitrache, cu mașina asta ? mi-a zis dînsul.

— Ce să fie, tovarășe director, un stand de probe, zic eu.

— Bine, bine, dar cînd și cum l-ai făcut ? s-a interesat apoi directorul. Și maestrul i-a mărturisit totul : lucruse la el 9 luni. Pe urmă a început să primească alte și alte comenzi. Anul acesta are de fabricat patru standuri. Munca oamenilor, care musteau în apă pînă la genunchi să probeze armăturile, vanele uriașe, s-a ușurat nesperat de mult. Și cu toate acestea, unii l-au întrebant : „nu știm cum faci tu toate treburile astea fără bani”. Maistrul Dumitrache s-a uitat, cîcă, în ochii lor și nu le-a răspuns nimic. Procedase la fel ca și Ion Mihai cînd s-a întors de pe virful Seninul și a fost întrebant de unii colegi : cîți ai primit pentru mina ta hidraulică ? Nici el nu primise nimic. L-am îndemnat pe Ion Dumitrache să dea totuși un răspuns acestei întrebări. Iată-l : „pentru tot ce fac sînt într-un fel sau altul plătit. Retribuția pe care o primesc trebuie să fie, cred eu, nu numai pentru că fac ceea ce mi se cere să fac, ci și pentru a gîndi cum să fac din ce în ce mai bine. Anul trecut, tovarășul director tehnic mi-a zis : „mă, tovarășe Dumitrache, multe ai făcut în uzina asta, dar te rog să mai faci una : un dispozitiv, ceva, să nu-i mai vîd pe oamenii de la pasul stînd cu capul în jos”. Cu încă 4 oameni am găsit o soluție, am experimentat-o și le vom mecaniza lucrarea. Deci alți 60 de oameni se gîndesc, cu speranță, la noi, să le ușurăm munca. Înseamnă că oamenii au încredere în mine, înseamnă că nu sînt ultima spiță la roată și asta mă face fericit”.

— Care este punctul de referință în existența dv. de pînă acum ? Care este cea mai mare cotă atînsă în meseria dv. ?

— Poate că n-am atîns cota aceea.

Dosarul energiei Căutați o soluție ? S-ar putea

O preocupare mai veche, permanentă, nu de campanie

Aveam să aflăm de la primul nostru interlocutor, dr. ing. Cezar Mereuță, șeful secției mecano-energetică, coordonator exploatare energetică de la „Autobuzul”, că rezultatele pozitive de azi care înscriu această întreprindere în rîndul celor cu consumuri energetice bine studiate reprezintă rodul unei acțiuni mai vechi, care însușește preocuparea și efortul de gîndire al unor tehnicieni de aici, pe durata citorva ani de zile.

— De pe băncile facultății am trecut în secțiile întreprinderii. Asta se întîmpla în 1958, deci cu aproape 20 de ani în urmă. În tot acest timp am constatat receptivitatea tuturor cadrelor care s-au perindat la conducere, de-a lungul anilor, pentru problemele energeticii, ceea ce a dus la o tradiție, dacă vreți, la o concepție unitară, în privința utilizării energiei. Dealtfel și acum sînt ferm convins că numai astfel se pot obține rezultate concrete, superioare și nu în campanii care au, desigur, consecințe pozitive, uneori chiar spectaculoase, dar insuficiente pentru o problemă de importanță națională. Integrarea tinerilor veniți în uzină s-a făcut tocmai în spiritul despre care am amintit, așa că, de cîțiva ani buni, acționăm ca o echipă sudată, dacă îmi îngăduiți comparația, la doi electrozi : cel al concepției și cel al afectivității, al prieteniei și dincolo de porțile întreprinderii. Așa se și explică de ce „Autobuzul”, care nu este nici pe departe cel mai mare consumator industrial de energie, s-a transformat, în fapt, în-

tr-un veritabil laborator-pilot al întregii ramuri industriale din care face parte.

— Faceți o metaforă spunînd „laborator” sau o afirmație acoperită integral sub raportul exactității reale ?

— Nu, nu fac metafore, cel puțin în acest caz. De un an și jumătate cel puțin funcționează la „Autobuzul” un laborator de economia energiei, care se preocupă de echipamentele necesare uzinei, dar care, repet, constituie un pilot al ramurii, deoarece unele dintre realizările colectivului nostru au fost preluate și de alte unități industriale.

— Numiți cîteva dintre acestea.

— Releul de protecția motoarelor electrice, sistemul de contorizare centralizat, pentru consumatori dispersați, deconectorul de sudură și altele. Ministerul de resort se interesează, mai ales în ultima vreme, de căutările noastre, iar întreprinderea de utilaj minier Rogojelu, de la Tg. Jiu, a preluat în producția sa deconectorul despre care am pomenit și-l utilizează la transformatoarele pentru rețeaua comercială, la cea pentru uz casnic, mici sau mari ateliere de sudură, din cooperative și așa mai departe, ceea ce, la nivelul țării, reprezintă o raționalizare importantă a consumului și, implicit, o economie majoră.

Doi tineri nespecialiști... specializați în energetică

Nu ne-am refuza orgoliul profesiei de a mărturisi că o întreprindere, prin care am circulat de-a lungul anilor, nu mai are ce noutăți să ne arate, dacă „Autobuzul” nu ar fi căpătat, destul de rapid, o altă înfățișare, înglobînd, uneori pînă

la nerecunoaștere, nu atît de vechile secții alături de cele foarte noi. Va fi poate subiectul altui reportaj. Ne-am mărginit să privim, mai ales, înălțimile halelor, atelierelor, acolo de unde vine, în mod obișnuit, lumina, cu toate că eram conștienți că arterele, venele și vasele vitale ale acestui organism industrial sînt, în imensa lor majoritate, ascunse ochilor.

Am cunoscut doi tineri ingineri, despre care vom vorbi, sau mai exact, pe care-i vom asculta vorbind, prezentîndu-ne preocupările lor, realizările lor. Ei se numesc Dan Șoiman, în vîrstă de 33 de ani, prezent în întreprindere din 1967, și Mihai Scarlăt, de 31 de ani, cu un stagiu în producție aproape egal cu al colegului său. Primul a absolvit facultatea de mașini-unelte, cel de-al doilea automatică industrială, dar amîbi s-au integrat în energetică, lucrînd ca șefi ai secțiilor coordonare mecano-energetică și, respectiv, al stațiilor Trafo (transformatoare). Se află, evident, la primul lor interviu și poate de aceea se limitează (este un fel de a vorbi, deoarece au multe de spus) doar la problemele producției, nevrînd să se refere la chestiuni personale, considerîndu-le, poate, divagante. Portretul lor moral, spiritual, civic se conturează totuși foarte exact : o excelență pregătire profesională, o dragoste sinceră și directă pentru profesie și uzină, o subordonare, deliberată, a altor preocupări celor privind munca lor de fiecare zi și de perspectivă, un raport de amicitie emoționant, manifest în respectul pe care și-l poartă reciproc, în atenția cu care își urmăresc, unul altuia, răspunsurile, în felul delicat în care se completează, în relația directă cu subalternii lor, cei mai mulți foarte tineri. În cea mai mare încercătură s-au aflat tinerii ingineri atunci cînd am

clasă muncitoare

Bucuri am avut de fiecare dată când am realizat ceva, dar n-am putut măsura care dintre bucurii a fost mai mare. Speranța mea stă în dorința de a fi util și folositor oamenilor.

În secția armături industriale vanele stau rinduite pe jos, ca niște bombe uriașe, ca niște bombe care nu sînt făcute să distrugă, ci să adune în ele aurul negru al pămîntului, să-l împingă în sus, spre retortele industrializării. Stau la rînd în fața stîndurilor de probe concepute de maestrul Ion Dumitrache, să fie probate cu pînă la 600 de atmosfere, să capete certificatul acela de calitate și de probare a unei înalte inteligențe românești.

Opt fete care se organizează ergonomic și produc cit șaisprezece!

La întreprinderea „Romlux” din Tirgoviște, în secția lămpi cu vapori de mercur de înaltă presiune, fetele lucrează în halate albe și cu mănuși, tot albe: să nu se imprime pe becuri amprente palmelor. Nu pentru că harnicele operatoare ar dori să rămînă „nedescoperite”, ci pentru a oferi produselor o calitate superioară. Aici lucrează și Margareta Coarcă. Are doar 24 de ani, este căsătorită și pe fetița ei de un an și 9 luni o cheamă Magda.

— Cu cine stă Magda acum?
— E la creșă. Plec de acasă la 6 fără 5 minute, sosesc la creșă la 6. că e

aproape și eu am și un mers foarte repede, Magda îmi sare din brațe îmbrăcată, abia așteaptă să se vadă cu fetele din grupa ei mijlocie, eu o sărut, ea gîngurește ceva și plec. La 6 și 10 minute am mașină spre întreprindere.

— Cum reușești tu să realizezi aproape două norme în opt ore?

— Sosesc la fabrică cu 10 minute mai devreme, îmi organizez foarte bine locul de muncă și nu pierd nici o clipă. Înainte, în opt ore, 16 fete realizăm o producție de 4000 de becuri. Acum, 8 fete realizăm tot 4000. Știi cum? Am găsit mai multe căi de economisire a timpului, am eliminat din procesul muncii mișcările de prisos, gîndim adică ergonomic. În felul acesta reușim să ne păstrăm forțele, să nu obosim.

— Prima steluță de frunză în întrecerea socialistă ai obținut-o, ni s-a spus, pentru că ești foarte harnică, disciplinată și dai numai produse de bună calitate. Unde ai învățat să fii harnică?

— Așa, în general, acasă: noi eram șase frați, tata este invalid de război și mama trebuia să ne întrețină. Li venea destul de greu să facă și gospodărie pentru șase oameni. Atunci, o ajutam eu. Făceam mîncare, îngrijeam de frații mai mici, mai spălam, totul, totul. Meseria, disciplina muncii, relațiile de bună prietenie care trebuie să ființeze în cadrul unui colectiv, astea toate și alte lucruri bune pe care nu aveam cum să le deprind din familie, le-am învățat aici, în cadrul colectivului în care lucrez.

— Acum nu mai faci gospodărie acasă?

— Ei, cum să nu fac! Gătesc, spăl, croșetez și împletesc. Chiar acum împletesc un pulover pentru Magda. Mai am o minuciuță și îl dau gata. Pe urmă o să fac niște mileuri. Am primit casă la bloc, de la „Oțelul”, acolo la combinat lucrează soțul meu, ne-am cumpărat și mobilă și am nevoie de câteva mileuri. Apoi, mergem la cite un film și pe la muzee, orașul nostru e plin de istorie, iar alteori citesc.

Miinile Margaretei Coarcă, protejate de mănuși albe, fac 8000 de suduri în opt ore; suduri de mare finețe și precizie. Trebuie să fie tot timpul atentă, zice, că dacă se întimplă să nu așez bine rezistențele, pot să produc un scurtcircuit și să rebutez un bec de 250 de wați care are o valoare de 67 lei. Li privesc miinile ei îndeminatice, miinile ei harnice, și în cursa lor de 8000 de suduri pe schimb îmi par, în mănușile albe, albe, două păsări mici care se ceartă pe un grăunte de lumină. Margareta știe că prima steluță de frunză o obligă la mai mult, la mai bine, ca să fie așa cum își dorește și cum ne mărturisea: un exemplu bun pentru ceilalți tineri. Pentru aceasta învață, citește, își cultivă miinile, miinile ei care atunci cînd sudează, împletesc parcă la mileuri.

— Am ascultat răspunsurile Margaretei

Coarcă: nu sînt patetice, nu conțin riscul spectacular al faptelor nice, săvîrșite în viață, conțin în schimb sublimul gest al unei tinere mame, muncitoare, comuniste, care a pătruns în viață sub semnul hărniciei, al respectului unanim. Faptele ei de muncă, cele din întreprindere, cit și cele din familie, fac dovada unui adevăr necontestat: că multe dintre calitățile umane se deprind și din familie.

Nicolae Coman are o vorbă: topitorul șef dacă nu se poartă în fața cuptorului ca un chirurg nu face doi bani!

În cuptorul electric numărul unu focul latră ca un motor de avion gata să decoleze. Zici că acum sare în zăndări și ești gata să te arunci cu fața la pămînt, pentru a scăpa cu viață. Dar fiți liniștiți, nu se întimplă nimic, acolo, în fața cuptorului, șta la datorie, veghează focul, unul dintre cei mai de seamă oțelari din țară, sint acum în tot Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște.

— Deci, cum te numești?

— Nicolae Coman. Am 40 de ani, sint din Buzău, dar am venit de la Hunedoara, de la oțelărie; sint căsătorit și am doi copii.

— Se spune despre dumneata că ești unul dintre cei mai buni organizatori ai locului de muncă...

— Știi dacă în fața cuptorului un topitor

șef nu se poartă ca un chirurg în fața unui pintece deschis, nu face doi bani. Cînd zici: pensă, trebuie să și se dea pensă. Cînd zici: clește, pîi trebuie să și se aducă nu vată, ci clește. La fel e și în fața colosului ăstuia, în care temperatura ajunge pînă la 4000 de grade. Așa că trebuie să ne organizăm. Și organizarea depinde de mine, tipitor șef. Cînd problemele mă depășesc, mă adresez maestrului. Dar asta se întimplă rar. Am 17 ani de foc continuu, nu am nici o nemotivată și dacă mi-ar spune cineva să merg într-o altă muncă l-aș suspecta de neseriozitate.

— Și nu te obosește punctualitatea asta de ceasornic?

— Nu. Cred că acesta este de acum nu doar ritmul conștiinței mele, ci chiar ritmul meu biologic. Tot ceea ce mă compune respiră, cred, după ritmul ăsta.

— Sinteți frunză în întrecerea socialistă de patru ani. De ce credeți că ar trebui titlul acesta rivnit de toți, de tineri mai ales?

— Pentru că munca noastră, fiind singura sursă de existență, trebuie făcută bine. Una la mină. Apoi, pentru că titlul acesta scoate la iveală niște calități umane: hărnicie, curaj, bună organizare, pricepere, calități care uneori te ajută să treci cu bine peste niște situații limită. Unele din aceste calități sint prevăzute de instrucțiunile de acordare a titlului de frunză. Cele mai multe, nementionate nicăieri, trebuie să existe în tine. Și dacă nu le ai, titlul acesta te îndeamnă să le dobîndești, te îndeamnă adică să devii un om bun, cum spunea tovarășul Nicolae Ceausescu, un om de calitate, indispensabil în colectivul în care muncești și trăiești.

Și se smulge de lingă mine și aleargă, sus, pe potcoava cuptorului, la o întindere de braț de spicul flăcărilor. De acolo, fluieră și dă din miini să-l audă omul de pe podul rulant, care este chemat de urgență să înlătore o avarie: un electrod scăpat din capul de prindere trebuie prins în cîrligul macaralei și adus la loc. Privesc la ceas, n-au trecut cinci minute, avaria a fost înlăturată și Nicolae Coman, scîldat în sudoare, e din nou lingă mine.

— Ce rol a jucat sau joacă la dv., în oțelărie, întrecerea socialistă?

— N-aș vrea să greșesc, dar la noi întrecerile au fost necesare mai mult ca oriunde. Pentru că la început am avut foarte multe greutăți: oamenii lipseau nemotivat, mai ales simbăta și duminica. Unii nu înțelegeau noțiunea de foc continuu, nu-și puteau închipui că, devenind oțelari, își asumi o mare responsabilitate economică și politică chiar. La Tirgoviște, siderurgia a trebuit mai întii să schimbe un mod învechit de gîndire, să schimbe, deseori, concepția despre muncă.

Pentru că nu numai orașul este acela care se schimbă, ci se schimbă și oamenii. Dacă acum merg toate cuptoarele bine, îmi spunea Haralambie Banu, secretarul comitetului de partid, merg pentru că înainte de venirea dv. aici s-au întimplat niște fapte cu adevărat eroice. Iar întrecerile socialiste desfășurate aici, urmărite îndeaproape de comitetul sindicatului și comitetul de partid, au devenit mijloace eficiente de mobilizare și dinamizare a oamenilor. Dacă la început, în primii ani, la Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște nu se prea găseau secții care să fie declarate frunze, pentru că nu întruneau condițiile prevăzute de instrucțiunile, acum, aflu, sint frunze șase secții și acestora li se adaugă alți 350 de frunzași. Peste 150 dintre aceștia se mențin de la un an la alt. Un adevărat detașament aflat într-o puternică angajare revoluționară, aceea de a transforma din temelii un oraș cu oameni cu tot. Îmi vin în minte acum cuvintele unui alt tânăr oțelar frunză, Cornel Ștefan, tot de la Tirgoviște, din care desprindeam că în visurile unui oțelar sint prezente și elementele focului: „dacă predau cuptorul gol, la ieșirea din schimb, dorm liniștit. Dar dacă îl las în oxidare, adică cu șarja în el, atunci nu am liniște: mă gîndesc la fosfor, să nu fie mult, mă gîndesc la crom, să nu fie în procent prea mare și să perforeze vatra. Și uite așa, cu gîndurile astea îmi legăn copiii, ei cresc și vor ajunge mari și se poate întimpla ca toate gîndurile astea să nu le cunoască niciodată. Pentru că ele tîn de o anume taină a ta, de meseria mea de oțelar, de responsabilitatea pe care ne-am asumat-o în această societate, de a preda celor pe care îi legăm eu acum o țară mai bogată”. Legănați, crescuți cu astfel de gînduri, sub semnul unei asemenea zodii a civilizațiilor socialiste, cei ce vin după noi vor ajunge și ei să gîndească la fel de responsabil.

EMANUEL VALERIU ■

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

s-o găsiți la „Autobuzul”!

vrut să cunoaștem mobilul preocupărilor lor, pe care nici ei nu și l-au căutat pînă acum, spunindu-ne, foarte simplu, că totul a rezultat din discuții și din cerințele producției. Nimic ușuratic. Nimic emfatic. Nimic spectaculos. Și totuși, ce frumos se prezintă acest cuplu tineresc!

Traseele economiei sint tăcute

Sperăm, însă, nu lipsite de ecou

Am văzut dispeceratul uzinal al energiei. O cameră mică, cu câteva panouri metalice, populate de becuri verzi și roșii și traversate de ecranele minuscule ale cifrelor de contoar. Citim: termo, electric, aer. Cîteva beculuțe sint stînte. Doi electricieni foarte tineri, Tudor Stoian și Sorin Marcu, în halate curate, urmăresc calm, din această încăpere, pulsul vital al întreprinderii, „tensiunea” sa, „temperatura” sa, ca niște veritabili medici, atunci cînd vor să cunoască starea de sănătate a unui pacient. Totul pare foarte simplu, iar cei doi ingineri ne asigură că „nu-l nimic complicat”. Doar unul dintre electricieni lasă să răzbătă mindria pentru locul acesta de muncă, zicînd că ceea ce vedem, un alt panou, reprezintă „surpriza secolului”. Este vorba despre aprinderea centralizată pe întreg perimetrul uzinei a iluminatului, deci o posibilitate riguroasă de control și distribuție, exclusiv în funcție de necesități.

— Pentru întreprinderea noastră, ne spune Dan Șoiman, problemele raționalizării au derivat din preocuparea față de

creșterea siguranței în funcționarea diferețelor agregate. actuala stație, în care ne aflăm, fiind realizată încă de acum doi ani, cînd am urmărit să ne procurăm cit mai multe informații în această direcție. Astfel, am constatat că cel mai mare consumator de energie al uzinei este stația de compresoare, care devora 25% din rația totală ce ne revenea. S-au luat măsuri operative de raționalizare, supraveghindu-se consumul zilnic. Atunci cînd interveneau depășiri știam, grație volumului de informații de care dispuneam, să intervenim prompt și eficient pentru a bloca risipa. Prin contorizarea tuturor consumatorilor interni, făcută pe baza proceselor tehnologice specifice, am ajuns să normăm, foarte exact, necesitățile și să reglăm cantitatea de energie pe fiecare proces în parte.

— Vreau să adaug — intervine ing. Mihai Scarlat — că odată cu crearea echipamentelor energetice de protecție a motoarelor s-a mai rezolvat și o altă problemă delicată, aceea a reparațiilor care sufocau secția de bobinaj. După aplicarea protecției, cînd observam că se depășeau valorile nominale de funcționare ale motoarelor ne era foarte ușor să le deconectăm. Prima consecință: sporul de producție al întreprinderii, pe anul 1977, a fost realizat cu același consum de energie ca în anul 1976. Rețineți însă că în 1977 au intrat în funcțiune și cîteva noi obiective de investiții, dar rația despre care am vorbit n-a fost totuși depășită. Stația inițială de urmărire a indicelui de folosire a utilajelor din secția prelucrării mecanice (care a constituit și subiectul tezei de doctorat a colegului nostru Cezar Mereuță) a devenit actualul

dispecerat energetic, în care ne aflăm. Releele care compun schema secvențială a stației sint de fabricație indigenă, iar costul necesitat nu a depășit suma de 150000 lei. Conducerea uzinei ne-a pus la îndemînă materialele și fondurile. Amortizarea s-a produs rapid tocmai prin economia de energie realizată.

Trecem printr-un fel de laborator, cum îl numesc cei doi, de fapt un atelier cit o boxă, unde vedem, montat pe un transformator de sudură, un combinat petrochimic... miniatural. Este deconectorul despre care ne vorbise Cezar Mereuță și care a fost introdus masiv în trimestrul doi al anului 1977. Foarte asemănător celui cu care sint echipate strungurile. Celebrele deja, printre cunoscători, limitatoare, un echipament energetic simplu, compus din cîteva circuite electronice, care urmăresc funcționarea, în sarcină sau în gol, a strungurilor și care le opresc chiar și fără intervenția muncitorului, cînd acesta își intrerupe mai mult de două minute lucrul. După trei ani de studiu și experimentări, întreprinderea „Autobuzul” a generalizat metoda, în ultimele 6 luni, în întreaga secție de prelucrări mecanice. Eficiența economică: reducerea consumului cu circa 10 mii kWh/an. Aceleași limitatoare pot fi întilnite și la întreprinderea „Timpuri noi”, „Progresul-prefabricate”, la întreprinderea de aparataje măsură și control-Otopeni. Pentru aparatele de sudură, experiența celor de la „Autobuzul” a fost preluată, pînă acum, doar de „Timpuri noi”. Nici pentru aite unități industriale, timpul... nu-i pierdut. Tovarășii lor de la întreprinderea de autobuze îi așteaptă.

Reșița poate mai mult?

Da, au răspuns, clar și răspicat, constructorii ei de mașini

Reportajul de față, prilejuit de adunarea generală a oamenilor muncii din cadrul Întreprinderii de construcții de mașini din Reșița, începe prin două cuvinte: oameni și mașini. Oamenii pe care i-am întâlnit nu la Reșița, ci în alte întreprinderi din țară, oameni care afirmă despre ei că tainele meseriei le-au deprins la Reșița. Afirmarea respectivă ar fi fost o afirmație oarecare, dar răzbăta din ea un evident sentiment de mândrie, de emfază chiar. Aveam să constat, mai apoi, că oamenii aceia dovedeau, prin felul lor de a gândi, de a munci, o înaltă pregătire profesională, un riguros spirit de disciplină muncitorească, o profundă capacitate de analiză tehnică și economică. Nu mă sfiesc și vă mărturisesc că, din dialogurile avute cu astfel de oameni, am reușit, nu de puține ori, să înțeleg și să pătrund problemele-cheie ale unui atelier, ale unei secții, ba chiar și ale unei întreprinderi. Deci, oameni. Cît despre mașini, acele utilaje și instalații de mare complexitate tehnică, purtând marca de prestigiu a întreprinderii reșițene, ei bine, le-am întâlnit, ca și pe oameni, în toată țara și le-am socotit a fi, dintotdeauna, trainicele cărămizi de la temelii industriei noastre.

Deși adunarea generală nu s-a desfășurat în întreprindere, într-una din uriașele ei hale, ci în sala impunătoare a teatrului din Reșița, am avut, nu de puține ori senzația că aud sfârșitul șpanului ieșind de sub sclipătul rece al cuțitului de vidă, că aerul este tăiat de lumina albastră și străfulgerată a aparatelor de sudură, sau că, peste miezul fierbinte al conștiinței unice din sală, bate, greu și masiv, ciocanul uriaș al forței. Altfel spus, n-a fost o adunare generală obișnuită. Muncitorii nu au vrut să fie o adunare generală oarecare. În acest al treilea an, hotărîtor, al cincinalului revoluției tehnico-științifice, avînd drept busolă documentele Conferinței Naționale și pilduitoarea adunare generală a tovarășilor lor bucureșteni de la I.M.G.B., unde secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca cel dintîi muncitor al țării, a făcut o amplă și profundă analiză a muncii, constructorii de mașini din Reșița au trăit câteva ceasuri de căutare febrilă, dramatică, pe-alcuiri chiar chinuitoare, întrucît se rostea adevărul, adevărul adevărat care trebuia privit în față, bărbătește, muncitorește. La întrebarea cuprinsă în titlul acestui reportaj — Poate Reșița mai mult? — ei, constructorii de mașini, nu s-au grăbit să răspundă dintr-o dată. Aș zice că, mai întîi și-ntîi, s-a așternut o tăcere grea, apăsătoare. Apoi s-a declanșat ceva, care dacă n-aș fi simțit că se află sub permanenta veghe a gândirii, a conștiinței, aș fi fost îndemnat s-o asemăn cu o furtună. Cuvintele erau puține, iar gesturile erau scurte, repezi, tăioase, de adîncă profunzime. Peste succesele obținute în anul 1977 s-a trecut, ca să zic așa, în galop. Ele au fost menționate, desigur, în darea de seamă, dar încă din acea clipă, a citirii dării de seamă, oamenii din sală s-au întrebat dacă nu cumva se putea obține mai mult. Îmi fac o datorie și-l informez pe cititor că, de exemplu, anul trecut, pe ansamblul întregii întreprinderi, la 1.000 de lei fonduri fixe a fost obținută o producție-marfă de 1.232,6 lei, cu aproape 40 lei mai mult decît era planificat. Dar oamenii știau că aceste cifre puteau fi mult mai mari. Dar să încerc să continuu lista succeseilor, notate de mine însumi în fugă, parcă în ton cu atmosfera sălii: anul trecut au ieșit pe poarta întreprinderii motorul diesel cu numărul 358, sau turbina hidraulică cu numărul 189, precum și primele 5 motoare diesel navale. Dar cum spuneam, despre asemenea rezultate aproape că nici nu s-a vorbit. Nu, pentru că cei prezenți acolo știu că nu cuvintele frumoase, festive, vor împinge întreprinderea reșițeană înainte, pe drumul înfăptuirii importanțelor sarcini ale anului 1978, cînd constructorii de mașini din această citadelă a industriei românești s-au angajat să producă turbine hidraulice însumînd o putere totală de 69,5 MW, motoare electrice de 10,67 MW, 680 tone de utilaj metalurgic, 1.386 tone de echipament hidromecanic, motoare cu ardere internă însumînd 290.000 CP, din care motoarele diesel navale vor reprezenta 90.000 CP, precum și un volum total de piese de schimb în valoare de aproape 100 milioane lei. Printre produsele cele mai

importante ce vor fi atacate în acest an merită a fi menționate motoarele diesel navale lente de mare putere, sau grupul hidroenergetic de 75 MW destinat centralei de la Șugag. Cifrele de mai sus, adică utilajele și instalațiile respective sînt sarcini pe care, trebuie să o recunoaștem, nu oricare altă întreprindere ar avea curajul să și le asume. Reșițenii au avut acest curaj pentru că au o tradiție și experiență cu care nu oricine se poate compara. Concentrați asupra acestor importante sarcini ale anului în curs, oamenii au atacat frontal căile de soluționare, au investigat cu minuție tot ceea ce poate să însemne resursă, rezervă neutilizată, încă, fiindcă aceste sarcini presupun acest lucru — ei, constructorii de la I.C.M.R. să dea mai mult.

Sigur că da, adunarea generală a fost femeinic pregătită, dar nu prin asta îmi explic faptul că dezbaterile, fără să se abată nici o clipă de la subiect, se succedau cu o repeziune și cu o exactitate uimitoare. Aveam senzația că sala întreagă este un uriaș mecanism, o mașină complicată cu zeci și sute de butoane răspunzînd la comanda unei singure idei. N-au existat introduceri, explicații sau descrieri, cu ajutorul cărora, un neavizat ca mine, trebuie să o recunosc, să se descurce în multitudinea de amănunte tehnice. Norocul meu a fost acela că l-am avut întîmplător în preajmă pe un tînăr inginer care, cînd avea o clipă de răgaz, prin explicațiile sale, mă ajuta să înțeleg sensul acelor cuvinte aprige, aspre, neîndurătoare, dar îndelung cumpănite, chibzuite, așa cum știu adevărații gospodari să vorbească în cuvinte foarte puține, dar exact, despre principalele probleme din gospodăria lor. Fără să-ncerc o ierarhizare a problemelor supuse dezbaterilor, acestea au fost, în esență, următoarele: calitatea, aprovizionarea tehnico-materială, organizarea muncii, disciplina, pregătirea profesională, raportul între fondurile fixe și producția fizică și multe altele încă. Au fost analizate, în deplină cunoștință de cauză, din perspectiva sarcinilor anului 1978, toate lipsurile și neajunsurile ce s-au manifestat în anul 1977. Și tot în deplină cunoștință de cauză au fost propuse și soluțiile. Altfel spus, nu s-a vorbit în zadar, doar de dragul de a vorbi.

Studiul s-a făcut, cine îl ia în seamă?!

În urmă cu aproape cîțiva ani, mai exact spus în 1971, Cabinetul județean pentru probleme de organizare științifică a producției și muncii, realiza un femeinic și minuțios studiu intitulat „Folosirea mijloacelor de transport la unitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice din Hunedoara”, prin care dovedea eficiența economică a transportării fierului vechi colectat în incinta combinatului siderurgic din Hunedoara și a prelucrării aceluși fier vechi la Depozitul din Simeria. Studiul respectiv, semnat de un colectiv condus de inginerul Ion Zaha, avea la bază o logică extrem de simplă: de ce fierul (scoarțe mari de fontă și fier, sau „urșii” — fontă solidificată pe fundul oalelor de turnare — sau bucăți mari de metal, între 10—20 de tone) să fie transportat pe o distanță de 20 de kilometri, la Depozitul din Simeria, prelucrat acolo, adică sfărîmat cu zdrobitoarele și sonetele, din nou încărcat în mașini și readus la Hunedoara, la combinat? Cei 40 de kilometri pot fi reduși la numai 4 sau cel mult 7 kilometri, dacă fierul este transportat la halda de la Băița-Peștiș, sau la Halda-Buituri, aflate la 3,5 sau la numai 2 kilometri de Halda 44, unde se colectează acel fier vechi sau acele deșeurii metalice.

Respectînd adevărul, trebuie să spunem că studiul mai sus amintit a fost sugerat de o sesizare a oamenilor muncii din Unitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice din Hunedoara, numită pe scurt gestiunea Hunedoara, care aparține de Depozitul din Simeria.

Ei bine, studiul respectiv, după toate aparențele, nu a fost luat în seamă de nimeni. Autorul acestor rînduri a avut ocazia să citească exemplarul numărului cinci, celelalte patru aflîndu-se cine știe pe unde. Altfel zis, studiul și numeroasele epeluri ale oamenilor de la gestiunea din Hunedoara, pentru o rezolvare eficientă, din punct de vedere economic, nu au fost luate în seamă. Un argument în acest sens? Cantitatea de peste 40.000 tone de scoarțe de fontă și „urși” ce a fost transportată între timp la Simeria cu mașinile,

Calitatea fiecărei operații tehnologice, au menționat toți cei ce s-au înscris la cuvînt, a fiecărui produs în parte, nu provine doar din funcționarea unei mașini la toți parametrii. Fiecare om, la locul său de muncă, poate fi propriul său controlor de calitate. Dar o astfel de atitudine nu s-a prea manifestat de-a lungul anului 1977. Din ce cauză? Din cauză că șefii de echipă, maștrii, șefii de atelier sau de secție nu au urmărit îndeaproape, din acest punct de vedere, problema calității, esențială și atotcuprinzătoare, decisivă. Conducerea întreprinderii nu a luat măsurile convenite pentru instaurarea acestei optici, motiv pentru care, deși raportul dintre fondurile fixe și producția fizică, pe ansamblu, se prezintă nu bine, ci mulțumitor, în unele sectoare, cum ar fi cele de la turnătorie sau forjă, numărul rebuturilor și al remaniierilor este încă mare, mult prea mare pentru ceea ce poate și trebuie să fie I.C.M.R. Ce anume a provocat această creștere a cheltuielilor de producție? Consumul mult prea mare de metal. Iată de ce, au continuat dezbaterile, pentru realizarea sarcinilor din acest an, pentru depășirea lor, trebuie să se întocmească un riguros plan de măsuri care, avînd acces la toată documentația privind consumul de metal, să urmărească și să prevină orice risipă. Un surprinzător fenomen cuprins în darea de seamă și reluat în dezbateri a fost cel al fluctuației forței de muncă. Pentru o întreprindere aflată la început de drum, un astfel de fenomen este socotit ca inerent. Dar pentru I.C.M.R., unde sînt asigurate, prin însuși profilul de înaltă complexitate tehnică a produselor sale, toate condițiile pentru afirmarea profesională a oricărui muncitor, un astfel de fenomen este, într-adevăr, surprinzător. În anul 1977, pe poarta întreprinderii au intrat mai puțini oameni decît au plecat. Fluctuația a provocat o scădere a exigențelor privind disciplina, motiv care, la rîndul său, a declanșat înregistrarea a numeroase absențe, întîzieri sau părăsiri ale locului de muncă în timpul programului. Trebuie luate toate măsurile și cît mai urgent, au subliniat vorbitorii, pentru instaurarea unei discipline riguroase și pentru completarea, cu un număr suficient de oameni, a mașinilor rămase dis-

bineînțele, cantitate ce se va reîntoarce, tot cu mașinile la Hunedoara.

Că acest du-te-vino al fierului de la Hunedoara la Simeria și invers, cu mașinile, a însemnat o cheltuială inutilă, faptul acesta, credem noi, se desprinde de la sine și nu mai trebuie să-l comentăm.

Dar iată că la orizont, ca să spunem așa, pentru șoferii și mecanicii atelierului și garajului din Hunedoara a apărut o altă problemă, tot de natură economică. Se preconizează ca cele 28 de mașini care își desfășoară activitatea în Hunedoara și în zona imediat apropiată să fie mutate, cu atelier și garaj cu tot, la Simeria. Și de această dată, ne arată un studiu întocmit chiar de colectivul unității, criteriul economicității este prea ușor trecut cu vederea. Lăsăm la o parte amănunte nu lipsite de importanță ca acela că, prin muncă proprie, în afara orelor de program, șoferii și mecanicii au construit la Hunedoara un garaj și un atelier care oferă la ora actuală toate condițiile pentru întreținerea parcului auto existent și că șoferilor și mecanicilor, deși locuiesc în Hunedoara, le-ar fi, la urma urmelor, tot una dacă ar gara mașinile la Simeria, sau tot acolo le-ar și repara. Dar ce înseamnă această mutare? Fotografia unei zile de muncă demonstrează, negru pe alb, pierderea unui prețios timp de muncă, a tuturor mașinilor. Mai mult decît atât, dat fiind locul de muncă al acestor mașini, adică Hunedoara, șoferii ar fi obligați ca la terminarea zilei de muncă să ducă mașina goală la Simeria, la garaj, urmînd ca a doua zi, tot goală, să o readucă la Hunedoara, ceea ce presupune o rulare fără acoperire economică a întregului parc auto. Din cel mai simplu calcul reiese că de-a lungul unui an s-ar înregistra o pierdere numai din acest motiv de peste 500.000 lei. Dacă primul studiu, cel din 1971, nu a fost luat în seamă, motiv pentru care au fost înregistrate pierderi sau cheltuieli neeconomice, măcar acum, la acest al doilea studiu, s-ar putea veni ca măsura pe care o va decide centrala să fie cea mai justă, adică cea pe care o indică rațiunile economice. Este un punct de vedere la care subscriem, bineînțele.

N. VICTOR ■

ponibile. De ce? Pentru că, datorită acestui fenomen de fluctuație, în sectorul de sculărie, de exemplu, care se plînge de lipsă de capacitate, există un foarte mare decalaj între numărul muncitorilor cuprinși în schimbul întîi și cel din schimburile doi și trei, ceea ce înseamnă că în aceste două schimburi mașinile nu sînt încărcate la capacitatea lor reală. Dealtfel situația schimburilor este întrucîtva aceeași, adică necorespunzătoare, pe întreaga întreprindere, așa cum tot necorespunzătoare este și asigurarea asistenței tehnice pe schimburi, adică sînt mult prea mulți ingineri în schimbul întîi și mult prea puțini în celelalte două schimburi. O asemenea organizare a muncii a dus, desigur, la un mare număr de piese rebutate. Este necesară, deci, au hotărît dezbaterile, o intervenție urgentă și amplă, pe multiple planuri, pentru eliminarea definitivă a acestor neajunsuri.

Mi-aș permite să refac, cu ajutorul notițelor și al aducerii aminte, un dialog care, prin semnificația sa, poate că va reda natura exactă, temperatura emoțională a dezbaterilor. În cuvîntul său, strungarul Mihai Bîrțu avea să spună, printre altele, că fabricația motoarelor diesel navale este afectată de nerealizarea, în termen, de către constructor, a unor principale obiective, acestora adăugîndu-li-se și lipsa, la standurile de probă, a sculelor de mare productivitate, precum și lipsa aparatelor de măsură și control, ceea ce duce la o slabă calitate a produselor. S-a pus în acest context întrebarea: oare Reșița nu are potențialul tehnic necesar pentru a face ea însăși aceste scule mai speciale? Aveau în vedere bineînțele, în primul rînd, sculele aduse din import. Oamenii au gîndit foarte serios și concluzia avea să fie pusă chiar de strungarul Mihai Bîrțu: „Sigur că putem, dar m-aș referi și la sedevistica primită din țară. Calitatea acestora lasă, nu de puține ori, de dorit. Dar eu aș zice să-i auzim și pe tovarășii de la sculărie”. „Pentru că se pune problema să executăm aici, la noi, acele scule de mare productivitate, și cred că propunerea se va adjuceca, eu, a declarat Erich Feith, în numele tovarășilor săi de la sculărie, am să răspund tovarășului ministru Ioan Avram și colegului meu Mihai Bîrțu. Într-adevăr, sîntem în stare să facem aici, la Reșița, acele scule, dar trebuie neapărat să fim înțeleși și ajutați de ortacii noștri din siderurgie cărora le cerem un anume oțel special, mai exact spus un oțel rapid cu cobalt.”

Eram, am spus, în sala teatrului, dar imaginea sugerată de dezbateri era aceea a unor oameni cu mincile suflete și aplecați, ministru, strungar și sculer, peste un strung, sau peste un banc de lăcătușerie, ca niște tovarășii de muncă, în căutarea unor soluții îndrăznețe. Lasă la o parte faptul că întîmplător ministrul era un fost om al întreprinderii, pentru că nu asta contează cel mai mult, un motiv particular, ci toate motivele sau momentele descrise ale acestui spirit muncitorec, deschis, de la egal la egal, motive care își află izvorul în structurile profunde ale democrației noastre socialiste, acestea sînt cele pe care am vrut să le relev, prin dialogul transcris.

Ani de zile, Reșița, I.C.M.R.-iștii adică, fuseseră un fel de abonați la steagul de unitate fruntașă pe ramură. Poate că din această cauză automulțumirea începuse să apară pe ici, pe colo, aducînd cu sine inerții și stagnări. I-am simțit nemulțumiri că au întrerupt această tradiție, i-am simțit înversunați în efortul lor de-a înlătura tot ceea ce a dus la această situație, dar, în același timp, am întrezărit în soluțiile propuse, în planul de măsuri adoptat, ferma lor încredere că Reșița poate mai mult, că ei, constructorii de mașini, nu vor precupeți nimic pentru a redobîndi același loc de frunte în rîndul constructorilor de mașini din țara noastră.

VICTOR NIȚA ■

Permiteți-mi a mă alătura întru totul articolului apărut în revista FLACARA din 12 ianuarie 1978, intitulat „Supunem atenției: situația Boici”. Am citit cu mare atenție acest articol și din cite cred rezultă că în loc să fie sprijinit un om de valoare, unii colegi de breaslă — subliniez aceasta: numai unii dintre ei — caută să-l ponegrească pe cel care a trudit ani de-a rândul, experimentând pe propriul lui corp un medicament de mare valoare din toate punctele de vedere. Fricțiunile acestea între colegi nu-și au nici un rost, cu atât mai mult cu cât aici e vorba de un domeniu deosebit de sensibil: sănătatea oamenilor. Cel ce vă scrie rîndurile de față a urmărit, cu ani în urmă, disputa asupra doctorului Bolci, totodată, personal s-a tratat cu „Boicil Forte” la circa 3 sanitară Botoșani. Mi se anchilozaseră degetele de la mîini, încît nu mai puteam ține nici măcar tocul; rezultatul l-am simțit la circa patru ore după inoculare, și iată că vă scriu, iar scrisul ăsta al meu vorbește de la sine. Să fie, așadar, ajutați pacienții, să se găsească la îndemînă acest medicament pe piață, să nu se mai indice bolnavilor tot felul de medicamente din import și, mai ales, ineficace, comparativ cu „Boicil Forte” al nostru. Cunoșc zeci și zeci de cazuri cînd cei suferinzi, tratându-se cu acest produs, au simțit vindecarea, după vechimea bolii, în procent de 70—80%. (Alec I. Pintilie, satul Călinești, comuna Bucecea, județul Botoșani)

Le-aș propune celor din conducerea cooperativei „Prestarea”, din Constanța, să facă timp de o lună, două schimb de locuință cu mine și cu membrii familiei mele, cu siguranță că astfel se vor lua măsurile necesare pentru lichidarea poluării sonore produse de aceasta. Mă numesc Vasile Hristea și locuiesc pe strada Cibinului nr. 8. Cooperativa „Prestarea”, unitate alăturată casei mele, cit și a altor locuințe din jur, a schimbat profilul unei mici secții înființate inițial pentru lucrări mici de deservire a populației, într-o mare secție cu peste 30 de lucrători, producînd piese și ansamble de volum mare, atelier dotat cu utilaje grele ce produc zgomote infernale. Se lucrează și în curte,

lingă ferestrele noastre, se produc zgomote puternice prin lovirile cu baroasele, fotografia pe care v-o trimit, în acest sens, ilustrează clar ce dimensiuni au piesele ce se montează aici. Nu avem posibilitatea să ne odihnim. Am făcut tot felul de intervenții, dar fără rezultat: cei de la cooperativa „Prestarea” ne-au tot aminat cu promisiuni, ultima fiind la începutul anului 1978, promițînd că secția va fi mutată în zona industrială, unde de fapt ii este și locul, avînd în vedere volumul lucrărilor. Sintem profund afectați de această situație, poate că prin publicarea acestor rînduri factorii răspunzători de liniștea și sănătatea noastră se vor dovedi mai receptivi la cererea noastră.

Acum trei ani, în comuna Șoldanu — Ilfov, s-a construit o alee de beton care leagă șoseaua națională cu gara. Calitatea slabă a muncii celor care au executat lucrarea a fost scoasă la iveală de primele ploii, care au prefăcut betonul în băltoace și noroi. De atunci, naționaliștii din cele două sate aparținătoare se tot întrebă cum de nu observă nimeni lucrul acesta, nici măcar primarul comunei... Alt necaz al tinerilor noștri este terenul de fotbal (mai bine-zis, islazul unde pasc vitele), care nu poate fi omologat din pricina neexecutării finisărilor necesare la cabine. Așa că echipa noastră joacă mereu în deplasare... Am avut la căminul cultural din satul Negoiști și o discotecă, la care tinerii și-au adus contribuția prin muncă. Numai că într-o zi I.R.E.B. a tăiat coloana electrică, deoarece nu exista un contor. În aproape doi ani, cele două lacăte care încuie căminul cultural au și ruginit de-a binele. Ar mai fi multe de spus, dar ne oprim aici, cu rugămintea ca aceste rînduri să fie publicate, căci poate cineva le va citi și se va trezi la realitate. (Semnează un grup de tineri, printre care: Alexandru Vasile, Ștefan Bigan, Gh. Botezatu, Ion Viziru ș.a.)

la dispoziție o mașină neincălzită și ca vai de capul ei. Excursia în final a reușit, însă conducerea Autobazei I.T.A. Făgăraș a rămas corigentă după opinia noastră la capitolul organizare și coordonare a personalului din subordine, care după părerea noastră nu-și cunoaște atribuțiile de serviciu. În concluzie prin publicarea acestei scrisori, sperăm că cei de la Autobaza I.T.A. Făgăraș vor reuși să treacă examenul de corigență, corigență repetată și cu alte ocazii. (Gheorghe Olariu, Viorel Matau, Maria Răibuleț).

Vă scriu în numele mai multor cetățeni, unii dintre ei neamuri ale marelui poet silvănean Octavian Goga, ai cărui părinți erau din acest sat: Crăciunelul de Sus, comuna Cetatea de Baltă, județul Alba. Începînd din anul școlar 1977-1978, clasele 5—8 s-au desființat, copiii celor de aici fiind nevoiți să frecventeze școala din satul Tătirlana, aflat la 10 kilometri. Drumul pînă în acest sat este desfundat, ceea ce face ca mai ales acum, pe timp de iarnă, mersul copiilor noștri la școală să fie extrem de greu. Dacă acest drum s-ar pietru, autobuzele care fac cursa între Cetatea de Baltă și Tătirlana ar putea înființa o stație și în Crăciunelul de Sus. (Scrisoarea este semnată de un număr de 29 de părinți)

Vă relatăm mai jos o întâmplare nedorită pe care au întâmpinat-o un grup de 40 tineri uteciști de la întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș în ziua de 18-19 februarie 1978. Comitetul U.T.C. de la această întreprindere a organizat prin B.T.T. Brașov o excursie montană la Sinaia în zilele de 18-19 februarie. S-au întocmit din timp toate formalitățile necesare pentru buna desfășurare a excursiei și cu o săptămînă înainte a fost înaintată comanda pentru punerea unui autobuz la dispoziția grupului la întreprinderea de transporturi auto Făgăraș, fiind stabilite data și ora plecării (18.02.1978, ora 15,00 din fața întreprinderii).

Sintem un grup de locatari din blocul 21, scara A, cartierul de blocuri al Centrului de producție cinematografică Buftea, județul Ilfov. Vă aducem la cunoștință următoarele: din anul 1975, în apartamentele noastre instalația de încălzire nu a funcționat niciodată așa cum trebuie. Am sesizat de mai multe ori organele competente ale I.G.O.-Buftea și consiliului popular care, s-au deplasat la fața locului, au constatat că așa este și ne-au promis că defecțiunile se vor remedia. Uneori vin și cîte doi-trei tovarăși, intră pe la subsol, promit că vor reveni a doua zi, dar a doua zi nu mai apar, și noi începem din nou cu solicitările. În schimb, noi achitam întreținerea la zi — în care este inclusă și căldura — și nimeni nu ne menajează în acest sens, pentru că, după cum ne spunea un tovarăș de la I.G.O., „aveți, nu aveți căldură, combustibilul trebuie plătit, doar n-o să-l plătim noi!”. (Scrisoarea este semnată de Ionică Alexandru, împreună cu 6 tovarăși)

În data de 18 febr. dimineața s-a discutat cu tov. Oancea Stelian — șeful care repartizează autobuzele, comunicîndu-ne mașina și numele conducătorului auto. La ora stabilită așteptarea a fost zadarnică. În urma interviurilor făcute la autogara de călători și la garajul ITA, am aflat surpriza: mașina se „defectase” cu 30 minute înainte de plecarea în cursă. Am intervenit din nou la autogara de călători să ni se pună la dispoziție o altă mașină, vorbind cu impiegatul de mișcare Tatomir I care ne-a dat răspunsul: „pe mine ce mă interesează” și a închis telefonul. Am aflat ulterior că mașina nu putea fi reparată deoarece la ora 12,00, fiind sîmbătă, în garaj nu se mai aflau muncitorii care ar fi putut remedia totul. Această „defecțiune” la autobuz se explică astfel: conducătorul auto Nițurad Virgil — duminică 19 febr. a fost invitat la o nuntă pe care trebuia să o onoreze cu prezența și ca atare nu putea pleca în cursă. Cu intervenția Comitetului orașenesc de partid, în jurul orei 17,30 am reușit să plecăm în excursie punîndu-se

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Mă numesc Viorel Ababei și sint din comuna Bozieni de Jos, județul Neamț, actualmente domiciliînd în București. În 1972 am început cursurile Liceului industrial construcții de mașini — Iași, cursuri pe care le-am continuat pînă în primăvara anului trecut. Din motive materiale, trimestrul III al anului 1977 l-am făcut la șerai, la Liceul industrial nr. 1 — Vaslui. În luna iunie 1977, a apărut o dispoziție care preciza că în orașul Vaslui nu se mai fac încadrări decît persoanelor cu domiciliul stabil în orașul Vaslui, sau în județul Vaslui. Avînd un frate în București, care mă putea ajuta pînă la încadrare, am plecat în căutarea unui liceu cu același profil ca acela din Vaslui, ajungînd, astfel, la Liceul de mecanică fină — București. Am acum încheiat situația pe trimestrul I, iată însă că sint pus în situația, la cei 19 ani ai mei, să nu mai pot continua cursurile, deoarece conducerea Liceului industrial nr. 1 — Vaslui tergiversează expedierea actelor mele școlare, asta în pofida faptului că secretariatul Liceului de mecanică fină din București s-a adresat oficial, în două rînduri, în sensul rezolvării situației mele. Acum, cînd s-a ajuns la generalizarea treptei I de liceu și se pun premisele generalizării treptei a II-a, se poate, oare, să se pună astfel de piedici unui simplu elev care vrea să-și realizeze un viitor pe măsura posibilităților? Cînd mai am, practic, patru luni pînă la terminarea liceului, cum se poate explica atitudinea direcției liceului din Vaslui?

Locuim în blocul Traian 64 din Drobeta-Turnu Severin. Lîpîtă de blocul nostru se află o braserie, de fapt o așa-zisă braserie, deoarece aici se consumă tot felul de băuturi alcoolice, nu numai bere. La etajul acestei braserii locuiesc doi cetățeni care, inițial, ieșeau în stradă printr-un culoar, prin grădina de vară a braseriei. Pe parcurs, grădina s-a extins și pe culoarul respectiv s-a construit o baracă pentru vânzarea berii la halbă, iar cei doi locatari au construit, cu aprobarea consiliului popular, o ușă între grădina braseriei și curtea asociației noastre de locatari. Pînă aici toate bune, dar iată că de aici începe necazul nostru: prin această poartă pătrund la noi și cetățeni turmentați, provocînd scandal, transformînd curtea noastră într-un spectacol dezolant. Am sesizat celor în drept, iar rezultatul, spre surprinderea noastră, a fost acela că ne-am trezit cu cițiva lucrători de la T.A.P.L. care, precum vandalii, au spart lada noastră de resturi menajere, au tăiat cu aparate de sudură leagănul de joacă al copiilor, au construit încă o baracă pentru depozitarea ambalajelor, probabil acestea nemalavînd loc în subsolul braseriei. Un bloc întreg, așadar, copiii noștri, au de suferit datorită unor măsuri pe care nu le putem considera decît arbitrar. (Semnează cinci membri ai Asociației de locatari menționate mai sus)

Din partea Consiliului popular al județului Hunedoara:

„Pentru soluționarea scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către Ioan Haralambie și Mihail Ioan din Simeria, urmare cercetării problemei sesizate împreună cu organele locale competente, s-au stabilit următoarele: pînă la 30 iunie a.c. chiocul care desface berea, situat în apropiere de locuința celor doi, în piața gării Simeria, va fi mutat în altă parte a orașului, urmînd ca acest produs să fie desfăcut numai în bufetul existent în localul gării. Pentru ca toți cetățenii să poată folosi în condiții bune grupul sanitar, situat lingă gară, se va deschide pînă la 30 martie o cale de acces — demolîndu-se o parte dintr-un gard — care va fi marcată cu indicatoare.”

Mă numesc Eugenia Godeanu, domiciliu în București, strada Traian 142, sectorul 3, și sint abonată telefonic, avînd numărul 20 09 37. Începînd din luna mai imi sosesc spre plată convorbiri adiționale exagerate, după aprecierea mea, în urma deselor mele sesizări, în ziua de 10 decembrie 1977 s-a prezentat la domiciliul meu un tehnician al serviciului de telefoane. Din convorbirea acestuia cu masa de comandă, a reieșit că la postul meu telefonic există o derivație, insist, o derivație, nu cuplaj, cuplajul are numărul 20 09 37, și poate da și primi apeluri telefonice. Pe cînd derivația poate numai vorbi, dar nu și primi apeluri din oraș, căci apelul, în acest caz, îl recepționez eu, ceea ce mi-a explicat de ce în ultimul timp se făcea mereu greșală și eram întrebată de o anumită „Coca”. Cu toate acestea, acea „Coca” dă în continuare și bine mersi telefoane în contul meu, mie imi sosesc mereu note încercate și cu aceste convorbiri și măsurile pentru remedierea acestei situații întîrzie.

Mă numesc Maria Pirvan, locuiesc în București, Calea Rahovei nr. 201, sectorul 6. Sint abonată la revista FLACĂRA pentru trimestrul I al anului în curs, în cadrul instituției unde lucrez — Consiliul popular județean Ilfov, bulevardul Bălcescu 21 — abonament făcut la Oficiul poștal nr. 1, cu chitanța: seria T, nr. 532764. Numărul revistei din 5 ianuarie mi-a parvenit pe data de 10. Cel din 12 ianuarie, pe data de 14. Consider că nu este normal ca, avînd abonament, beneficiînd deci de condiții de primire ce se cer optime, să citesc revista după 4—5 zile de la apariție, iar citeodată deloc! Insistențele noastre și ale comitetului sindical pe lingă Oficiul poștal nr. 1 nu au avut nici un rezultat favorabil.

Din partea întreprinderii „Op-tica română”:

„Au fost analizate cauzele sesizării sosite pe adresa redacției FLACĂRA din partea lui Nicolae Berbec (care acuza administratorul căminului de nefamilistiștii I.O.R. de abuzuri și comportament imoral — N.R.), reieșînd adevărul celor relate. Fîind mai multe cazuri de acest gen, precum și altele, s-a hotărît trimiterea în judecată a administratorului Gheorghe Lupu, urmînd ca instanța să hotărască.”

Poșta redacției

■ Ecaterina Kovu — Sighișoara. Elevii care nu se pot deplasa la școală din motive medicale sint scutiți de frecvență. Această scutire se acordă de conducerea școlilor în evidența cărora sint, pe baza actelor eliberate de instituții medicale. Situația școlară a acestor elevi se încheie printr-un examen integral susținut între 1 și 7 iunie.

■ Suzana Gocan — Cluj-Napoca. Ni s-a comunicat că vi s-a repartizat un apartament cu 2 camere și dependințe pe str. Alverna nr. 59, ap. 1.

■ Jac Trifu — com. Gaiu Mic (Timiș). Fîul dumneavoastră este încadrat la întreprinderea județeană de transporturi auto Caraș-Severin, la centrala telefonică.

■ Maria Popeia — Brașov. Întrînd condițiile legale, vi s-a aprobat stabilirea domiciliului în municipiul Brașov.

■ Stana Viju — București. Am fost informați că ați primit pensia de întreținere și alocația de stat pentru copii pe anul 1977 și pe luna ianuarie din acest an. De asemenea, conducerea I.A.S. Săcele a fost atenționată în respectarea hotărîrii judecătorești Constanța.

■ Adrian Popescu — Tg. Jiu. Aveți dreptate. Lucrarea reprodusă aparține lui Mircea Lihoacă și nu lui Gheorghe Turlea, așa cum a apărut în text.

■ Maria Cosma — Constanța. S-a intervenit la instituția unde sinteți încadrată pentru a vi se întocmi formele necesare pentru mutație în conformitate cu Decretul 68/1976, iar apoi să fiți ajutată în obținerea unei locuințe.

MARGA NEDELEA

„Să asigurăm și o calitate nouă a oamenilor”

Cind bătrâni din Bărăbanț, satul de la poartele Albei Iulii au aflat că sus pe deal s-a deschis o turnătorie modernă, au format o delegație și s-au dus la director. „Noi nu vrem nimic — i-au spus — vremea noastră a trecut, sintem cu toți în pensie, am venit doar ca să vedem. Am muncit la Hunedoara, o viață întreagă am petrecut în fața cuptoarelor și sintem curiosi cum arată topitoria de la o aruncătură de băț de casa noastră.” După ce a primit încuviințarea, strania delegație care însuma, ca vîrstă, cîteva secole, dacă nu un mileniu, a privit și s-a întors oarecum descumpănită :

— Totu-i fain, dar unde-i fumul ?

Pentru acești oameni care și-au trăit traiul în fața cuptoarelor fumegînde, atmosfera total schimbată de la întreprinderea mecanică din Alba Iulia, una din cele mai moderne din Europa, li s-a părut dezamăgitoare, într-atît de greu ne rupem de vechile tipare.

Și am dori să mai povestim o întimplare privind noua turnătorie, care ne va apropia și mai mult de subiectul nostru, legat nu atît de tehnica propriu-zisă, ci de noua calitate a oamenilor chemați s-o minuiască. Acum vreun an, pe cînd abia se încheia colectivul, directorul s-a gîndit să facă apel la cițiva maiștri mai bătrîni din alte întreprinderi, care să-l ajute la ridicarea de noi cadre. Pe unul din aceștia, pe care-l cunoștea de mulți ani, l-a invitat la dînsul în birou, i-a oferit o cafea, au depănat amintiri și apoi l-a condus în turnătorie. L-a lăsat să-și desfete privirile și l-a rugat să revină după ce va fi terminat „inspecția”.

— Ei ? — l-a întrebat directorul, plin de speranță, cînd s-au revăzut.

— Nu pot veni la dv. — a răspuns omul, îngîndurat. Pînă am dat roată la o singură ramă, am apucat să fumez o țigară întreagă, atît de mare era rama. De fapt, aci totul e prea mare pentru mine, așa că nu pot, vă rog să mă înțelegeți. Să vină tinerii.

Au venit.

Nu generalizăm, nu afirmăm că în plămădirea noului în industria din județ ar fi lipsit aportul experienței celor mai vîrstnici. Ar fi total inexact. Datorită însă condițiilor obiective, lipsei de mină de lucru calificată și chiar de tradiție industrială pe plan local, calificarea și perfecționarea profesională a tinerilor au căpătat dimensiuni neobișnuite. Astfel, la noua fabrică de porțelan din Alba Iulia, cea mai mare din țară și, în perspectivă apropiată, una din cele mai importante din această parte a Europei, Nicolae Moraru, șeful serviciului personal-învățămînt, ne relatează că, lucrînd la o statistică pentru adunarea reprezentanților oamenilor muncii, a identificat, spre stupefacția sa, doar doi muncitori mai vechi în industria porțelanului (de la „Iris” din Cluj-Napoca), printre sutele de muncitori ai întreprinderii.

Din 1965 pînă în prezent numărul muncitorilor din județ s-a dublat — subliniază directorul adjunct al Direcției județene de statistică, Puiu Popa — iar din aceștia o treime o formează femeile. O altă cifră semnificativă : 40 la sută din muncitori nu au împlinit 29 de ani.

Coboriți din inima Apusenilor (un singur exemplu : o clasă de modelori de la Grupul școlar Alba Iulia este compusă sută la sută din moși) sau din Ciugud, Vințul de Jos, Sintimbru, Ighiu, Cricău, din Sebeș sau Teiuș, tinerii au cunoscut prima mare experiență a vieții lor, calificarea, și sint pe cale să proiecteze județul lor pe o orbită a industrializării nebănuită pînă acum cițiva ani : în 1980 Alba va realiza o producție globală care va depăși cu un miliard de lei întreaga producție industrială a României anulului 1938 ! Nu de cifre va fi însă vorba în acest reportaj, ci de oameni și de calificarea lor după ce au pășit pentru prima oară pe porțile uzinei — drept comentariu viu la cuvintele de o admirabilă plasticitate și forță sintetizatoare rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta adunare generală a oamenilor muncii de la întreprinderea de mașini grele din București : „Vorbim de o calitate nouă în întreaga noastră activitate. Aceasta presupune însă să asigurăm și o calitate nouă a oamenilor, a acelor care produc mașinile și utilajele. Numai astfel vom putea realiza acest obiectiv, trecerea de la acumularea cantitativă la o nouă calitate ! Trebuie să punem un mai mare accent pe transformarea calitativă a omului, pe lărgirea orizontului său de pregătire și concușterea, precum și pe îndeminarea sa practică.”

Din ce se obține

un plîns sau un ris.

O interesantă experiență am întîlnit la întreprinderea „Porțelanul”, unde o serie de cursuri de calificare își propun să meargă la esențe.

Un element fundamental într-o unitate ca a noastră — arată Elena Jianu, proaspătă absolventă a Institutului de arte plastice „Icn Andreescu” din Cluj-Napoca, creatoare de modele de „decor” pe porțelan și șefa atelierului de serie scurtă — îl

La întreprinderea de porțelan din Alba Iulia calificarea merge la esențe. Ea însuflă muncitorilor și muncitoarelor o nouă înțelegere a fenomenelor artistice, mecanisme de gîndire apte să impună porțelanul românesc înlăuntrul și în afara granițelor țării.

constituie educația artistică a muncitorilor. Da, a muncitorilor, fiindcă la noi nu-și găsește locul acțiunea mecanică, simpla copiere cu penelul de către muncitor a modelului conceput de creator. Totul atîrnă de îndeminarea individuală, muncitorul face, într-un anume sens, un act de creație, care dă finalitate producției de porțelan, face ca produsul să fie vîndabil.

Și astfel, Elena Jianu împreună cu proiectantul de modele Teodor Bihari, fost coleg de institut, au organizat pentru cîteva zeci de muncitori un curs în care se explică nu numai „din ce se obține un plîns sau un ris” în desen sau noțiunile elementare de anatomie artistică, ci se vorbește sau se va vorbi și despre psihologia culorilor și semnificațiile lor sociale, despre kitsch, despre bunul gust în artă și despre multe alte probleme, tînd la dezvoltarea unui nou mecanism de gîndire, a culturii artistice. Totul foarte concentrat și pe înțeles. Elena Jianu :

Cum se va depăși, altfel, în producția de porțelan, nivelul cătelului Zdreanță sau al vesnicului cules de vie, cu personaje disproporționate și strident folclorice ? Trebuie să vorbim muncitorilor despre stil și armonie, despre proporții și eleganța formei, să le evocăm mobila renașcentistă și străvechile interioare egiptene, Notre Dame și catedralele din Valea Rinului, mergînd pînă la tradiția vestimentară populară din țara noastră, impusă în arta mondială prin deosebita ei originalitate.

Să nu se înțeleagă că acest curs de calificare ar pluti undeva deasupra planului de producție și a sarcinilor curente ale întreprinderii, angajate — cel puțin în perspectivă — într-un ambițios plan de export. Este vorba, repetăm, doar de lărgirea reală a orizontului de pregătire. Și tocmai pe această bază — în care se include, firesc, talentul nativ al femeilor din satele Albei, de unde își recrutează o parte însemnată din forța de lucru „Porțelanul” — s-au putut gîndi de către simpli muncitori și muncitoare asemenea minuni de bun gust ca serviciul complet de masă în purpur și aur cu motive florale populare stilizate (Maria Bindea), serviciul de cafea cu motive de briu, intrat deja în producție de serie (Elisabeta Gal) sau serviciul de tort „Fulg de zăpadă” (Ana Ardeleanu), de inspirație populară, dar cu finalitate și alură de produs al artei culte.

Experiența merită reținută, ea neavînd aplicabilitate doar în activitatea industrială care frizează domeniul artei. Aci e vorba, în fond, de preocuparea de a nu limita cursurile de calificare la explicarea unor tehnici izolate, ci de a stimula creativitatea, o gîndire adecvată industriei moderne, atît de mobile, de supuse fluxului inovațiilor. Pe această linie, la întreprinderea mecanică Alba Iulia inginerul Ioan Nicu, șef de secție schimb, ne-a relatat următoarea experiență :

Pînă în 1970, despre turnarea de piese grele din fontă pentru mașinile unelte și înlocuirea amestecurilor clasice prin rășini furanice abia de găseai cîteva rînduri în tratatele de specialitate. Și totuși, aceasta era tehnica pe care trebuia s-o minuiim. Este atît de nouă încît eu, personal, care am vizitat întreprinderi de renume mondial în Republica Federală Germania și Japonia, nu am întîlnit-o folosită în toată complexitatea ei (renunț la amănunțele tehnice) așa cum o facem aci. Pentru a pregăti cadre, directorul, inginerul Aurel Mitrofan, a reunit cițiva ingineri, pe maiștri, șefii de echipă și muncitorii de categoriile V și VI pentru un curs de calificare „combinat”. După expuneri documentare urmau discuții aprinse. Eram amețiți și incantați de noutatea tehnică !

Inginerul Mitrofan dezvoltă ideea, el se gîndește la organizarea, în întreprindere, de simpozioane periodice, poate lunare, la

care să participe masiv atît muncitorii cu încadrare superioară cit și inginerii. Și unii și alții vor ține scurte referate.

Cu toții am avea enorm de cîștigat. Bunăoară, muncitorul care realizează miezul, forma și asamblarea formei se lovește permanent de probleme noi, pe care inginerul le ignoră. În cadrul acestor simpozioane ar țîni multe idei valoroase din confruntarea teoriei ingineresti cu practica muncitorească.

Cîteodată noul nu e foarte nou,

ba chiar foarte vechi

Se știe că întreprinderea metalurgică Aiud, fostul atelier în care, nu cu mulți ani în urmă, se confecționau potcoave și blacheuri pentru bocanci, s-a transformat într-o unitate de prim rang, devenind mecanicul-șef al industriei noastre metalurgice. Aci, la Mecanică-1, inima întreprinderii, s-a ținut recent un curs de perfecționare a maiștrilor și tehnicienilor în prelucrări prin așchiere. Cursul de trei săptămîni, cu scoatere parțială din producție (patru ore din opt), nu a îmbrăcat un caracter școlăresc, așa cum din păcate se mai întîmplă nu numai la reciclări, ci și în politehnici și în alte institute de învățămînt superior, unde profesorul dictează și elevul, indiferent de vîrstă, scrie, copiază. („Din acest punct de vedere, lucrurile se deosebesc prea puțin, formal, de școala de pe timpul chaldeenilor”, ne spunea, cu alt prilej, un doctor inginer, lector la Politehnica bucureșteană, intens preocupat de tehnicile de învățămînt moderne.) Aci, la Aiud, cei 30 de cursanți au primit, cu mai mult timp înainte, textul complet al prelegerilor, zeci de pagini xeroxate, cu desene, grafice, scheme, alcătuit echivalentul unui volum de peste 150 de pagini. Oamenii aveau deci răgazul să studieze pe îndelete problemele, iar la „curs” nu s-a citit nimic, în schimb s-a discutat. Inginerul Oliviu Furda, lector, și maestrul Cornel Radu, cursant, au relevat fertilitatea acestui mod de calificare.

S-ar putea replica : vă referiți la un fleac. „A funcționat bine xeroxul, asta-i tot”. Da, dar cite eforturi inutile pe plan intelectual, însumînd, de fiecare cursant, sute de ore dintr-un timp prețios, cu grijă drămuț, poate smuls somnului, nu se economisesc oare prin aceste „fleacuri” organizatorice ? Pe de altă parte, evident, singur xeroxul nu poate realiza nimic dacă lipsește materia primă, noutatea tehnică. Cît de nou este noul predat muncitorului și tehnicienilor în diverse cursuri de perfecționare ? Să nu generalizăm (dealtfel, am evocat mai sus exemplul pozitiv de la întreprinderea mecanică Alba Iulia), dar nici să nu trecem sub tăcere cîteva aspecte negative. Astfel, inginerul Oliviu Furda arată că în elaborarea temei sale i-a servit drept sursă de documentare o lucrare românească apărută la Editura tehnică în 1974. Din acest punct de vedere el s-a putut considera extrem de favorizat, deoarece privitor la alte subiecte foarte specializate, asemenea cărți românești lipsesc cu desăvîrșire sau sint învechite. Dar... — „priviți bibliografia ! — am fost sfătuit.”

Imensa majoritate a lucrărilor citate acolo datează din anii 1950—1960. Aceasta nu constituie o critică la adresa autorilor : se știe că o asemenea carte se elaborează cu mai mulți ani înainte de a fi trimisă la tipar, fără a mai pune la socoteală stagiul la editură, care, mai ales la tratatele voluminoase, se măsoară — uneori din motive pur tehnice — în ani. Și atunci ? — Este la mîntea oricui — continuă interlocutorul nostru — că un curs de calificare care se respectă, în special dacă se adresează muncitorilor cu o categorie superioară sau maiștrilor, trebuie să aducă noutăți, altfel nu și-ar avea rostul, și ele

se extrag în special din reviste. Ele asigură, datorită apariției lunare sau trimestriale, permanentă infuzie a noului. O informație bibliografică din 1960 sau chiar 1965 se poate dovedi, în unele cazuri, anacronică în 1978 sau, oricum, de folos redus unei producții destinate nu arareori să concureze pe piața mondială cu produse străine de cea mai înaltă tehnicitate.

Ce reviste primiți aci, la Aiud ? — La acest colos industrial cu mii de muncitori, care livrează unicate pentru marile combine siderurgice din țară — deci de calitate produselor noastre depinde, într-o formă sau alta, într-o măsură sau alta, soarta unor investiții de zeci de miliarde — nu se primește decît „Fonderie” și două exemplare din „Construcția de mașini” și „Metalurgia”, care însă trebuie să acopere o problematică atît de largă, încît, cel puțin în specialitatea mea, nu mi-au adus nimic nou în ultimii ani.

Din cînd în cînd, primim cîte un buletin de informare tehnică de la ministerele tutelar, dar nu mai avem posibilitatea să alcătuiim și să difuzăm buletine în interiorul uzinei, așa cum obișnuim. Cred că e păcat — confirmă directorul adjunct tehnic, inginerul Mircea Popa.

Situația nu este singulară. La „Porțelanul” am aflat cu surprindere că ultima revistă de specialitate pentru creatorii de decor datează din... 1973 (exceptînd „Porzellan und Glass”, care, avînd mai mult un caracter de reclamă, este, practic, inutilizabilă).

Ni se cere să fim ceramiști de nivel mondial, spun Elena Jianu și Teodor Bihari, și sintem nevoiți să apelăm la amintiri din școală și la intuiție. Or, de calitate desenelor, de „actualitatea” lor va depinde într-o măsură defel neînsemnată soarta exportului nostru de porțelan, confruntat cu produse ale unor întreprinderi de renume — cele din Meissen, Herend sau Boemia — precum și cu firme de seculară tradiție și măiestrie din Franța, Anglia, Spania, Japonia și multe alte țări. Și mereu apar lucruri noi, pe care le ignorăm ! Avem creatori minunați, sintem tineri, încrezători în capacitățile colectivului, ardem de dorința de a face mereu mai bine, dar ea trebuie sprijinită printr-o mai bună documentație la zi.

Și la o masă rotundă pe care am organizat-o cu sprijinul consiliului de control muncitoresc din cadrul Comitetului județean de partid s-au repetat observații similare, izvorite din cauze similare. „La noi noutățile nu prea ajung !”, remarcă maestrul Nicolae Secară de la „Refractara”, tehnicianul Mihai Done de la întreprinderea de utilaje Alba Iulia și alții.

Problema insuficienței documentării la zi, a slabei circulații a revistelor tehnice de specialitate este cunoscută ; ni s-a spus că au fost luate și diverse angajamente de remediere pe linia centralelor etc., ar trebui îmbunătățite și unele reglementări actuale. Promisiuni și explicații există cu duiumul, numai că, pînă una alta, așteptăm...

Racheta calificării navighează

tot în Galaxia Gutenberg ?

La masa rotundă de care am pomenit mai sus au ieșit la iveală și alte deficiențe legate de calificarea profesională.

Trăim într-o perioadă cînd mijloacele de propagandă audio-vizuale exercită o puternică înrîurire asupra civilizației contemporane. Și totuși, cu prea multă timiditate pătrund ele în sfera propagandei tehnice în rîndul muncitorilor, a cursurilor de calificare.

Tehnicianul Mihai Done arată că la întreprinderea de utilaje există de cîteva vreme un aparat de proiecție pe 16 mm, dar rulează rar sau deloc filme cu subiect tehnic, în afara celor consacrate protecției muncii.

Vom procura și un aspectomat, dar nu avem casete.

Noi vă putem oferi oricînd, cu împrumut, diapozitive color privind construcția de mașini. Avem 1300 ! — a intervenit inginerul Costel Hopîrtan, directorul Grupului școlar al întreprinderii metalurgice din Aiud, care participa și el la masa rotundă.

Iată, dar, cum simpla întimplare a făcut să se afle despre existența „la vecini” a unui mare număr de diapozitive privind o gamă largă de probleme tehnice de interes, de la turnarea pieselor grele la „dezbateră” și curățirea pieselor, de la sudarea pieselor din oțeluri aliate la sudarea în mediu de bioxid de carbon, prelucrări prin așchiere, control ultrasonic etc. Nu trebuie să fii mare specialist ca să-ți dai seama de eficiența didactică a unor filme sau diapozitive pentru răspîndirea în masa muncitorilor a cunoștințelor tehnice, în cadrul unor cursuri de calificare sau în afara lor.

Cît despre filme, tot la acea masă rotundă am aflat de inițiativa unor ingineri, cineamatori în orele libere, de la întreprinderea forestieră de exploatare și transport și de la Combinatul de prelucrare a lemnului din Sebeș, care au realizat un film pe teme de organizare a transportului și mecanizării, prezentînd fluxul tehnologic vechi, situația nouă, efectele economice.

Șeful de echipă Nicolae Florea de la

„UCECOM”-ul mai aproape de pretențiile noastre

Întreprinderea de utilaj Alba Iulia, mai-
trul Nicolae Secară de la „Refractara”,
inginerul Toader Arton, directorul Cabi-
netului de organizare economico-socială
de pe lângă Comitetul județean de partid
și alții au ridicat o problemă care nu se
inscrie în cadrul strict al cursurilor de
calificare, rămânând însă nemijlocit legată
de ele. De ridicarea calificării și stimu-
larea creativității masei de muncitori dep-
pind multe — au arătat ei, în esență.
Cursurile și diferitele forme de pregă-
tire în interiorul întreprinderii sînt me-
nite să ridice neconținut stacheta cali-
ficii. Ridicarea calificării trebuie stimu-
lată și printr-o convenită încadrare, nu nu-
mai ca o recompensare materială, dar și
morală a eforturilor depuse. Se întâmplă
însă ca muncitori foarte bine dotați să nu
poată fi promovați — deși au dovedit prin
muncă stăpînirea tainelor meseriei —
neavînd vechimea necesară. Aceasta poate
duce la o situație ciudată: aceeași mun-
că, încadrare diferită. Desigur, cum se
prevede actualmente, toți oamenii muncii,
cu pregătire medie sau superioară, care
iau pentru prima oară contact cu întreprin-
derea, trebuie să treacă printr-un
termen de stagiatură, după expirarea
cărui pot promova. După aceea, dacă se
obține calificativul „exceptional”, se pre-
vede posibilități de înaintare în treaptă și
chiar în funcție mai rapid decît termen-
ele „normale”, cu avizul organului tutelar
(centrală, minister). Iată dar cum în
cazul cadrelor cu pregătire superioară și
medie (absolvenții liceelor de specialitate)
reglementările vădesc suficientă flexibi-
litate pentru recompensarea unor merite
exceptionale. Credem că aceasta s-ar pu-
tea extinde și la muncitori.

— În acest caz, promovarea înainte de
termen, pentru cazuri excepționale, ar
putea fi sancționată de consiliul oame-
nilor muncii, semestrial — sugerează ingi-
nerul Arton. O asemenea măsură (vi-
zînd un număr foarte redus de munci-
tori, deci cu efect bugetar total negli-
jabil) ar contribui la stimularea intere-
sului pentru o calificare superioară, la
întreținerea unui climat de permanentă
emulație. În momentul de față se discută
despre îmbunătățirea Legii retribuției și
despre acordarea unor drepturi economi-
co-finanțiere sporite întreprinderilor, în
ce privește, între altele, elaborarea și în-
făptuirea bugetului de venituri și chel-
tueli, crearea condițiilor pentru autofin-
nanțare. În acest cadru mai larg ar putea
fi eventual considerată și propunerea
noastră, ca bază de discuție.

● Anunț la mica publicitate

A asigura o calitate nouă nu numai ma-
șinilor și utilajelor, ci și oamenilor care
le făuresc și le utilizează — iată, așadar,
o sarcină primordială a momentului. Din-
colo de ezitățile, de biubiile și poate
chiar de eșecurile parțiale, inerente unei
sarcini de asemenea magnitudine, se de-
tasează net succesele reale, însușitoare.
În Alba ele sînt personificate, printre
alții, de acei tineri din Ighiu, Tâlna, sau
Harpia, din Rosia Montana sau Baia de
Arieș, de moșii de pe culmile Apusenilor
care azi trudes în industrie. Bunăoară,
la Turnătorii din Alba Iulia — la care
ne întoarcem fiindcă oferă exemplul cel
mai frapant — linia I este deservită în
întregime de tinerii muncitori calificați
la locul de muncă, elevii la școala tehnică
postliceală. Celor care ar gândi: „Merg
lucrurile așa cînd n-ai încotro”; dacă nu-
s muncitori calificați, nu-s!“ le vom aminti
că întreprinderea a intrat în a 26-a lună
consecutivă cu planul de producție reali-
zat. Secretul: mîndria profesională,
bucuria de a fi se da în păstrare și a te
simți stăpîn pe o adevărată bijuterie
tehnică — după cum spunea un maestru.

La începutul începutului, directorul pri-
mea în audiență un șir lung de mame,
tati, bunici și soți care cereau un singur
lucru pentru proiecții lor: un locșor la
birou și nu. Doamne ferește. La turnă-
torie „Ce facem? — se întreba Aurel
Mitrofan. O fabrică doar cu nepoate și
soții, o fabrică de funcționari?” Acum,
audiențele de această natură au dispărut.
În turnătorie cea fără fum, muncitorii
harnici și isteți pot câștiga, din primul an,
și 2.500—3.000 lei, iar șefii de echipă pînă
la 5.000 lei. Culeg din plin roadele cali-
ficii acesti pui de moși care au lepădat
asprimea ancestrală și au devenit ultra-
tehnici, dar și sentimentali — zicea unul
din ei — „poate din cauza metalului cald”.
Ei toarna azi piese de 50 t. Dar oare
ce însoamnă aceasta?

— Să ne închipuim că o asemenea piesă
ar fi rebutată — ne explică un inginer.
Exemplul e pur imaginar, un asemenea
rebut ar fi de neconceput pentru noi,
pentru instalațiile noastre de o atît de
înalță tehnicitate. Să admitem însă, prin
absurd. În acest caz, piesa ar trebui în-
depărtată, căci nu poți s-o lași să incurce
locul în hală. Ar trebui s-o încercăm pe
un trailer. Dar un pod rulant capabil să
ridice 50 t nu se află decît aici, la noi.
Cînd trailerul ar ajunge în cîmp cu piesa,
ea nu ar mai putea fi nici cum descăr-
cată. Singura soluție ar fi să arunci în
aer, cu dinamită, piesa cu trailer cu tot.
Zimbiți, vi se pare o glumă. Ei bine, o
istorie oarecum similară s-a întîmplat în
Republica Federală Germania. Am văzut
cu ochii mei o asemenea piesă gigant
rebutată, care n-a mai fost chip să fie
urnită din loc. Au publicat oamenii și un
anunț la mica publicitate, cum că o dau
gratis oricui îi va scăpa de ea. Nimeni
n-a răspuns. Probabil că zace în hală
pînă în ziua de azi.

La Alba Iulia, tinerii de o nouă calitate
fabrică piese de o nouă calitate. Ei nu
au nevoie de nici un anunț la mica pu-
blicitate.

LIONEL NIȚESCU

Într-o discuție recentă cu tovarășul
Petru Apolzan, șeful serviciului de pres-
tări din cadrul Uniunii centrale a coope-
rativelor meșteșugărești, am aflat o serie
de lucruri interesante care, la drept vor-
bind, fac parte integrantă din programul
de dezvoltare și diversificare continuă a
prestărilor de servicii pentru populație,
de largire a profilului acestora. Mai întîi
însă, pentru a fixa tema-cadru a dialo-
gului cu interlocutorul nostru, să reți-
nem cîteva date legate de activitatea ge-
nerală a UCECOM-ului. Sînt cîteva sute
de mii de lucrători, în toată țara, în ca-
dru UCECOM, dintre care peste 120.000
muncesc în sectorul prestărilor de servi-
cii, îndeplinind activități extrem de di-
verse, adică practic fiind prezenți în mai
toate acțiunile legate de facilitarea vieții
de zi cu zi, a necesităților și doleanțelor
cetățenilor-clienți. La nivel republican,
cooperativa meșteșugărească deține peste
20 la sută din volumul total al prestări-
lor de servicii cu caracter productiv. În
nomenclatorul minimal de servicii către
populație al UCECOM sînt prevăzute (din
totalul de peste 250 cite există în mo-
mentul de față) exact 209 de activități
diverse, legate, cum am spus, de cele
mai mici amănunte ale vieții cotidiene.
Există, desigur, așa-zisele servicii „cla-
sice”, cum ar fi reparațiile de televi-
zoare, de biciclete, confecții de îmbrăcă-
minte și încălzăminte, înrămările, curăță-
toriile și spălătorii, frizerie-coafură-cosme-
tică, lucrări de zidărie, dulgherie, apă-
canal, instalații electrice etc., etc. — dar
și alte multe activități mai rare (prezente
doar în orașele de peste 100.000 de locu-
itori), precum supravegherea copiilor în
magazine, a bolnavilor, bătrînilor și co-
piilor la domiciliu, reparațiile uneltelor
de pescuit sau de vînoare, împănarea și
prelucrarea păsărilor și animalelor, loca-
țiuni de bilete și locuri, parcuri de dis-
tracție, cărți de vizită, bucatăreș și fe-
mei de serviciu la domiciliu, decorațiuni
interioare și așa mai departe... Sigur că
nu chiar toate din prestările de servicii
citate mai sus au ajuns să fie practicate
cu regularitate — dar numai existența în
sine a lor în cadrul nomenclatorului mi-
nimal atestă o diversitate de preocupări
cu totul remarcabilă, sau practic de ne-
întîlnit în vreun alt departament. Se spe-
ră că în actualul cincinal mai toate ac-
tivitățile de prestații aflate în nomencla-
torul citat (care va fi dealtfel revăzută) să
fie puse în aplicare, uneori în cadrul
unor unități mixte, formate din mai mul-
te servicii laolaltă. De asemenea, în in-
tențiile conducerii UCECOM se află cu-
priederea teritorială totală, prin înființa-

rea de unități noi, sau introducerea de
noi servicii în absolut toate orașele țării,
inclusiv în cele „scăpate” deocamdată din
sfera de activități a cooperației meșteșu-
gărești.

— Deci, tovarășe Petru Apolzan, aveți
cuvîntul. Ce noutăți puteți prezenta citi-
torilor noștri din sectorul pe care îl con-
duceți?

— Ele sînt mai multe, dar desigur ne
vom opri la cele deocobite. Spre exem-
plu, în reparațiile de televizoare am in-
trodus sistemul abonamentelor, pe care
dorim să-l generalizăm în toată țara.
Avem la ora actuală circa 5.000 de abo-
nați, dar trebuie incluse aici și hotelu-
rile, în timp ce în 18 județe n-am izbutit
să obținem nici măcar un singur abona-
ment! Iată însă despre ce este vorba.
Se știe că reparațiile de televizoare sînt
asigurate numai în termenul de garanție.
Noi ne-am gândit să extindem acest sis-
tem, prin perceperea unei taxe anuale de
circa 300 de lei, după ieșirea din garan-
ție a aparatului. Pe timpul abonamentu-
lui, posesorul televizorului beneficiază de
orice reparație necesară, ca și de unele
verificări periodice. Clienții noștri obțin
în acest fel mai multe avantaje, inclusiv
cele de prioritate a reparației, iar eficiența
economică sporește considerabil. Ne gin-
dim dealtfel să generalizăm sistemul și
la alte produse, cum ar fi aparatele de
uz casnic și gospodăresc, frigider, aspi-
ratoare, mașini de spălat, aparate de coa-
fură etc. Va crește numărul spălătorilor
și al curățătorilor chimice, pînă în 1980
urmînd a funcționa 88 de unități pe pro-
fil, cu aproape 500 de puncte de predare-
primire. Din cele 33 de unități noi, ma-
joritatea vor fi date în folosință în orașe
mai mici, ca Blaj, Aiud, Făurei, Rm. Să-
rat, Covasna, Moreni, Tecuci, Calafat,
Odorhei, Tîrnăveni, Orșova și așa mai
departe.

— Deci gospodinele nu-și vor mai spăla
rufele singure...

— Depinde. Am experimentat cu mult
succes, la Brașov și la Cluj-Napoca și
un sistem nou, bazat pe autoservire. La
o astfel de spălătorie gospodinele vor pu-
tea să-și spele singure rufișoare, benefi-
ciind de aparatura unității. La Brașov,
spre exemplu, sistemul fiind foarte soli-
citat, s-a ajuns să fie nevoie de... progra-
mare. Chiar din anul acesta vom extinde
sistemul și la Galați, Sibiu, Craiova. Tre-
cînd la alte prestări, de rog să reținem
și largirea rețelei de servicii auto-moto,
prin darea în folosință a unor unități noi,
în orașele Săvinești, Zimnicea, Marghita,
Beius, Medgidia, Găești, Drăgănceni-Olt,
Cimpeni ș.a.

— Ce alte intenții aveți?

— Avem în vedere profilarea și spe-
cializarea unor unități. În momentul de
față există multe cooperative mixte, dar
avem de gînd să trecem la o anumită
descentralizare, la o specializare a lor,
lucru care urmează să aducă avantaje
multiple, adică mai multă operativitate,
calitate sporită a serviciilor, eficiență e-
conomică. Vom începe cu unitățile din
profilul electronic și electrocasnic, dar
vom continua și în alte unități, inclusiv
cu cele din construcții. Avem pînă acum
în numai 15 județe cooperative județene
de construcții, dar pînă în 1980 vor fi în
toată țara! În același sector, începînd din
luna ianuarie a anului curent, am insti-
tuit formații mobile, cu rulote, care asig-
ură aproape orice lucrări necesare insta-
lării în noile locuințe. Pînă acum nu am
încercat decît în București, dar vom ex-
tinde sistemul în toată țara. Aceste for-
mații mobile, dotate cu scule, mici uti-
laje etc., pot executa orice lucrări legate
de instalații electrice interioare (lustru,
întrerupătoare etc.), revizii apă-canal,
gaze, încălzire centrală, boilere, aragaz,
zgrăveți, tapete, parchet, mozaic, PVC,
broaște, uși, grile metalice, dulapuri în
zid, rafturi pentru cămară, jaluzele, gale-
rii de perdele — adică mai toate lucră-
rile pe care noul proprietar sau noul
chirias le dorește în locuință. Mai pot fi
semnalate noutăți și în serviciile de re-
parații de îmbrăcăminte și de mobilă
(unele unități vor fi autorizate să cum-
pere mobilier vechi, pentru reconșiona-
re și revindere), în fotografie (cu accent
pe extinderea unităților de foto-color), în
frizerie-coafură-cosmetică, în cadrul că-
roră vom da în folosință trei unități-
model, în București, ca și o mai bună or-
ganizare a rețelei de închiriat obiecte. Si-
gur, nu trebuie să se înțeleagă că nu
avem de întîmpinat și destule greutăți.
Dar sîntem decîși, ca prin eforturi spo-
rite, prin inițiativă tot mai bună, să fa-
căm să prindă viață cit mai curînd pro-
gramul de dezvoltare și diversificare con-
tinuă a prestărilor de servicii aflate în
rețeaua cooperației meșteșugărești, con-
tribuînd astfel și noi la creșterea nivelu-
lui de trai, la bunăstarea cetățenilor pa-
tricii noastre. Conform înaltelor directive
de partid, sectorul prestărilor de servicii
pentru populație nu trebuie să rămînă nici
ei în urma celorlalte sectoare ale vieții
sociale. Este desigur țelul care ne animă.

DUMITRU GEORGE

În viață, mai ales profesorii n-au voie să rămînă corigenți!

Cine își închipuie că, într-o școală, nu-
mai elevii sînt aceia cu probleme se în-
șală, nu rareori, amarnic. O școală ge-
nerală, sau un liceu și așa mai departe
nu formază decît alte unități de muncă,
în cadrul cărora colectivele respective su-
portă o gamă cit se poate de largă de re-
lații de serviciu, la care iau parte toți
membrii acestei colectivități. Să luăm,
spre exemplu, cazul destul de complex al
profesorului brașovean Augustin Murar,
care ne-a scris nu demult o scrisoare, ce-
rînd „să se facă dreptate!” Profesorul
Murar se scotoce în memoriul lui
(argumentat pe vreo 20 de pagini, plus
anexele) om persecutat cu o regu-
laritate de metronom în toate unitățile
școlare în care a predat cunoștințele din
prețioasa materie de învățămînt asupra
cărora a obținut calificarea, anume fizica.
Extrem de oxigent, Augustin Murar —
altfel un om tînar, un bun profesionist
la urma urmei! — susține că necazul i
se trage de la faptul că n-a admis nici-
odată compromisuri, n-a acceptat pre-
suniile din partea conducerii unităților
școlare cu privire la închiderea ochilor și
trezirea cine știe cărui favorită al direcției
„ca gisca prin apă”, cum se spune, toc-
mult, refuză să mai participe la consi-
liile pedagogice, unde ar fi putut și ar
fi trebuit desigur să-și exprime deschis
opiniile, preferînd o atitudine de sfidare
a celorlalți. S-a ales însă și de
această dată cu o „mustrare”, ca și
cu un nou „transfer”, anul școlar 1976-
1977 găsindu-l suplinind la Liceul
industrial „Tractorul”. De această dată
intră în conflict deschis cu însuși
directorul liceului, inginer I. Gavrilă, pe
care, astăzi, îl acuză de intervenții făcute
în favoarea unor elevi, în detrimentul
autorității sale de profesor, ca și al pro-
cesului de învățămînt. Sustine profesorul
Murar, citînd chiar martori, că directorul
Gavrilă a intervenit nu o singură dată
pentru a-l convinge să treacă elevii slabi
la învățătură, ba chiar a făcut uz de auto-
ritatea sa pentru a-l obliga în acest scop.
Dar, pentru că aici lipsesc certitudinile, să
vedem cum s-a comportat, în general,
profesorul A. Murar cu elevii pe care i-a
avut la Liceul industrial „Tractorul”, față
de care ajunse un fel de sprietoare. Din
cele opt clase la care a avut ore în cursul
anului școlar trecut, nu mai puțin de 91
de elevi au rămas corigenți la fizică, iar
18 dintre ei repetenți! Medie celor că-
zuți este colosală, așa cum și media ge-
nerală a celor promovați rămîne extrem
de mică: spre exemplu, din cei 28 de
elevi ai unei clase (anul III C) numai
cinci dintre ei au avut note peste 5! Una
dintre cele mai bune eleve ale liceului,

supără și pe loc cere inspectoratului să-i
acorde dreptul de suplinire la o altă șco-
ală. Deci, de aici trece la Școala profesio-
nală comercială Brașov, dar tot numai
pentru un an de zile. Nu-i place progra-
mul de ore care-i fusese stabilit, refuză
să primească gestiunea unui laborator de
fizică (motivînd că nu este profesor titlu-
lar, că se simte jignit de faptul că va tre-
bui să ceară nu se știe ce adevărată pre-
tinsă în asemenea cazuri etc.), are diverse
conflicte și în cele din urmă se alege cu o
„mustrare”, lucru întîmplat dealtfel și la
școala precedentă! În anul școlar urmă-
tor, 1974—1975, Augustin Murar primește
drept de suplinire la Școala profesională
„Rulmentul”, dar iarăși întîlnește obiș-
nuitele necazuri, iar sentimentul de pe-

● Anchetă socială ●

secuție i se întărește. Atunci, ca și în alte
rînduri, începe să reclame: și bune și rele,
și lucruri adevărate, dar și lucruri izvorite
din mîntea sa, adică nerealte. Mai
mult, refuză să mai participe la consi-
liile pedagogice, unde ar fi putut și ar
fi trebuit desigur să-și exprime deschis
opiniile, preferînd o atitudine de sfidare
a celorlalți. S-a ales însă și de
această dată cu o „mustrare”, ca și
cu un nou „transfer”, anul școlar 1976-
1977 găsindu-l suplinind la Liceul
industrial „Tractorul”. De această dată
intră în conflict deschis cu însuși
directorul liceului, inginer I. Gavrilă, pe
care, astăzi, îl acuză de intervenții făcute
în favoarea unor elevi, în detrimentul
autorității sale de profesor, ca și al pro-
cesului de învățămînt. Sustine profesorul
Murar, citînd chiar martori, că directorul
Gavrilă a intervenit nu o singură dată
pentru a-l convinge să treacă elevii slabi
la învățătură, ba chiar a făcut uz de auto-
ritatea sa pentru a-l obliga în acest scop.
Dar, pentru că aici lipsesc certitudinile, să
vedem cum s-a comportat, în general,
profesorul A. Murar cu elevii pe care i-a
avut la Liceul industrial „Tractorul”, față
de care ajunse un fel de sprietoare. Din
cele opt clase la care a avut ore în cursul
anului școlar trecut, nu mai puțin de 91
de elevi au rămas corigenți la fizică, iar
18 dintre ei repetenți! Medie celor că-
zuți este colosală, așa cum și media ge-
nerală a celor promovați rămîne extrem
de mică: spre exemplu, din cei 28 de
elevi ai unei clase (anul III C) numai
cinci dintre ei au avut note peste 5! Una
dintre cele mai bune eleve ale liceului,

Iuliana Pocsai, premiantă doi ani la rînd,
a rămas corigentă la fizică închinînd însă
anul școlar, în pofida acestui handicap cu
media 8,25! Acum, punctivă — dumnea-
voastră în locul directorului I. Gavrilă...

Profesorul Murar a reclamat, ca și spu-
nem lucrurilor pe nume, mai peste tot, și
abia la urmă la „Flacăra”. Pentru noul an
școlar, acum în curs, Inspectoratul școlar
ii propune o catedră la o nouă unitate,
Liceul industrial de construcții, dar Au-
gustin Murar refuză să se prezinte! Or-
ganetele județene întreprind o anchetă mi-
nutioasă, dar rezultatele ei nu-l multu-
mesc pe profesor. Iată cîteva declarații
scrise: „Reușea ca prin comportarea
dumnealui să creze stări depresive unor
elevi, care nu se mai puteau concentra la
acest obiect” (ing. Rodica Mălăcea, diri-
gintă); „Aș remarca totuși că elevii a-
preciau pregătirea sa profesională, spu-
nînd că dacă ar fi mai înțelegători și mai
aproptat nu le-ar mai fi frică de el”
(prof. Simona Birsan)... Se află aici, în
ultima frază, chiar cheia problemei. Pro-
fesorul Murar este de fapt un mare sin-
gularic, un izolat. A intrat în conflict cu
oricine nu-i împărțeașe integral opiniile,
simtîndu-se mai apoi un persecutat. Ar
fi trebuit să știe Augustin Murar, că
într-o colectivitate (și mai cu seamă în-
tr-o școală!) există rînduiri necesare
de care nu se poate să nu ții cont. Opiniile
sale meritau uneori atenție, dar ele n-au
căpătînt conținut pentru că profesorul
nostru n-a știut, sau poate n-a dorit, să
le comunice și colegilor, colectivului din
care făcea parte. În zilele în care
am efectuat ancheta la Brașov, In-
spectoratul școlar (care a dovedit
multă înțelegere, contrar celor afir-
mate de A. Murar) îi oferise un nou post
spre suplinire, la Grupul școlar „Steagul
roșu”. Augustin Murar l-a refuzat și pe
acesta, declarînd că se opune să mai
muncească pînă nu i se va face dreptate...
Obiectiv, cit se poate de obiectiv,
am descris aici situația de fapt. Sperăm
ca măcar pe noi să nu ne acuze de subiec-
tivism, de dorința de a-l persecuta. Sperăm
deci ca dinșul să înțeleagă la rîndul
lui unde a greșit, ca și necesitatea de a
trăi și a munci în colectivitate, de a se
integra procesului de învățămînt, de fapt
să se integreze societății. Altfel, viața
merge înainte, chiar și fără Augustin
Murar, un profesor care deocamdată a ră-
mas corigent la un examen mai important
decît toate celelalte pe care le-a susținut
pînă acum, acela care ne învață că pentru
a fi respectat trebuie ca și ceilalți să se
bucure de respectul tău.

D. GRECU

HIPNOZA și ACUPUNCTURA

două ajutoare prețioase în chirurgia dentară

— Am auzit că ați fost cadru universitar, doctore Iffiu. E adevărat?

— Am fost timp de 13 ani. În 1968 am părăsit însă catedra de chirurgie buco-dentară și am trecut la Policlinica studentescă, iar de aici la Carbochim...

— Și apoi?

— Apoi, în 1971, când lucram la Carbochim, mi s-a propus să vin la Policlinica pentru copii să organizez un cabinet de chirurgie buco-dentară. Și am venit...

— Iubiți copiii?

— Enorm. Sunt gata să fac orice pentru a-i ști sănătoși și să nu suferă. Și știți ce înseamnă durerea de dinți!

— Unde ați copilărit, doctore Iffiu?

— Într-o comună, lângă Cluj-Napoca, la Gilău...

— Părinții?

— Pe mama aproape că n-am cunoscut-o. Când aveam 6 ani a murit. După 8 ani n-a mai fost nici tata. El era din secuime. Am rămas în grija bunicii mele. Am avut o copilărie grea, dar foarte interesantă. Bunica m-a „așteptat” fată, și cu toate că n-am fost, m-a-nvățat de toate: să torc, să pun războiul, să cos, să croiesc, să cîrlesc. Un rotar de care mă legasem foarte mult m-a-nvățat cum să folosesc o daltă, cum să fac o spiță și cum să folosesc instrumentul de tras cu mina. De la un unchi am învățat apoi fierăria...

— Și v-a adus satisfacții activitatea cu micii pacienți?

— Atît de multă, încît m-a făcut să uit despărțirea de învățămîntul superior!

— Ce credeți că ați reușit mai mult?

— Am văzut în fiecare zi mame fericite că am alinat durerea copiilor lor. Și am văzut foarte adesea copiii arătîndu-mă cu degetul și venind să-mi spună cu sensibilitatea și candoarea virstei că nu-i mai doare nimic!

— Rețeta?

— Eu nu sînt un tradiționalist. Caut. Citesc foarte mult și aplic tot ce e modern în tratament.

— ...am auzit că și hipnoza?

— Așa este. Am făcut studii în străinătate, unde am învățat sugestia și hipnoza și mi-am dat seama că pot fi aliați foarte prețioși ai stomatologiei. Copiii — în special, dar nu numai ei! — vin la medic stresați, inhibați în așa măsură, încît premisele reușitei pot fi diminuate foarte mult. Trebuie să le insuflăm curaj, optimism, să-i convingi de la început că totul va merge simplu și că peste cîteva minute va fi bine.

— Se pot face și extracții în stare de hipnoză?

— Nu numai extracții. Eu fac în mod curent și transplantări. Hipnoza și sugestia mă ajută să asigur un echilibru psihic absolut necesar. În 1964 am fost primul care am încercat și am reușit la Cluj-Napoca să fac transplantări dentare și replantări. Cu 2 ani în urmă preluasem și acupunctura...

— Acupunctura?

— Da. Să nu vă gîndiți că am in-

trat peste „interniști”. Eu am aplicat-o și o aplic cu succes în reechilibrarea nervoasă, o etapă atît de necesară în pregătirea și reușita intervenției. Prin acupunctură acționez direct și eficace pentru oprirea durerilor în nevralgii dento-maxilare, în nevralgii esențiale de trigemen și în anumite afecțiuni ale mucoasei cavității bucale.

— Bănuiesc că toate acestea sînt rezultatul unei consecvente activități de cercetare...

— Fără activitate de cercetare științifică, un medic rămîne un meseriaș rudimentar. Cifric vorbind, eu n-am o activitate foarte bogată. Am publicat și comunicat doar 16 lucrări, dar multe altele sînt deja destul de bine cristali-

● O cazuistică bogată demonstrează eficiența acestor noi metode, experimentate cu succes la Cluj-Napoca de către medicul Iosif Iffiu

zate. Și multe, foarte multe altele nu și-au găsit loc în publicațiile noastre, „depozitîndu-se”, din păcate, în unul și același sertar...

— Aveți „idoli” în lumea stomatologiei?

— În primul rînd pe eminentii specialiști bucureșteni: prof. dr. doc. Valerian Popescu și prof. dr. doc. Petre Firu...

— Ce gînduri nerealizate aveți?

— Destule! Îmi vin acum în minte două. Mă frămîntă de foarte mulți ani problema creării unui cadru special de pregătire preoperatorie. Aș vrea să am alături de mine un anesteziolog care să-i pregătească pe copii pentru intervenție. Ideea unui *bar sedativ* mă obsedează chiar!

— Ce este aceasta?

— Un bar special pentru copiii fricoși, cu complexe, în care să-i servim înainte de a intra la medic cu limonade, sucuri și alte produse care conțin însă sedative și calmante.

— Și cealaltă idee?

— E vorba de crearea unei *bănci dentare*. Se vrea o valorificare a stomatologiei... corectiv! Despre ce e vorba? Din diverse motive, scoatem adesea și dinți sănătoși. De ce să-i aruncăm? Nu e mai normal să-i păstrăm în niște condiții speciale și să-i utilizăm în situații adecvate? Știu că în Elveția și Cuba, posibil și în alte țări, această foarte veche idee a mea e realizată de anumiți medici.

— Cîți pacienți au trecut pe la dv., doctore Iffiu?

— Imposibil de răspuns exact. Poate mai mult de 60 000—70 000!

— Stomatologia are domenii restrictive?

— Pentru mine, nu. Eu operez și cardiaci și gravide și pe cei cu dezechilibrul nervos. Literatura clasică prevede însă pentru aceste categorii destule restricții.

— Fără riscuri?

— Cu deplină siguranță. Mă ajută extrem de mult experiența acumulată în timp, dar mai ales *sofrologia*. Această știință are doar patru-cinci ani. Ea realizează echilibrarea sistemului nervos, reunind elemente de trening autogen și evident apelînd la sugestia.

— E adevărat că dv. nu obișnuieți să acordați concedii medicale după operații dentare?

— N-are rost. Imediat după operație, pacienții mei își pot relua activitatea obișnuită.

— În general, se acordă totuși concedii!

— Eu cînd operez, fac incizii foarte mici și de regulă nu cos!

— Și în aceasta constă... vindecarea rapidă?

— În primul rînd în asta, evident.

— Bine, dar nu e la îndemîna tuturor stomatologilor să procedeze la fel?

— Este, dar nu o dată intervine altceva: *neacceptarea!* Adică, tradiția, rutina. Așa s-a făcut cîndva, e o veche lege a chirurgiei, și de ce să se facă azi altfel?

— Ce credeți că e mai important la un medic?

— Felul cum știe să se apropie de pacienți. El trebuie să lubească oame-nii. Cînd e în halat alb, să nu fie pentru sine, ci numai pentru bolnavi. Medicul n-are ce căuta în cabinet cu supărările lui personale. Trebuie să fie complet deconectat...

— Reușiți acest lucru?

— În cea mai mare măsură. Eu locuiesc la marginea orașului Cluj-Napoca, în cartierul Gheorgheni. Mă scol la 5 dimineața. La 5,30 sînt pe cîmp și alerg zilnic 3 km. Fac apoi foarte multe excursii, sculptez își îmi realizez singur absolut tot ce am nevoie în casă.

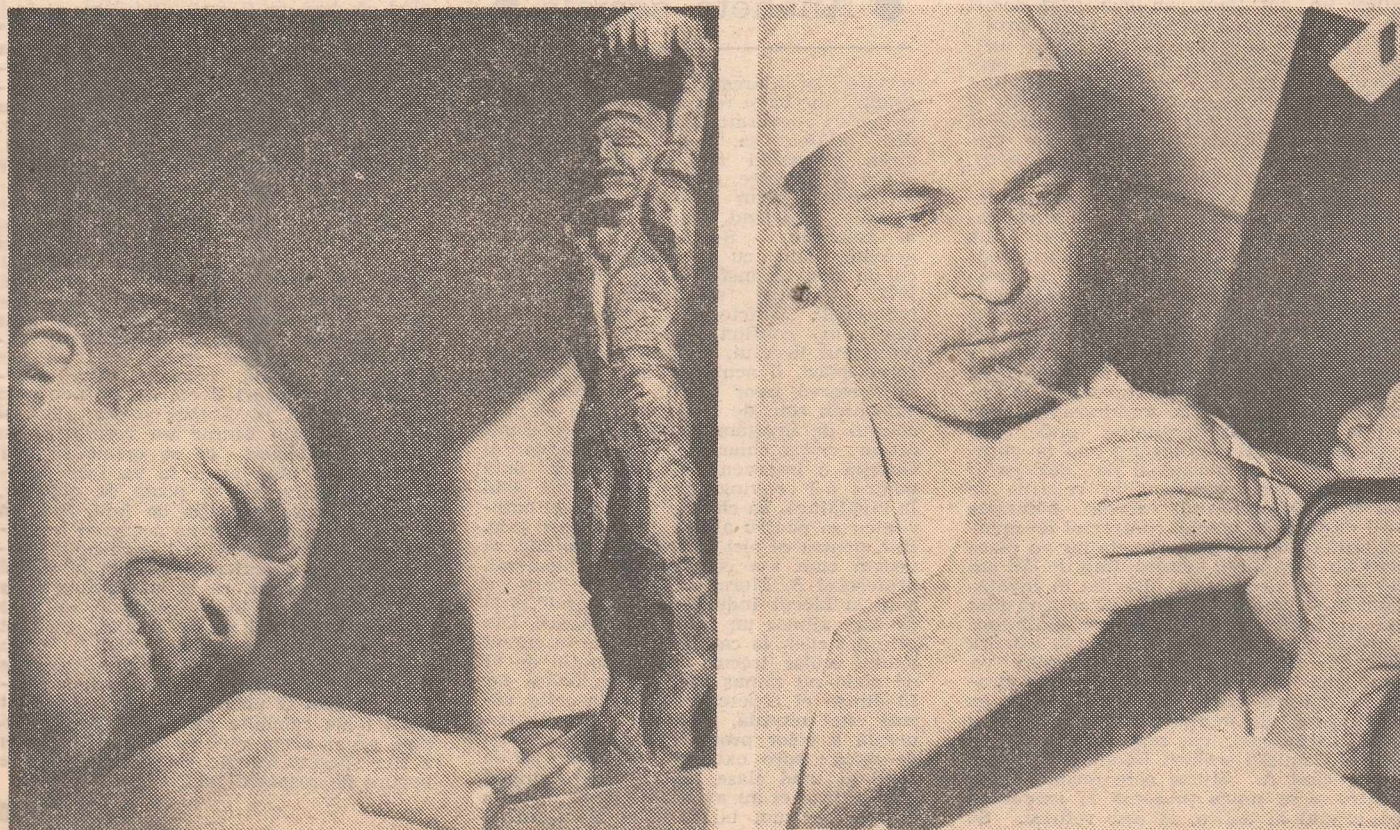
— Vorbiți-ne despre activitatea dumneavoastră de sculptor.

— Sculptura mă pasionează, spuneam, din copilărie. Am participat la 5 expoziții colective ale medicilor, la bienala artiștilor amatori din București, am avut 2 expoziții personale chiar în holul Centrului stomatologic din Cluj-Napoca și una de Ziua Copilului la policlinică. În prezent, mă pregătesc de deschiderea unei noi expoziții la Gale-riile Radio.

— Unde plecați în concediu?

— La o cabană la Muntele Băișorii. Mă așteaptă un buștean de pînă în care voi sculpta o foarte cunoscută baladă ardelenescă...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Din nou despre heliotermele artificiale

Apreciez ca un fapt pozitiv faptul că revista Flacăra a readus în actualitate problema helioterme-lor artificiale, descoperire și invenție datorate profesorului Valeriu Patriciu. Construirea unor bazine sau lacuri cu proprietăți terapeu-tice a fost apreciată la vremea respectivă (sînt aproape 15 ani de atunci) drept o propunere utilă, avantajoasă și ușor de realizat. Au fost alocate fonduri în acest scop, dar din anumite motive lucrarea a fost abandonată.

De la bun început mă declar un adept convins al utilității și al posibilităților de realizare a unor asemenea helioterme artificiale. Și asta cu atît mai mult cu cît cercetările recente, efectuate de noi la unele lacuri naturale helioterme, au arătat că proprietatea remarcabilă a unor lacuri de apă prezenta la adin-cime un strat de apă cu temperaturi pînă la 60 grade C (strat numit și „termoclină”) este dependentă din păcate nu numai de factorii hidro-meteorologici. În plin sezon balnear, cu zile călduroase, s-au înregistrat temperaturi doar de 30—35 grade C la adîncimea termoclinei. Cauza: numărul exagerat de scîldători, care în unele zile au atins cifra record de 8 000. Agitarea apei pe intervalul de adîncime de 0—2 m, a determinat omogenizarea temperaturii diminuîndu-i sensibil efectul terapeutic.

Or, eficacitatea terapeutică a balne-atiei helioterme constă tocmai în faptul că termoclina acționează termic la adîncimea de 1—2 m, adică la nivelul zonei pelviene a corpului omenesc aflat în imersie în timpul balneatiei.

Prelucrarea statistico-matematică a unor date de regim termic la lacul Ursu-Sovata ne-a arătat că una din principalele condiții de conservare a fenomenului helioterme este limitarea numărului de scîldători (maximum 700 zilnic). În raport cu cele circa 6 ore de balne-atie permise de conducerea sta-țiunii (4 ore dimineața și 2 ore după amiază), ar reveni aproxima-tiv 115 scîldători pe oră. Dar, față de solicitările mult mai mari ale acestei stațiuni — unde lacul Ursu a fost, este și va rămîne obiectivul balnear și turistic nr. 1 — ritmul sus-amintit înseamnă nesatisfacerea necesităților de tratament. Aici intervine — cred eu — utilitatea certă a aplicării soluției „termă artifi-cială”, în scopul degrevării sezo-niere a lacurilor helioterme natu-rale.

Revenind la ingenioasa și gene-rosoasa propunere a profesorului Valeriu Patriciu, ne permitem să aducem cîteva sugestii personale. Considerăm în primul rînd că pen-tru rezolvarea helioterme artifi-ciale am avea nevoie de bazine construite din beton sau din mate-rial plastic, capabile de a rezista agresivității apelor suprasărate și calde. Apreciem apoi că pentru sa-linizarea apei pot fi folosite deseu-rile salinei Praid, dar numai ace-s-tea, și în nici un caz apa sărată ex-trasă din lacurile regiunii, deoa-rece în acest fel am deranja sau am distruge helioterapia naturală existentă în alte lacuri.

Consider că soluția construirii unor bazine artificiale (din beton sau material plastic) este preferabilă celei de transformare a unor lacuri naturale (chiar sărate) în terme artifi-ciale. Motivul: alimentarea lacu-rilor naturale cu apă dulce este în general mai dificil de controlat decît alimentarea cu apă dulce a unui bazin artificial cu pereți etanși.

Construirea unor asemenea bazine helioterme artificiale în diverse zone din țară, inclusiv în București, de-parte de a reduce importanța și be-neficiul stațiilor balneare de re-sort, ar contribui la o mai bună, mai rațională și mai eficace exploa-tare terapeutică a bazinelor helio-terme naturale existente.

Ing. VALENTIN ALEX. BULGĂREANU

OȚEL și PÎINE

o relație de esență a civilizației contemporane

De vorbă cu tovarășul Iancu Drăgan, director general al Institutului central de cercetări metalurgice

Relația dintre oțel și piine, dintre oțel și nivelul de trai — paradoxală la prima vedere multora dintre noi, esențializează în fapt un adevăr inexorabil al civilizației contemporane. Crearea unei economii stabile, prospere, competitive este legată indisolubil de existența industriei constructoare de mașini, iar aceasta este de neconceput în lipsa unei industrii siderurgice puternice. Ne întrebăm totuși dacă oțelul va deține același rol dominant și în deceniile următoare.

— Inventivitatea omului nu are limite. Într-o bună zi s-ar putea să înlocuim oțelul cu un produs de sinteză sau cu cine știe ce alt produs zămislit în laboratoarele minții și ale chimiei. Deocamdată foamea de oțel este în continuă creștere. Se poate stabili într-adevăr o filiațiune directă între oțel și nivelul de trai și cred că nu greșim deloc afirmând că între calitatea oțelului și calitatea vieții există de asemenea un putine corespondente. Dezvoltarea și diversificarea tuturor compartimentelor economiei naționale reclamă în permanență crearea sau asimilarea unor noi mărci de oțeluri. Despre această sarcină fundamentală a industriei metalurgice s-a vorbit răspicat și la recenta Conferință Națională a partidului nostru. „În acest domeniu — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu referindu-se la sarcinile ce revin siderurgiei — se impune o îmbunătățire radicală a structurii producției, asimilarea de noi mărci de oțeluri speciale, folosirea mai largă a oțelurilor tratate termic, extinderea fabricației sortimentelor de laminate și țevi cu grad înalt de prelucrare și precizie, asigurarea unui coeficient de folosire a metalului în producția de laminate de minim 85%. În general, este necesar ca oamenii muncii din siderurgie să acționeze cu mai multă hotărâre pentru a asigura țării oțelurile necesare, de calitate de care avem nevoie, în toate sectoarele”.

Și evident că realizarea acestui dezerat revine în principal ingineriei tehnologice și sectoarelor de producție din metalurgie. Astfel, ponderea tehnologiilor noi și modernizate din totalul tehnologiilor ce se introduc la obiectivele de investiții reprezintă 89%, fapt care va face ca, împreună cu aplicarea cercetărilor ce se vor finaliza în anii următori să se asigure în anul 1980, pe ansamblul producției metalurgice, o pondere a produselor noi și

modernizate de 40%. Acest salt calitativ urmează să fie asigurat în condițiile unei eficiențe economice sporite, realizată în principal pe seama reducerii consumului de metal, energie și materie primă și prin creșterea productivității muncii și valorii produselor.

— Spre ce direcții principale se va îndrepta cercetarea științifică?

— O sarcină de primă urgență: creșterea ponderii cărbunilor din resurse interne la fabricarea coșului metalurgic. În acest domeniu au fost obținute unele rezultate pozitive. Sînt de menționat experimentările de la cocșeria C.S. Galați de fabricare a coșului clasic produs prin încărcarea stampată, utilizind rețete conținând 40% cărbune energetic. Sărjele realizate cu 50% cărbune energetic din țară, în urma experimentărilor în furnale de 1700 mc la C.S. Galați, au arătat că linia tehnologică adoptată este corectă dar că va trebui să acționăm în continuare pentru clarificarea tuturor aspectelor tehnologice și economice, program care trebuie finalizat în cel mai scurt timp. O altă problemă prioritară a metalurgiei este diversificarea producției siderurgice, satisfacerea cererilor industriilor consumatoare de metal. Conștienți de ceea ce mai avem de făcut, credem totuși că în acest domeniu rezultatele obținute pînă în prezent sînt în ansamblu corespunzătoare, iar în unele cazuri chiar bune. Necesarul meu crescînd de metal pentru nevoile țării a fost asigurat din producția internă, reducîndu-se într-un grad mai mare importul total sau parțial la o serie de produse ca tablele groase pentru rezervoare sferice, construcții navale, recipiente sub presiune, țevi pentru industria petrolieră, electrozi pentru sudură, extrudate și laminate din aluminiu și aliaje de aluminiu, aliaje neferoase complexe de foarte mare rezistență etc.

— Cum va răspunde cercetarea, ingineria tehnologică și producția unor comenzi de metale speciale solicitate de viitoarele produse ale industriei constructoare de mașini? Ne gîndim la autoturismul de mic litraj, la vagoanele de mare capacitate, la diverse motoare și construcții aeriene.

— Dat fiind calitatea deosebită solicitată, avem în vedere ca o parte însemnată a acestor noi produse metalurgice să fie furnizate de unul sau doi producători. Firește că cercetarea din metalurgie are datoria să acorde toată atenția elaborării amănunțite a tehnologiilor de fabricație preconizate pentru aceste produse cit și pentru uzina de microproducție care dorim să fie un adevărat furnizor model pentru produsele siderurgice cele mai pretențioase.

— Ce se întreprinde în direcția reducerii consumului de metal și energie?

— Institutul de cercetări metalurgice este decis să acționeze mai ferm pentru restructurarea pe economie a consumului de oțel carbon din clasele de calitate 1-2. Avînd în vedere că diferența de scoatere între oțelul calmat și necalmat reprezintă 80-100 kg/t lingoune preocupă finalizarea acțiunilor organizatorice și tehnologice inițiate deosebit pentru produsele plate și profilate de grosimi mici și eventual mijlocii la care rezultatele de pînă în prezent arată caracteristici mecanice și tehnologice similare.

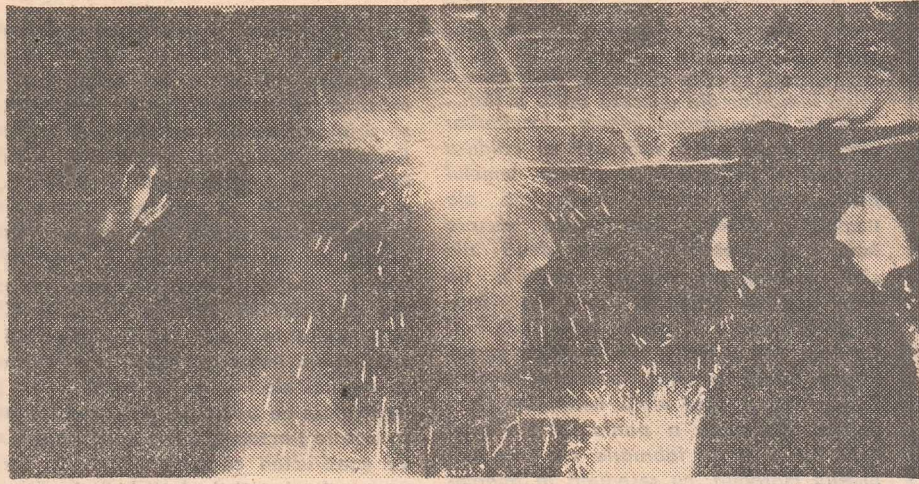
Sarcini deosebite avem în direcția consumurilor energetice. Consumul de energie pe tona de produs siderurgic reprezentînd de fapt criteriul de apreciere al nivelului tehnic de dotare și de realizare a producției. Actualele nivele energetice pe tona de produs metalurgic realizat arată că în acest domeniu cercetarea, ingineria tehnologică și sectoarele de producție din unitățile noastre mai au încă mult pentru modernizarea unor procese tehnologice, pentru stabilizarea acestora și respectiv implementarea în fluxurile de fabricație a unor tehnologii eficiente din punctul de vedere al productivității și consumurilor energetice. Avînd în vedere că în sectorul furnalelor majoritatea covârșitoare a gazului natural servește ca înlocuitor al coșului metalurgic, direcțiile de acțiune ale cercetării și ingineriei tehnologice vizează reducerea aportului de combustibil din exterior în primul rînd prin introducerea păcurii la furnale.

Sarcini deosebite avem și în domeniul

consumului de energie electrică în deosebi la elaborarea oțelului și producerea aluminiului, domenii în care cercetarea și ingineria tehnologică a fost chemată să intervină mai energic și mai eficient. Apare necesară și urgentă elaborarea unor metode de întocmire a bilanșurilor energetice pe sectoare și pe ansamblul combinatelor integrate și pe uzinelor mari. Necesară este de asemenea elaborarea unor metode de întocmire a prognozelor de consum de energie pe durate scurte sau mai lungi. Necesară este de asemenea stabilirea distribuției optime sortimentală a combustibilului pe diverse sectoare pornind de la necesitatea extinderii combustibililor inferiori și terminînd cu analiza măsurii în care de exemplu energia nucleară va putea fi folosită în industria siderurgică.

A răspunde în mod exemplar sarcinilor încredințate de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, acestui sector prioritar al economiei naționale, înseamnă în final realizarea în 1980 a unei producții de oțel de 770 kg pe cap de locuitor, dar a unui oțel care să incorporeze o multă mare cantitate de energie nervoasă, de inteligență tehnică și științifică autohtonă. Această realizare va reprezenta un autentic certificat de înțelepciune și pricepere, ce va legitima civilizația noastră tehnologică în lume și va constitui unul dintre temeiurile sigure prin care România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare și va trece în stadiul de țară cu o dezvoltare medie.

LIVIU TIMBUS

Speranțele și neliniștile unei științe

Nimeni nu credea la începutul acestui secol că genetica va influența mai mult decît oricare altă știință cunoscută destinul lumii noastre. Era și greu. Genetica era o simplă promisiune entuziasmată de primele ei descoperiri. În numai cîteva decenii a pătruns adînc în universul ereditar o lume fascinată de o copleșitoare complexitate. O lume care ascunde mari speranțe și mari neliniști. O lume pe care vrem s-o controlăm.

Întreaga istorie a genetei a fost dominată de ideea că, descifrînd intimitatea microcosmosului ereditar, ne vom înțelege începuturile și rosturile. Parțial a reușit. Știm de unde venim și știm încotro mergem — în circumstanțe normale, firește.

Probabil cea mai emoționantă concluzie pe care ne-a impus-o genetica este aceea că fiecare dintre noi este un eveniment singular în desfășurarea vieții, un experiment evolutiv irepetabil. Sîntem unici, deoarece fiecare dintre noi are o constelație genetică cu totul particulară și implicînd un anumit comportament — în accepțiunea lui cea mai largă. Dealtminteri, istoria vieții a fost istoria experimentelor singulare. Și va rămîne ca atare, deoarece, ca să rămînem la noi, numărul combinațiilor genetice teoretic posibile depășește numărul atomilor din planeta noastră, dacă nu cumva din sistemul nostru solar. Chiar atunci cînd pămîntul va avea 12 sau 20 de miliarde de oameni, fiecare dintre ei va fi o excepție sub raport biologic.

Cu noi evoluția speciei Homo s-a terminat. Așa cum s-a spus deseori, cu noi aventura evoluției a luat sfîrșit. De acum înainte noi vom hotărî sensul evoluției.

În urmă cu cîteva ani, unul dintre marii pionieri ai genetei moderne afirmă că universul ereditar ne va

rămîne întotdeauna inaccesibil. N-am știut niciodată dacă afirmația lui reflecta teama că ingineria genetică va ridica probleme pe care nu sîntem pregătiți să le rezolvăm, sau neîncrederea în potențialul genetei. Cu siguranță nu era singurul septic.

Și aproape brusc controlul eredității, marele vis al biologiei, a devenit o realitate, o realitate fascinantă și neliniștitoare. Fascinantă, deoarece depășind legile evoluției poate crea ființe noi pe care viața nu le-a „imaginat” niciodată, „monștri” biologici care sfidează tot ceea ce înseamnă ordine genetică. Neliniștitoare deoarece nimeni nu știe unde se vor opri experimentele.

Laboratoarele au luat locul evoluției. Organisme cu totul noi își cer dreptul de a ocupa un loc în istoria vieții. Dar unde ar putea fi incluse bacteriile cu genele drosofilei, bacteriile cu genele peștilor sau bacteriile de mîine, cu gene umane? Schemele noastre evoluționiste n-au prevăzut niciodată asemenea posibilități.

Întrebarea este cu totul alta. Cum vom utiliza imensul potențial al ingineriei genetice? Inițial întrebarea a generat un val de teamă. Geneticienii s-au oprit neliniștiți în fața perspectivelor și au cerut suspendarea cercetărilor. Și ele au fost oprite. Un embargo benevol la care au aderat toți geneticienii. Apoi în condiții de maximă securitate cercetările au fost reluate. Faptul, un impresionant act de responsabilitate socială, n-a diminuat teama. Pretutindeni se imaginează scenarii „apocaliptice”. Din greșală într-o bacterie a fost inserată o genă cancerigenă și bacteria a cucerit pămîntul. O epidemie de cancer amenință fragila noastră civilizație. Tot din inadvertență o bacterie a început să producă hormoni masculinizanți sau feminizanți.

Personal consider că rațiunea, omenia, colaborarea internațională a sa-

vanților vor fi în măsură să stăvilească asemenea acte dementiale.

Mă gîndesc însă la controlul eredității umane. Sigur, sîntem încă departe de acest moment. Departe înseamnă, în ritmul descoperirilor actuale, un deceniu sau două, cel mult. El va veni însă cu siguranță. Și mă întreb dacă vom interveni sau nu asupra eredității noastre. Teoretic ar trebui s-o facem. Sîntem moral obligați să corectăm erorile genetice, despre care s-a spus cîndva că figurează printre cavalerii moderni ai apocalipsului. Firește este o exagerare. Nu trebuie însă uitat că, dincolo de tragicul formulării, accidentele genetice sînt și mai ales vor constitui una dintre cele mai acute probleme ale medicinei.

Nimeni nu știe cum vom face. Poate vom înlocui genele anormale cu gene noi sintetizate artificial, poate se va corecta direct gena nefuncțională. De fapt nu are nici o importanță dacă se va opta pentru o soluție sau alta sau dacă vom fi obligați să alegem o cale sau alta. Corectarea primei tulburări ereditare va constitui una dintre cele mai mari victorii ale genului uman asupra condiției umane. Va fi doar o etapă. Genetica va interveni apoi direct în evoluția vieții. După toate probabilitățile îmbătrînirea nu este nimic altceva decît expresia acumulării firești și inevitabile de erori genetice. Peste cîteva decenii uzinele de investigație genetică vor stabili cînd și ce gene vor trebui corectate (nu, nu este un scenariu de literatură științifico-fantastică, ci una dintre certitudinile genetei).

Atunci vom dărîma barierele impuse de evoluție. La urma urmei tulburările ereditare și moartea au fost două dintre condițiile necesare propriei noastre geneze.

Mult mai curînd decît în cele mai optimiste așteptări vom controla acti-

vilatea creierului. Descoperirea endorfinelor și enkefalinelor — a morfinelor produse de creier — a fost un șoc. Puțini credeau că întîmplarea și necesitatea, cei doi factori majori ai evoluției, puteau să producă un sistem atît de eficace de protecție împotriva durerii. Dar dincolo de semnificația faptului am înțeles că procesele psihice sînt controlate de sisteme genetice extrem de complicate.

Și iată-ne pe un drum care duce spre imposibil — controlul vieții psihice. Aceasta înseamnă că foarte curînd ne vom stăpîni sentimentele și memoria. Ne vom șterge amintirile dureroase și vom trăi fără spaimă...

Nu mai știu cine spera cîndva că într-o zi va dispărea și violența și noi toți vom trăi într-o lume liniștită, dominată de sentimente altruiste.

Lista scenariilor posibile ar putea continua. Ne întrebăm însă altceva, acum cînd ingineria genetică abia s-a născut. Cine va decide ce cercetări trebuie întreprinse și de ce? Am înțeles oare tot avantajul consecințelor sociale și morale pe care le va antrena genetica? Sau nu cumva ar fi mai înțelept să acceptăm limitele pe care ni le-a impus evoluția și să renunțăm la toate beneficiile certe pentru a elimina orice pericol eventual? Mai ales că, ideea cîrului insistent, am ajunge la aceleași rezultate folosind căi care nu implică nici un risc. Iată cîteva întrebări deocamdată fără răspuns.

Dincolo de certitudinile și de îndoielile noastre controlul eredității va continua. Dar vrem să credem că genetica va rămîne o mare speranță. Avem nevoie de ea pentru a trăi într-o lume mereu mai bună. Și așa există prea multe probleme pentru o planetă atît de mică.

CONSTANTIN MAXIMILIAN

Vă scriu
această vedere
din

MIERCUREA-CIUC

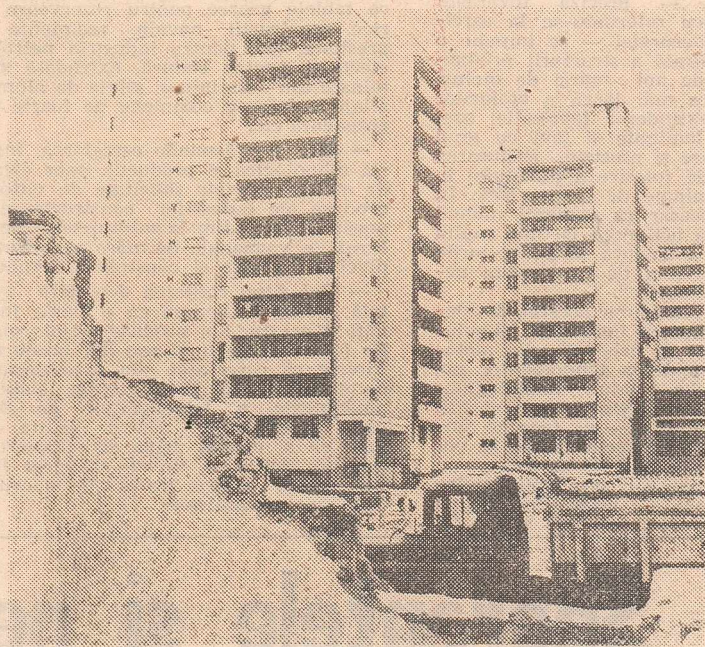
Fiind vorba de Miercurea-Ciuc, pomenirea unei zile de februarie să nu-ți amintească, stimate cititorule, doar frumusețea iernurilor din această parte a țării... Această zi luminează inimile locuitorilor acestor meleaguri străvechi cu căldura soarelui, și în această zi găsec temeiul pentru a vorbi despre două fețe ale timpului... Deci este vorba despre trecut și prezent! Aceste două zile sînt despărțite și legate, totodată, de zece ani de muncă plini în fapte și evenimente cit pentru o viață de om! Cu zece ani în urmă, din inițiativa secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și dînd viață hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din anul 1967 într-o zi de februarie s-a constituit județul Harghita, cu reședința la Miercurea-Ciuc. De atunci locuitorii acestui pămînt istoric, ai căror străbuni au fost sortiți tumultului istoriei, înfăptuiesc o istorie nouă, pe măsura aspirațiilor, speranțelor, talentului și puterii lor.

Noi care am fost aici în acea zi de februarie și am stat locului muncind cu frăție și din răspuțeri în celelalte peste 3650 de zile ce au urmat-o, poate nici nu observăm evenimentele mari sau mici, elementele organice ale uriașei transformări, poate nu le putem deosebi unul de altul cu migala aparatului fotografic, sau cu ochiul noului venit, doar știm de ele, pentru că le-am înfăptuit... Și le-am înfăptuit cu bună-credință, cu conștiința curată a omului pentru care istoria nu se rezumă la lucrurile pierdute în negura timpului, ea cuprinde și cele ce sînt și cele ce vor fi, prin ființa, viața și munca noastră - cea de toate zilele. Noi care am realizat marea schimbare, sub părinteasca îndrumare a partidului nostru co-

munist, personal a conducătorului nostru de partid și de țară, știm bine că această demnă schimbare am lucrat-o și lucrăm în continuare pentru ca aceste locuri să-și întărească personalitatea, o personalitate în consens cu prezentul și viitorul întregii țări, cu progresul ei multilateral, o personalitate pe care n-ar putea-o recunoaște doar acela care nu are nimic comun cu munca noastră, cu aspirațiile noastre, pentru că iluziile deșerte sînt sortite deșertăciunii. Da, la Miercurea-Ciuc avem industrie ușoară, vestită peste țări și mări, avem industria lemnului, înzestrată cu mașină electronică de calcul, avem întreprinderi de tractoare, și se lucrează bine cu aceste tractoare, avem constructori, mii de constructori că avem și planuri mari, avem mineri, artiști plastici, tipografi, ziaristi, poeți; avem locuințe: adevărate cartiere, creșe, grădinițe de copii, școli, licee profesionale și teoretice, școală de subingineri; și copiii, tinerii noștri învață în limba maternă, și limba maternă ne este respectată și unirea de gînd și simțire ne este în același timp temeiul fertil de comunicare profundă cu toți conțrații noștri, a căror limbă nu ne este străină, că uniți am luptat ca să putem construi -, și uniți construim această țară. Avem de toate deci și dorim să facem și mai multe.

Între două zile de februarie - cea în care a luat ființă județul și cea de-acum, cînd la binevenita solicitare a revistei, m-am oferit să sprijin fotoreporterul în alegerea unor semnificative vederi din orașul meu - se află o adevărată epocă de construcție, totodată, rezultatele acestei mărețe construcții le și deosebesc, spre bucuria noastră; am lucrat bine.

VĂLI JÓZSEF ■

2.

Bulevardul Frăției, emblemă definitivă, în beton și siiclă, pentru viața de toate zilele a orașului (1)

Vechiul - un „specific” pe care nu-l regretă nimeni, noul - un specific la afirmarea căruia contribuie toți (2)

La noua întreprindere de tractoare, ca în toate întreprinderile Harghitei, români sau maghiari, oamenii vorbesc aceeași limbă: a hărniciei (3)

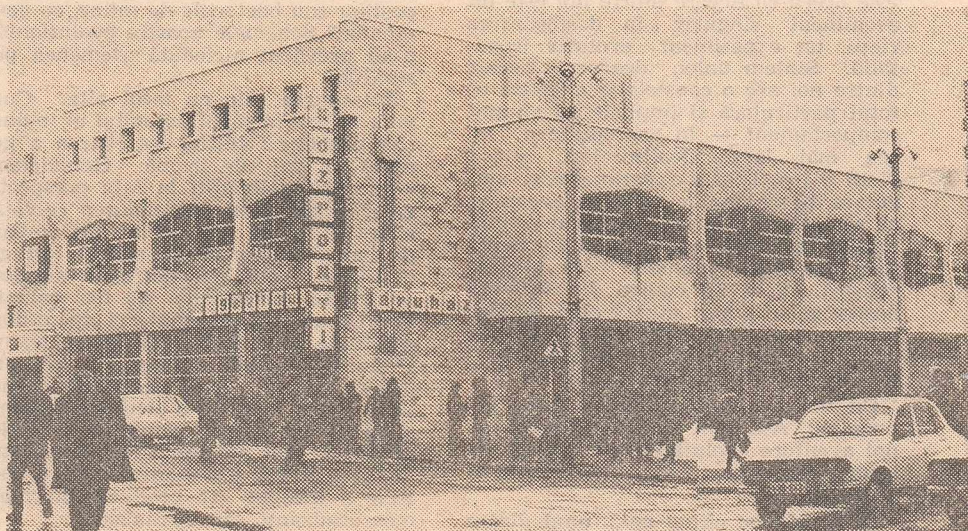
Prăvăliile de-acum 10 ani și, pe aceleași locuri, spațiile în care își fac astăzi cumpărăturile cei peste 30 000 de locuitori ai orașului (4)

Fotoreportaj de ION PREDOȘANU ■

3.

4.

BRĂILA,

ca o pasăre Phoenix a renașterilor eterne!

„Să mergem dar să ne preumbăm în cetatea de apă a Brăilei”, spunea Perpesicius, făcându-ne parcă o invitație peste timp. Și iată-ne suind de acolo spre Brăila adevărată de azi, spre orașul care renaște. Da, Brăila renaște! Mai impectuoasă și mai strălucitoare. Au apărut numeroase cartiere noi, școli și fabrici noi. Străzile, înțesate ca într-o pinză de păianjen, nasc din fluviu și hohotesc spre margine, pătrund ca niște săgeți în mărul de aur al Bărăganului. Orașul se dezvoită! Ce se întâmplă însă cu Brăila cea veche, specifică, atât de aparte în peisajul arhitectural românesc? Se întâmplă ceva ciudat: își spală fața! Încă din anul 1974, un grup de arhitecți de la Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală din București, au început un studiu de renovare urbană pentru zona centrală a orașului. S-a urmărit renovarea și redistribuirea fondului locativ valoros, dotarea sa cu tot confortul, optimizarea funcțiilor comerciale și modernizarea spațiilor comerciale existente, amplasarea de noi clădiri de locuit și dotări social-culturale în spațiile eliberate, transformarea străzii „Republicii” într-o vastă zonă pietonală, un adevărat forum, cu plantații, pasaaje decorative, jocuri pe apă, umbrare mobile, ganguri cu vitrine, bazaruri comerciale. Studiul, aprobat și apreciat, le-a adus celor doi arhitecți, Virgil Bilciurescu și Viorel Oproescu, premiul Uniunii arhitecților pe anul 1975.

Venit cu mine de la București, arhitectul Viorel Oproescu mă însoțește pe străzile copilăriei mele, mă învață să privesc orașul cu alți ochi, cu care nu l-am privit niciodată până acum, să-l ascult și să-l judec altfel.

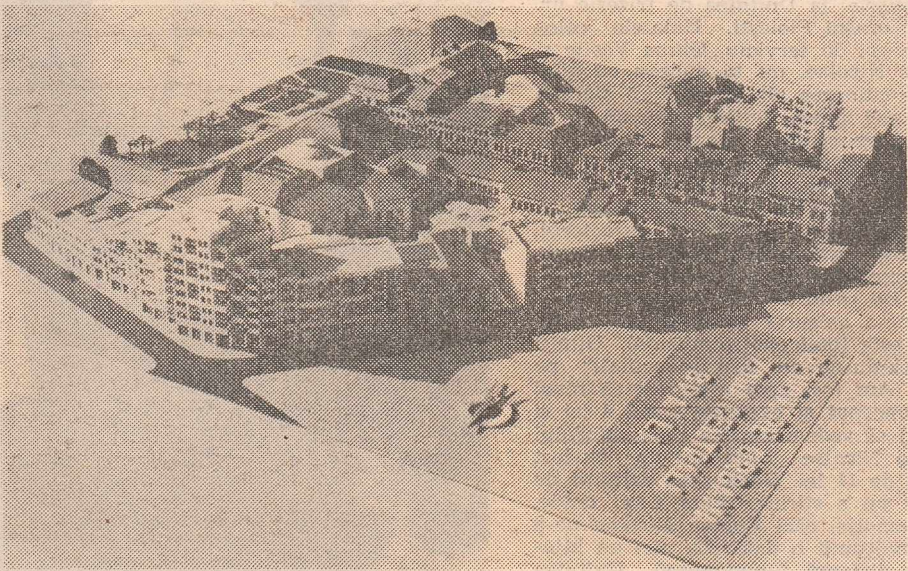
— Brăila, zice el, este un oraș vechi și cu personalitate. Spiritul brăilean se manifestă și se susține prin marile valori și marile personalități înscrise în planul culturii și științei universale. Spiritul acesta a dat naștere și unei arhitecturi aparte. N-aș putea să spun că este un stil clasic, poate mai degrabă unul de influențe, dar un ansamblu de talia acestuia, format din strada Republicii și Piața Lenin, nu mai putem afla nicăieri în țară. Este distinct și personal. Or, așa cum ne recomandă secretarul general al partidului, aceste note de originalitate în arhitectura noastră trebuie păstrate, dezvoltate, armonios îmbinate cu elementele noi de arhitectură.

Clădirile, deși vechi, au o strălucire aparte, apreciate de un specialist. Îți vine parcă să le mângii. Folosite îndelung de om, casele parcă se umanizează, capătă spirit, iar omul caută să facă din casa lui, din orașul lui oglinda spiritului său. Așa au încercat și brăilenii în timp. Pentru că dacă față de el însuși orașul se definește ca o **totalitate**, spunea tot un brăilean, față de totalitatea orașelor țării Brăila se distinge printr-o particularitate. Ea constă în **atmosferă**, în acea indiciabilă atmosferă brăileană care te însoțește aici la tot pasul — soi de farmec necunoscut, degajat de locuri, concrețiune subtilă de fluide misterioase și învăluitoare, care te înconjoară fără să te pătrundă, există fără să fie văzută, ca o mireasmă, ca o răscruce de ecouri.

— Spre deosebire de alte „lipscăni” din țară, spune arhitectul Oproescu, această stradă se exprimă, se va caracteriza și în viitor printr-un respiro, o anume seninătate izvorită din generozitatea spațiului.

Va fi o stradă forum, o stradă spectacol, ca odinioară, dar gândită modern: sint prevăzute bazaruri comerciale, accesibile prin ganguri largi și magazine filtru, cu dublă față, care vor conferi valului comercial al zonei, pe lângă caracterul liniei de străbateră, și unul de penetrare sicanată în adâncime, putându-se realiza astfel oaze mai liniștite, cu posibilități de staționare, discuții și recreare a pietonilor. Strada nu este numai loc de circulație, ci și un loc de recreare, de staționare temporară plăcută. Magazinele își vor refăce vitrinele și reclamele, vor fi prevăzute cu umbrare mobile de pinză colorată, restaurantele, cafenelele și cofetăriile vor fi extinse cu terase spre stradă. Prin realizarea unor elemente de arhitectură minoră — chioscuri, standuri, tonete — grupate variat, mobile, în fața magazinelor se va realiza un comerț în aer liber. Trotuarele vor fi desființate, dar se vor adăuga spații verzi, elementele de mobilier urban și de artă plastică, corpurile de iluminat, inspirate de felinarele cu gaz de altădată, vitrinele multicolore, vor face zona pietonilor mai atractivă. Spectacol? Da, spectacol, dar un spectacol multifuncțional.

Să refaci unitatea urbanistică a unui ansamblu vitregit de intervenții repetate în timp, nu este deloc ușor. Nu le-a fost ușor nici autorilor acestui studiu, nici proiectanților, nu le va fi nici constructorilor care vor da aici adevărate examene de virtuozitate profesională. Să refaci o operă, indiferent de genul în care a fost exprimată, trebuie să te încarci cu spiritul celui care i-a dat naștere. Or, în cazul de față trebuie să sco-

tești în noianul anilor pentru a recunoaște ce oameni au construit așezările de aici, să tragi concluzii asupra moravurilor și scopurilor unei întregi umanități.

— Dumneavoastră, arhitect Viorel Oproescu, cum ați proceda?

— Am consultat materialele de arhivă, publicațiile vremii, de pildă „Analele Brăilei”, am participat la dezbateri la care au luat parte numeroase personalități în materie. M-am folosit, dacă vreți, chiar și de vederile pe care bunicul meu, dinspre mamă, le trimitea viitoarei lui soții, adică bunicii mele, prin anii 1900—1920.

— Ce elemente anume ați refăcut de pe ilustrate?

— Iată, clădirea aceasta, din intersecția în care ne aflăm, dintre străzile Republicii și Golești. Vedeti, este complet denudată de arhitectura fațadei inițiale, fără nici un element care ne-ar fi putut ajuta la reconstituirea imaginii originale. O vedeți cum arăta în ilustrata asta? De nerecunoscut. Tot aici observați și casa-magazin „La Balon”, în aceeași situație. Tot așa vom renova și clădirea în care astăzi se află Agenția de voiaj C.F.R.

Analizând problema nu numai în formă ci mai ales în conținut, cei doi arhitecți au extins studiul și au încercat să asaneze zona destinată renovării de toate intervențiile și amenajările ulterioare. Să obțină o imagine de ansamblu a trebuit să măsoare circa 100 000 mp suprafață desfășurată, să analizeze starea clădirilor, nivelul lor de echipare, posibilitățile de a putea fi renovate și puse în valoare. Pentru că e important să renovezi, dar și mai important este să renovezi obținând o importanță eficientă economică. Pentru că ideea orașului muzeu e compromisă. Un oraș nu poate exista numai ca muzeu. Un oraș este un organism viu, stratificat în timp. Îndepărtând ceea ce era nevaloros, improvizat, arhitecții au creat posibilitatea amplasării unei investiții noi pe același spațiu.

— Aici, în zona cuprinsă între străzile Golești, Eliberării și Polonă, ne arată cu brațul arhitectul șef al județului, Crișan Popescu, un moldovean cumsecade care a cunoscut Brăila mai întâi din scrierile lui Panait Istrati, alături de clădirile renovate vor apărea blocuri noi însumând circa 900 de apartamente și peste 14 000 mp de spații comerciale și de prestări servicii. Se vor amenaja cinci hoteluri, printre care și hotelul „Pescăruș”, se reamenajează fostul teatru muzical „Lyra” și mai înaintea tuturor Teatrul dramatic „Maria Filotti”, care a dat scenei dramatice românești personalități artistice de talie universală.

Una dintre ideile care au stat în atenția specialiștilor aici este implantarea noului în vechi, stabilirea unei relații optime între aceste două categorii: realizarea ei se face prin folosirea multor elemente de epocă, ca de pildă, cornișe puternice, reeditând saecurile, vechile streșini largi, elemente de feronerie la balcoane și mobilierul urban, toate amintind de arhitectura tradițională. Revin la arhitectul Oproescu și-l întreb dacă nu cumva, furată de tradiție, va avea de suferit partea de conținut a acestor viitoare clădiri, adevărate opere de artă. Pentru că viața reală a arhitecturii nu trebuie să se confunde, credem, cu istoria ei. Arhitectul sare ca ars și se bucură, observ, că are argument: „Am luat din tradiție, zice, partea de artă adevărată și funcțională, am luat viziunea și nu partea ei formală. Bлага spunea cindva că originalitatea unui popor nu se manifestă numai în creațiile ce-i aparțin exclusiv, ci și în modul în care asimilează motivele de largă circulație”.

— Cum traducem această idee a lui Bлага în cazul de față?

— În acest ansamblu pe care-l vom re-

nova se pot citi influențele multor stiluri arhitecturale. Brăila a fost și este, prin legătura ei cu marea, un oraș cu mare deschidere spre lume. Pe drumul apelor s-au schimbat multe valori materiale și, evident, spirituale. Aceste influențe de stiluri au fost retopite însă în creuzetul de suflet al brăilenilor, prin sensibilitatea miinilor celor care le-au construit.

— S-ar putea spune într-un fel că pe brăileni, Universul a venit să-i caute acasă.

— Și se pare că i-a găsit. Și ce e rău în asta?

Așadar, Brăila, aplicând constructiv și economic măsurile înscrise în noua schiță de sistematizare, schiță aprobată de însuși șeful statului, își rescrie capitolul cel mai valoros din vechea sa cronică. Cine sînt acești cronicari moderni care vor trebui să simtă spiritul timpului și amplificindu-l prin propria lor simțire să-l aducă la scara zilelor noastre? Nimeni alții decât cei care au înălțat din temelii noua Brăila: constructorii care au ridicat, în zilele noastre, adevărate opere de artă. Enumerăm câteva care ne populează momeria: Hotelul Traian, stadionul, bazinul olimpic de înot, casa de modă, magazinul universal, sala de sport, complexul sanatorial „Lacul Sărat”, noul sediu politico-administrativ, un nou spital cu maternitate și policlinică, clădiri impunătoare, cu acoperisuri în formă de aripi avintate, ca niște mari păsări albe, înșiruite de-a lungul fluviului și adulmecind marea.

Am căutat omul a cărui neliniște, a cărui bătaie de inimă stau garanție la temelia orașului. Se numește Alexandru Popescu-Craiova. Cognomenul îi trădează originea. A fost cînd directorul întreprinderii de construcții-montaj, cînd inginerul ei șef, după cum s-au schimbat și l-au apreciat sefii săi. Adevărată valoare a constructorilor pe care îi conduce de 14 ani, a lui personală, rezidă, însă, în operele durate de ei în Brăila. Ei vor renova și partea aceasta de cronică veche, în care teatrul dramatic se înscriseră ca una dintre cele mai valoroase clădiri din zonă și din țară chiar.

— Va fi pentru noi un nou examen de maturitate, mărturiseste inginerul-șef Al. Popescu-Craiova: va trebui să repartizăm aici oameni cu calificări deosebite: timpplari, zidari, ipsosari care să refacă vechile ornamentații, să le conserve, să execute altele. Lucrarea este deosebită și pentru că, fiind vorba de un patrimoniu al Brăilei, „ochiul public” va fi mereu îndreptat asupra noastră. Dar chiar dacă lucrarea e grea, va fi executată într-un plan general de producție, cu multe cerințe, noi ne vom face datoria.

— Incepeți, se pare, organizarea de șantier: cum vă organizați?

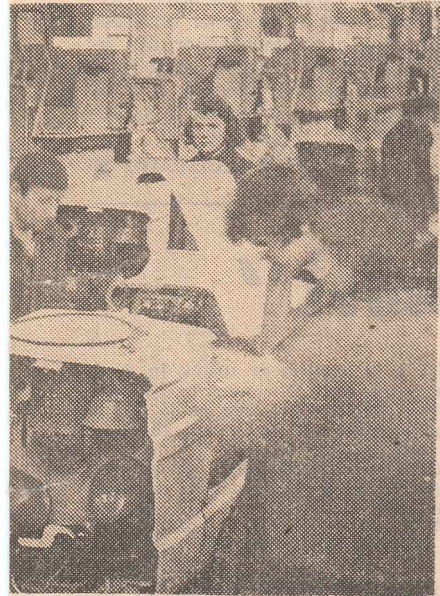
— Ridicăm gradul de mecanizare al lucrărilor. Unele lucrări, unicate, le vom realiza în ateliere. Volumul de muncă pe schele trebuie să fie cit mai mic.

— Concomitent cu renovarea centrului vechi, construiți, după cite știu, noul centru al Brăilei. Ce rol are Dunărea în ansamblul acestui centru civic urban?

— Toată realizarea urbanistică din noul centru tine seama de prezența fluviului în imediata sa vecinătate. Faleza, amenajată în mare parte, va continua să se amenajeze. Brăila are acum ocazia să îndrepte o greșală mai veche, existentă în sistematizarea ei gândită acum 140 de ani: să asigure, nu e un paradox, ieșirea orașului la Dunăre. Să dea la o parte perdeaua aceea prăfuită de vechi antrepozite.

Pasărea Phoenix a Brăilei va inspira, în sfîrșit, briza aromitoare a fluviului. Fiind un dar al fluviului, Brăila va putea să se bucure de întreaga strălucire a „celui” ce l-a dăruit.

G. NICOLAE

Cît de igienică este... „igiena” în Ploiești?

În scopul unei temeinice documentări, lucru ce presupune, după opinia noastră, și contactul direct cu aceia despre care urmează să scrii, contact ca de la client la acela care urmează să te servească, ne-am prezentat, vineri, 25 ianuarie, la Unitatea de frizerie nr. 61 din orașul Ploiești. Halatele celor doi frizeri de serviciu, Oprea Vasile și Borcea Nicolae, nu te duceau cu gîndul la culoarea alb. O precară stare a curățeniei putea fi lesne văzută și la centrul de coafat, așezat vizavi. Pe pereții unității niște afișe intră rapid în zodia umorului involuntar, căci se înțelegea că dacă te-ai tuns și ras, ai date certe să-ți schimbi și caracterul. Modul în care am fost bărbierii de către Borcea Nicolae a fost aproape antologic. La rasul contra (obișnuitul per-daf) ne-a asigurat că folosirea săpunului este total contraindicată. Uimiți și durîndu-ne am fost „executați” pe uscat. Am fost apoi asigurați că rasul așa conceput și executat costă 4 lei și dorind să vedem cinstea cooperativului Borcea Nicolae i-am dat un modest bacșiș de 11 lei. Declinarea calității de ziarist nu a stîrnit, cum s-ar crede, vreo emoție, căci Borcea Nicolae ne-a mai mulțumit o dată. La nici un kilometru distantă funcționează Unitatea de frizerie nr. 30. Aici bacșișul ne-a fost refuzat categoric de către cooperatoarea Văcăroaia Ioana. Mai mult, spre cinstea ei, a folosit următoarele cuvinte: „De ce vreți să mă jigniți?”

Pină a ajunge la sediul Cooperativiei „Igienă” am putut să constatăm modul ireproșabil în care-si desfășoară activitatea unitățile de frizerie 1, 31, 29, 8, ca și acelea de coafură avînd numerele 47 și 48. Despre activitatea lor, despre modul în care văd orașul și locuitorii lui prin prisma meseriei ce o practică, vor vorbi chiar ei în cadrul unor scurte discuții inserate în acest material. Pină atunci relatarea discuției avută cu tovarășii Mihai Constantin și Enache Ion, președinte și vicepreședinte ai unității „Igienă” din Ploiești:

— Într-un trecut nu prea îndepărtat, această cooperativă, fapt trist și cumva amuzant, a fost victima unui escroc care dîndu-și o calitate falsă a luat ceva bani. În cinstea lui s-a dat chiar și un banchet. Este adevărat?

— Adevărat, dar conducerea a fost schimbată.

— Ce credeți dumneavoastră că este cu adevărat bun în rețeaua de ateliere pe care o conduceți?

— Cele 53 de centre sînt judicios amplasate în oraș. Tarifele, fapt foarte important, sînt neschimbate de 26 de ani. Desigur, a crescut numărul unităților de lux, ceea ce înseamnă cu totul

altceva. Oamenii sînt în marea lor majoritate buni și clienții sînt mulțumiți.

— Ce ne puteți spune despre realizarea sarcinilor de plan?

— În anul 1977 nu am realizat planul. Afectată de seism, lumea își refăcea casele și mobila. O perioadă prea puțini s-au tuns și aproape nici unei femei nu i-a ars de coafat.

— Este fără îndoială o explicație. Nu stă în competența noastră, totuși, să o apreciem pină la capăt. Vă întrebăm aliceva: cu ce a greșit față de noi cooperativul Borcea Nicolae? Aici, lucrurile sînt tetuși de domeniul evidenței.

— Tarifal este de 2,50 lei și nu de 4. Rasul pe uscat nu ține de metodele recomandate de muncă. Încasarea unui surplus de 12,50 lei reprezintă o gravă abatere etică și profesională. Dealtfel este un recidivist. Vă asigurăm că vom lua măsuri ferme. Dar știți cum trebuie să procedeze un client într-o unitate de frizerie? Vă întrebăm asta căci și clienții pot să ne ajute în muncă.

— Cum?

— Să ceară ca după ras, tuns sau coafat să i se elibereze bon. Și, firește, să nu obișnuiască lucrătorul nostru cu bacșiș.

— Iertați-ne, dar am vrut să facem un test. O ultimă întrebare: ce mai face frizerul Paul?

— Paul? Care Paul? A, acela a ieșit la pensie. Este bine mersi. Bun băiat.

Paul, cel despre care am întrebat noi, nu există. Există în schimb, în locurile unde se muncește — și în cadrul Cooperativiei „Igienă” se muncește în marea majoritate a cazurilor — și o legendă a muncii. Trăsăturile celor mai buni meseriași sînt întrunite în persoana unuia singur. Dacă acesta nu există, din nevoia ca munca să aibă un cult și un ideal, el se inventează. Aceasta este legenda frizerului Paul.

— Vă numiți Popescu Constanța și sînteți responsabilă Centrului de coafură numărul 47. Sînteți, ne-ați spus-o, coafeză de aproape 16 ani. Ce s-a schimbat în coafura clientelor dumneavoastră în perioada la care ne-am referit; 16 ani, adică?

— Nuanțele nu se păstrează? Acum de pildă, domină roșcatul și brunul. Au luat avînt tunsorile, permanentele reci.

— Care este cea mai importantă con-

vingere pe care v-a creat-o munca dumneavoastră?

— Pe linia muncii noastre între Ploiești și București nu este nici o deosebire. Lucrăm și cu talent și cu competență.

— Cînd aveți cel mai puțin de lucru? De ce?

— Iarna. Perucile. Din cauza lor se pierde foarte mult păr.

— Ne-ați fost recomandată ca o foarte bună conducătoare de unitate. Asta presupune serioase principii în munca desfășurată cu oamenii din subordine. Vreți să exemplificați, eventual cu o metaforă născută din munca dumneavoastră?

— Cum să vă spun? Noi știm că din părul ondulat nu poți să faci unul drept. Chiar dacă poți, nu durează. Părul ondulat ori se păstrează ori se pierde. Vreau să spun că dintr-un om de caracter chiar dacă vrei nu poți face o pușlama. Invers se poate, dar trebuie multă muncă.

— Vă numiți Șerban Stelian, sînteți unul dintre cei mai buni frizeri din oraș. Glumind, aș spune că semănați teribil de mult cu frizerul Paul. Cam ce personalități ați tuns la viața dumneavoastră?

— Eram de cîteva ori pe punctul de a-l tunde pe fotbalistul Mocanu. Dar îl tundeau Victor Bărătoiu și mai apoi Silvia. Mare fotbalist, tovarășe. În schimb m-au păcălit pe la începuturi frații Munteanu. Frații gemeni.

— Fotbaliști?

— Da. Îl tundeai pe Dumitru și apoi venea Anton. Păi bine, Stelule, așa mi se spune, așa-i tuns? Cînd au devenit celebri pe gazon nu mai mergea gluma. Dealtfel, în ultima vreme au chelit.

— Cum se tunde tineretul din Ploiești?

— Din păcate, cam lung.

— Cea mai interesantă amintire a dumneavoastră ca frizer?

— Am clienți vechi. De pildă, Anghel. Are cam 40 de ani, este saten și preferă o tunsoare plină, niciodată exagerată. Cred că stă pe strada Mihai Bravu. Într-o zi vine să se tundă, întrebă de mine, află că sînt în concediu și neavînd ce face se tunde la un coleg. Ce credeți că i-a spus soția îndată ce l-a văzut? „Ce, Stelu e în concediu de te-ai tuns la altul?”

La întrebarea „Cît de igienică este... Igiena în orașul Ploiești?” se poate răspunde că prea puține excepții umbresc munca harnică a cooperativelor din această branșă. Ele trebuie remediate căci iată se creionează, sperăm, o viață cinstită, frumoasă și interesantă a celorlalți cooperatori din Ploiești.

EUGEN SECELEANU ■

Cîinele polițist și chilipirgiul... „ghinionist”

Mă aflu cu cîteva zile în urmă într-unul din birourile serviciului cercetări penale ale Miliției județului Ilfov, cînd și-a făcut apariția un tînăr voinic dar foarte posomorît. Adusese într-o mină un casetofon „Maiak-202”, iar în cealaltă o sacoașă din care a scos cu mișcări nervoase și le-a așezat pe biroul ofiterului Gheorghe Paraschiv 7 role cu benzi, un microfon și alte accesorii.

Imediat cum a dat cu privirea de cel care se afla în acele clipe în postura de interogant s-a și dezlîntuit:

— Numai el mi-a făcut-o! Ah, cum de nu mi-am dat seama? Cînd o să mai văd eu cei 2.000 lei?...

Și poate ar fi continuat cu reproșurile și regretele tardive, dacă ofiterul Paraschiv nu l-ar fi întrerupt puțin malitios: — Lasă „povestile” astea pentru alții, Gheorghe Deaconu. În calitate de șofer la Getax știi foarte bine ce trebuie să faci cînd observi o comportare dubioasă la vreunul din clienți. Ai participat doar la prelucrarea unor cazuri similare. Dar ai ignorat o asemenea îndatorire civică și te-ai lăsat tentat de oferta făcută la un preț derizoriu. Lăcomia — aceasta este capcana chilipirgiilor...

Despre ce era, de fapt, vorba? Cum se ajunsese într-un asemenea punct al cercetărilor? Să derulăm puțin „filmul” celor petrecute...

În vara anului trecut, un proaspăt liberat din penitențiar — Vasile Popescu, 22 ani, din comuna Sohatu, satul Progresu, județul Ilfov — după ce peregrinează prin cîteva localități din țară „în căutare de lucru”, după cum sustine el, ajunge la Sinaia. Aici, spre plăcuta surprindere a celor cu care a făcut cunoștință, s-a prezentat din proprie inițiativă la militia locală, explicînd sincer care este situația sa și solicitînd sprijin în găsirea unui loc de muncă. Găsește înțelegere și, în timp foarte scurt, un loc de muncă potrivit.

Lucrurile par să intre pe făgașul dorit. În astfel de situații contează mult dacă cel care a greșit cîndva este ajutat și îndrumat să se îndrepte, ceea ce lui Vasile Popescu nu i-a lipsit, dar factorul hotărîtor este voința celui în cauză de a rupe definitiv cu viața parazită, de a se integra în muncă și a duce o existență onorabilă.

V.P. n-a făcut suficiente eforturi să învingă vechile tentații periculoase, să înțeleagă și să aprecieze bunăvoința celor din jur, deși nu poate fi invocată lipsa discernămintului necesar. Ca atare, lăsîndu-se prins în mrejele escapadelor aventuriste, pune la cale mai multe fapte infracționale — furturi din mașini.

Întimplarea face ca la un moment dat să se întâlnească cu un alt individ din aceeași categorie — pentru că „cine se aseamănă se adună” — după cum spune o zicală, anume cu Marian Toma de 19 ani din comuna Vasilați, satul Gălbinași, județul Ilfov. Acesta îi destăinuie lui Popescu un plan: în noaptea de 3/4 februarie să dea o lovitură la școala din Vasilați, unde „stia” el că trebuie să găsească o sumă importantă de bani, pentru că a doua zi urma să se facă plata retributiei cadrelor didactice și a burselor pentru elevi, apoi o altă spargere la magazinul universal, unde pusese ochii pe niște haine din piele, pe urmă la bufet pentru aprovizionarea cu băutură și alimente. Zis și făcut. Numai că în cazul școlii, planul infractorilor a eșuat, parțial, directorul, om precaut, nelăsînd banii în loc vulnerabil. Ca să nu plece totuși cu miinile goale, infractorii au luat casetofonul, două viori și alte obiecte găsite în cancelarie. Cu prada rezultată din cele trei spargeri au plecat la gară ca să ajungă la București, apoi la Sinaia, unde V.P. avea la rîndul său alte „planuri”.

În apropierea gării Vasilați, apreciază el ca o parte din obiecte, inclusiv haina

veche a lui Marian Toma (pentru că acum avea una nouă din piele), să fie ascunse într-un loc „sigur”, pentru cîva timp ca să nu-i incomodeze în deplasări și să nu „bată la ochi”. Într-o magazie cu foarte multe lăzi, butoaie, putini și alte ambalaje unde nu avea să umble nimeni multă vreme, găsesc ei cel mai potrivit ascunzîș — introduc lucrurile sub o puțină intoarsă cu fundul în sus. Apoi pleacă incintați de ispravă să călătorească, în primul rînd, pentru a li se „pierre urma”, apoi pentru a putea să valorifice, fără a se teme, o parte din obiectele furate și, în sfîrșit, cu banii rezultați să petreacă, să se distreze cît potface — principalul scop al parazitului social. Așa ajunge Marian Toma ca în ziua de 5 februarie pe la orele 11 să solicite la Gara de Nord taxiul cu nr. 9-B-5068, condus de Gheorghe Deaconu, pentru a se deplasa cu o parte din obiecte, inclusiv cu casetofonul amintit, în diverse puncte ale Bucureștiului în vederea găsirii unor cunoștințe.

Chiar și numai faptul că un tînăr de 19 ani cu bagaje voluminoase cere să fie transportat în mai multe locuri, unde nu găsește pe nimeni, că ezită să coboare din mașină dacă prin apropiere se afla vreun lucrător de miliție, putea și trebuia să-l dea de bănuț șoferului Deaconu. Dar atunci cînd i s-a pus întrebarea: „N-ai vrea să cumperi un casetofon la un preț ieftin?” — mai începe îndoială că nu și-a dat seama cu ce fel de client are de-a face? Cînd a auzit că este vorba de un chilipir a uitat și de îndatoririle civice, dar și de eventualele consecințe. Într-adevăr, să cumperi la mai puțin de jumătate din preț un obiect nou și de valoare este un avantaj, la prima vedere. Dar cum poți să ignori întrebarea elementară care îți vine singură pe buze în asemenea împrejurări: „Oare de ce vinde necunoscutul acesta obiectul respectiv la un astfel de

preț?” Și de la aceasta ar urma, în mod logic, alte întrebări: „Nu cumva...? Care ar fi consecințele? Dar dacă as fi eu în locul păgubașului cum ar trebui să procedez?” etc. etc.

Chiar dacă și-a pus în sine să ascemenea întrebări, Gheorghe Deaconu a rostit doar una: „Cu cît îl dai?”

„Cu 2.000 lei” — a răspuns ofertantul. „Bine, îl iau” — s-a hotărît imediat șoferul.

Nici infractorul și nici chilipirgiul nu aveau de unde să știe în acele clipe că încă din ziua precedentă, la numai cîteva ore după comiterea spargerilor din comuna Vasilați, ofiterii Alexandru Ivan și Cornel Ungurean din Serviciul judiciar al Miliției județului Ilfov, erau pe urmele lor. De fapt, primul care a pornit cu adevărat pe urmele făptașilor a fost cîinele „Gică”, condus de serg. maj. Gabriel Enache. El a descoperit obiectele ascunse în magazia de lingă gară, unde se afla și haina lui Marian Toma, care dispăruse chiar în noaptea aceea din comună, după ce, în seara premergătoare spargerilor fusese văzut în bufet unde consumase băuturi alcoolice împreună cu un individ străin de localitate — dovedit pină la urmă a fi Vasile Popescu, dat în urmărire și reținut și acesta în municipiul Tîrgu Mureș.

Așadar, în numai cîteva ore de la săvîrsirea spargerilor, grație inclusiv cîinului de urmărire „Gică”, dar în primul rînd operativității și priceperii cu care s-a acționat, infractorii erau identificați, în zilele următoare fiind arestați, iar obiectele recuperate, spre deziluzia chilipirgiului „ghinionist”, dar spre marea satisfacție a cadrelor didactice și a elevilor de la școala din Vasilați, a tuturor celorlalți cetățeni din localitate.

MIHAI GROZAVU ■

Au sesizat, dar au și rezolvat!

Cu câva timp în urmă, își amintește inginerul Marcel Popescu, directorul întreprinderii de ventilatoare din Vaslui, în biroul său intra, cu o figură îngrijorată, Viorel Sălăgeanu, șeful serviciului producție. Ce-1 ? îl întreba. Ce să fie ? venea răspunsul, iar reductoarele acelea ! „In biroul său“ e, de fapt, un fel de a vorbi, pentru că discuția putea foarte bine să înceapă ori să continue pe culoarele fabricii sau în secțiile de producție, acolo unde muncitorii destoinici și oameni de nădejde arătau fără sfială și încercând ei înșiși o soluție de a ieși din acea încurcătură, că nu au întotdeauna, în plin, de lucru. Asta putea să țină două sau trei zile dar, oricum, situația creată nu era pe placul nimănui. Nici, de bună seamă, pe placul beneficiarilor - produselor fabricate de această întreprindere. Mai mult : atunci când totul părea să fie perfect, perfecțiunea era numai de suprafață, numai pălănică. Puteau muncitorii să aibă de lucru cât îi țineau puterile, să-și depășească normele și să încaseze o retribuție pe măsura efortului lor, puteau beneficiarii să nu acuze nici o întârziere, dar un alt om, tot cu o figură îngrijorată, Titu Moruzi, șeful compartimentului de contabilitate, atrăgea conducerea întreprinderii atenția, ori de câte ori putea, că fabricarea ansamblului în compunerea căruia intra amintitul reductor se vădea a fi, constant, de o rentabilitate destul de scăzută.

Problemele acestea, ne explică inginerul Marcel Popescu, priveau numai un produs al fabricii noastre, un ventilator pentru spații închise, numit VSOO. Subliniez că e vorba numai de un produs, și că ponderea lui în ansamblul activității întreprinderii e destul de mică. Nici măcar nu-l producem tot timpul zilelor din an. Așa neimportant cum poate să pară, el vorbește totuși, semnificativ, despre felul de-a fi al oamenilor noștri.

„Cum ? Ceva nu mergea, iar ei au sesizat. Atît ?“

„O să vedeți. Mai înainte trebuie să vă spun că VSOO este un ansamblu alcătuit din trei părți mari : un motor, un reductor, un ventilator. Pe primul și pe ultimul le aveam. Necazul era, citeodată, cu reductoarele, pe care le primeam de la I.U.T. Buzău. Uneori, cum am văzut, cu anumite întârzieri, pe care oamenii noștri le sesizau.“

„Le sesizau, într-adevăr.“

„Dar m-ați întrebat și vă răspund : nu numai atât ! Vă rog să mă credeți, imi este greu să vă dau nume. Ideea plutea în aer, ca să mă exprim astfel, și inițiativa a venit ca din partea tuturor. Ba nu, m-am răzgîndit. Acum, că stau liniștit și-mi aduc aminte, n-ar fi corect dacă n-ați nota măcar numele subinginerului Decebal Sorănescu, șeful secției de montaj, sau al muncitorilor Constantin Tîjală, Ion Bogatu, Petru Mărăndescu, oameni de profunzime, în meseria lor, și ambițioși. Cu oamenii ca ei am reușit să fabricăm reductoarele cu pricina chiar aici, la întreprinderea de ventilatoare.“

„Ușor de zis, acum. Mai greu a fost de făcut !“

„Bineînțeles. Dar, de ce să n-o spunem, ne-au ajutat și cei de la Buzău, cu care am rămas prieteni, avînd prilejuri de colaborare încă destul de multe. Ei ne-au predat, de exemplu, proiectele reductoarelor pe care intenționam să le asimilăm. Cu ce n-au putut să ne ajute, a fost tehnologia de turnare. Asta, ca să zic așa, am descoperit-o singuri. Cei de la Buzău nu turnau carcasa reductoarelor. Le veneau din alte părți. Tot răul spre bine, însă : luînd-o în această privință de la capăt pe cont propriu, am reușit să turnăm carcasa din aluminiu, siliciu și cupru, obținînd concomitent importante reduceri de materie primă.“

„Fapt nu lipsit de importanță, dacă ne

reamintim că aveți probleme și cu rentabilitatea.“

„Aveam chiar un termen de comparație : dacă înainte, două treimi din valoarea produsului erau reprezentate de pretul pe care-l plăteam pentru acest reductor, acum pretul acesta a scăzut la jumătate.“

Deci cit — și cum, și de către cine — din a sesiza, înseamnă a rezolva ?

La întreprinderea de prelucrare a lemnului, din același oraș, aveam să aflăm o istorie asemănătoare celei de mai sus. Asemănătoare, dar numai pînă la un punct. Directorul întreprinderii, inginerul Mihai Rotaru :

„A fost un lant întreg de sesizări. Toate referitoare la aceeași problemă. Mai exact, referitoare la un agregat de găurit multiplu, care lucra în secția prelucrării mecanice panouri. Panouri pentru mobile, bineînțeles.“

„Ce se întimplase ?“

„Gheorghe Tănase, muncitor, l-a înștiințat pe maestrul Petru Pîriu. Acesta a venit la secretarul comitetului de partid al întreprinderii, maestrul Nicolae Pisău, și la mine. Sesizarea a ajuns, firesc, în atenția consiliului oamenilor muncii. Cei de la atelierul nostru mecanic au încercat să găsească o soluție dar, de ce să n-o spunem deschis, n-au reușit.“

„Tot nu mi-ati spus ce se întimplase cu acel agregat.“

„E o mașină scumpă, de import. Ani de zile a funcționat bine. La un moment dat însă au apărut anumite dereglări. Acestea duceau, se înțelege, la rebuturi. Să fi avut piesele de schimb care se uzaseră, totul ar fi intrat în normal. Dar nu le aveam. Și nici n-am putut să le facem singuri, cum spuneam, cu posibilitățile atelierului nostru mecanic. Personal, cu prilejul unei călătorii în străinătate, am stat de vorbă

cu un reprezentant al firmei. Firma aceasta ne-ar fi dat piesele care ne lipseau. Dar știți cit cerea pe ele ?“

„Nu.“

„Ei bine, piesele acestea erau mai scumpe decît mașina propriu-zisă. Chestie de negustorie a lor, îi privește, mi-am zis. Dar ne privea și pe noi fiindcă, am uitat să vă spun, utilajul acesta e un pivot al activității întregii fabrici. Deși el este minuit doar de doi muncitori pe schimb, toată fabrica depinde de felul cum lucrează. Ce să facem ? Ne puteam acoperi cu o sesizare, dar cu ce ne încălzea asta ? Problema era să rezolvăm. Trebuie să spun că în sprijin ne-a venit și centrala, centrala noastră și mai apoi Centrala de utilaje și piese de schimb și, în sfîrșit, soluția am aflat-o împreună cu tovarășii noștri de la întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Vatra Dornei care n-au pregetat nici un efort și în scurt timp au asimilat piesa care ne lipsea și pe care era păcat să azvîrlim atîția bani. Cu ele lucrăm astăzi, cu ele ne facem planul iar calitatea produselor noastre este, fără îndoială, bună.“

A sesiza înseamnă să știi să distingi binele de rău, desigur. Cum, uneori, a sesiza înseamnă că știi să distingi binele de foarte bine. Am văzut, a sesiza înseamnă, în același timp, a rezolva. Cu perseverență, cu forță și cu inteligență proprie. Chiar dacă se sesizează din Vaslui iar soluția este găsită și cu sprijinul celor din Vatra Dornei. Într-o accepție mai largă a ideii de colectiv, rezolvarea aceasta se face tot cu mijloace și cu forțe proprii.

DUMITRU ELIADE ■

Întreprinderea de confecții Focșani:

Scene de familie

Condrea Voica, ajutor de maestru, șefa „prod-ului 20 din secția a 4-a, vrea să-și amintească exact. Da, sînt doi ani și patru luni de atunci, spune. La început au fost niște cereri cu scris tremurât și necăjit, adresate sindicatului, comitetului de partid, direcției întreprinderii. Unele muncitoare solicitau sprijin, în felul acesta, pentru rezolvarea diferitelor probleme personale, prin trecerea lor în schimbul întii. Cererile erau, fără îndoială, justificate, și au fost primite cu toată atenția. Într-o seară a C.O.M.-ului și după aceea în adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii din fabrică s-a hotărît înființarea, cu un statut aparte, a prod-ului 20, în care urmau să muncească femeile cu necazuri familiale mai deosebite. De aici și numele de unitate de lucru cu „probleme speciale“.

Rodica Chioveanu, muncitoare : „De fel sînt din comuna Liști, Galați. Am venit aici, la Focșani, în urmă cu 13 ani, încercînd să-mi fac un rost de viață. De atunci lucrez la întreprinderea de confecții. Tot atunci m-am căsătorit. După

mai mulți ani, nu din vina mea, am divorțat și-am rămas singură cu doi copii, Marius, de 8 ani, și Iulian, de 5. Singurii la care puteam cere un ajutor erau colegii mei de la întreprindere și iată, peste așteptările mele chiar, ei mi-au oferit sprijinul lor plin de omenie și căldură, pentru a-mi putea crește și educa, așa cum se cuvine, copiii. Lucrez în schimbul întii, doar, și am timp suficient să mă ocup de copii. Îndrăznesc să spun, de aceea, că întreprinderea mi-a fost în această împrejurare ca o rudă apropiată.“

La cei 26 de ani ai săi, Paulina Alexe pare fără îndoială mai vîrstnică și împovărată de griji. O amară experiență de viață, o istorie dezolantă cu un soț care pînă la treizeci de ani a cîntărețat prin vreo șapte locuri de muncă și nu s-a hotărît să se oprească nicăieri, leș și bețiv cum este și ducînd un trai parazită de pe urma banilor muncii de soția lui, au lăsat urme vizibile.

„Ar mai fi cum ar mai fi povestea asta, intervieve Condrea Voica, dar Paulina are și trei copii. Posibilități de a-i întreține,

are. Ea a cîștigat, de exemplu, luna trecută, 2.600 de lei, plus 600, alocația de stat. Dar acasă, am aflat, i se fură banii. De aceea, gîndind împreună cu ea, banii rămîn la noi, la întreprindere, ca la un C.E.C., și-și ia bineînțeles atît cit are nevoie, în primul rînd pentru nevoile casei. Cînd are de cumpărat haine sau ceva mai de preț, ieșim cu ea în oraș și-o ajutăm.“

„Ar mai fi o problemă, încă nerezolvată, continuă, Ioana Atodirișoacă, maestră, șefa secției a 4-a. Gîndul nostru este s-o ajutăm, după ce va termina divorțul, să obțină o locuință proprietate de stat. Să vedem ce posibilități se vor ivi. Pînă acum mai multe muncitoare din prod-ul 20 au primit locuință. Maria Grosu, Florica Turcu, Florica Bostănar, atîtea altele.“

„Încă un mijloc de a ajutarea pe aceste colege ale noastre, cu probleme de viață mai complicate și dificile, este, apoi, adăugă Condrea Voica, asigurarea celor mai bune condiții de muncă. În mod curent, ele își depășesc normele. Evident,

muncînd. Încît putem spune fără ezitare : sînt femei foarte harnice, niciodată n-au fost necazuri cu producția, cu planul, la prod-ul 20. Pe scurt am zice că binele, iată, cu bine se plătește.“

„E frumos ce spuneți. Dar v-aș întreba, ținînd cont că în prod-ul 20 lucrează 45 de muncitoare iar întreprinderea are, cu totul, vreo cîteva mii. Se-nîmplă să fie privite primele, citeodată, ca niște favorizate ?“

„Asta nu, niciodată. A fost, doar, o hotărîre colectivă de a proceda în acest fel. Și-apoi, pe măsură ce femeile acestea își rezolvă problemele, trec să muncească în două schimburi. Măsoara Giura, de exemplu, care avea un copil mic și grave neînțelegeri cu sotul, și-a refăcut viața, s-a înscris la apartament proprietate personală, în sfîrșit nu mai are necazuri și-a trecut să muncească și în schimbul doi, în altă formațiune de lucru. La fel Eliza Dascălu, Elena Petcu și altele.“

La Focșani, la întreprinderea de confecții, trăiesc oameni adevărați, care fără cuvinte mari și fără emfază știu să se înțeleagă și să se ajute, dînd, prin exemplul lor, măsura dreaptă a ceea ce numim omenie, solidaritate muncitorească.

DUMITRU CÔNSTANTINESCU ■

...Nu asimilăm doar tehnologii noi

(Urmare din pagina 1)

trei zile de matrițe, timp în care desenez și proiectez piesa, calculez totul pe o treaptă de precizie foarte înaltă, alcătuiesc programul, programez mașina, execut matrița propriu-zisă, mă ocup de întreținerea mașinii și de remedierea unor stricăciuni. Am ajuns în situația că visez tot mereu, și noaptea și în zilele mele libere, programe și idei de calcul. Le visez tocmai pentru că mă pasionează. Sufletește mă simt foarte implicat în tot ce se petrece în întreprindere. Deoarece privesc totul în jurul meu stăpînit de simțămîntul de ordine, de rigoare, de precizie și rațiune la care am ajuns lucrînd într-un loc unde nu incupe greșeală, mă îndurează, mă infurie risipa, dezordinea. Noi am cam fost deprinși să contăm pe belșug. Ce economie ?, spun unii, e plină doar magazia de materiale ! Și lucrează risipind ! Eu mă gîndesc ceasuri întregi cum să desenez o curbă, ca să cîștig cîteva sutimi de milimetru — care acolo, în secția de extrudare, înseamnă zeci de kilograme de aluminiu economisit. Iar nu știu care tovarăș de muncă mai lasă-mă să te las risipește în-treit tot minunîndu-se de belșugul de lingouri din fața lui, în timp ce instalația de care răspunde merge în gol. O vorbă românească spune că lenea e molipsitoare. De fapt și hărnicia e molipsitoare. Și fiindcă e așa, la noi s-a luat inițiativa ca fiecare tînăr intrat în meserie să stea o vreme sub directa supraveghere și îndrumare a unui meseriaș cu experiență. Să aibă drept exemplu hărnicia unui maistru ca Dumitru Ilie sau a altora ca el“.

Vasile Bădican este șeful echipei de reparații la secția Metalurgică 1, are 39 de ani și de 20 de ani este membru P.C.R. Are o mare experiență în ce pri-

vește oamenii, a lucrat ca activist un timp bun, ocupîndu-se cu probleme de economie a agriculturii, din 1970 a cerut să revină în producție, în industria aluminiului abia întemeiată. De munca echipei lui depind multe. O defecțiune poate să afecteze planul de producție al unei luni întregi. Echipa lui trebuie să fie pregătită profesional și moral ca să remedieze orice defecțiune în timpul cel mai scurt cu putință. Și, la nevoie, într-un timp chiar mai scurt decît ar părea să stea în puterile oamenilor săi.

„Pe durata celor mai bine de opt ani de cînd lucrez aici, spune Vasile Bădican, am putut să văd cum se schimbă cu totul un om, cum dintr-un țăran pornit spre oraș cu ideea de-a pune un ban peste ban iese un muncitor nu numai calificat, dar în stare să facă dintr-o problemă a secției, a producției o chestiune de ambiție profesională, un caz de conștiință. Și acum, aproape 60% din personalul nostru muncitor sînt naveștiți din comunele apropiate. Cînd ajung acasă, se apucă oamenii să-și îndeplinească norma la C.A.P. Eu nu-mi iau concediu în februarie, zice cite unul, că nu mă primește nevasta acasă. La toamnă, concediul, la culesul viei și al porumbului ! Alții, după ce ies din schimbul de noapte, merg direct la cîmp. În fabrică încep să se simtă tot mai mult muncitorii, însă nu-și pot lăsa gospodăria țărănească. Și toate acestea cînd e vorba de o întreprindere atît de perfecționată ca aceea de prelucrare a aluminiului. Am avut prilejul să văd cum tocmai tovarășii mei, cu toată schimbarea ce are loc în conștiința lor, cu toate îndoiele pe care le mai trăiesc au fost în stare de adevărate fapte de devotament muncitoresc pentru uneltele muncii. La pre-sele de extruziune, acolo unde folosim între altele și matrițele atît de pretențioase ale lui Gelu Simion, inima preseii e o pompă de ulei sub presiune. Repararea pompelor se făcea în străinătate, dat fiind că sînt niște lucruri tare complicate. Un om, pe nume Șerban Teodor, sprijinit pe urmă de mai mulți — inginerii Romeo Gavrilă și Ioan Răduț, apoi Gheorghe Bădea, Ion Vișan și Florin Sirbu — s-a angajat să facă el repararea pompei fiindcă la urma urmei „tot un cap avem și noi“. S-a constituit o echipă pricepută la

pompe, echipă care a rămas și acum în alertă pentru operațiuni asemănătoare și în 24 ore am putut să pornim din nou presa. Dacă presa de 3.600 tone nu lucrează zece zile, cit ar dura drumurile și repararea pompelor la firma care le livrează, noi înseamnă că luăm retribuție din munca altora. Vreau să rostesc iarăși numele lui Șerban Teodor, intrucît omul a purtat toată răspunderea. A avut curajul să-și asume răspunderea. De oameni curajoși e întotdeauna trebuință dar astăzi, cînd într-o întreprindere ca a noastră facem producție modernă, cu miini bătătorite de țărani, e nevoie chiar de mai mult, e nevoie de puțin romanticism. Aș îndrăzni să spun că mulți din tovarășii mei de muncă sînt niște romantici fără s-o știe“.

Inginerul Șerban Marinescu a venit la Slatina în anul 1975 prin repartiziție guvernamentală. Drept e să notăm că a cerut să fie repartizat aici. La sosire, laminatorul unde astăzi se ocupă de deparanare electrică era în stare de construcție-montaj. „Am lucrat în condiții extrem de grele, am învățat foarte multe de la muncitorii cu experiență și, mai mult decît învățătura, m-am deprins să mă port astfel încît munca noastră să fie colaborare. În hala atunci în construcție era un frig groaznic. Munceam cite un ceas, pînă ce ni se lipeau degetele de metal și un ceas ne dezghețam miinile. Mă întrebam cum de rezist, imi spuneam că aici nu-i de mine, totuși am rămas și iarna următoare, deși condițiile rămăseseră aceleași nimeni nu se mai văita. Condițiile erau aceleași, oamenii aceiași, numai că învățasem să gîndească altfel, căpătaseră dragoste pentru lucrul miinilor lor ieșit cu un preț atît de greu. Ei sînt Paraschiv Neacșu, frații Constantin Radu și Jean Radu, Marcel Pălărie, Tiberiu Sofici. Pe ei îi cunosc mai bine dar sînt și alții la fel. Tinerii, din pricina vîrstei, sînt înclinați spre fapte excepționale. Totul este să fie ajutați să facă deosebirea dintre faptul bun și cel dăunător, să vadă folosul lucrului născut din pasiune. Eu gîndesc că avem acum un nucleu de oameni tineri sau intrați pe anii spre maturitate pe care se poate conta în orice împrejurări tocmai pentru că nucleul s-a ales în condiții de muncă dificile, în condiții uneori eroice“.

INTRE CLASIC SI BAROC

Atena

De fapt, nu Atena. Acropole. Colina pe care am urcat și eu într-o vară, „la ora funebă a amiezii” cum ar spune Camus și unde am știut mai bine decât oriunde că întorcându-mă la mitologie nu le-am cerut zeilor decât să le folosesc numele pentru cauza mea personală, Afro-dita fiind un mod de a vorbi despre dragoste, iar Atena, cu lancea într-o mână și cu scutul în alta, un mod de a descoperi că înțelepciunea e străină de nepăsare. Am stat atunci o vreme cu ochii aproape închiși, lăsând soarele și foșnetul bănuț al mării să-mi vorbească în locul Parthenonului. Pentru că limbajul lor este același. Marmura repetă ceea ce trupul întins pe nisip a aflat, că înțelepciunea grecilor a constat în a căuta un sens pe lumea aceasta, nu în lumea zeilor. Parthenonul e construit pentru eternitate, dar pentru a ne spune fiece căruia că fericirea trebuie atinsă cu mintea.

Și iată-mă în această iornă, urcând din nou, în imaginație, drumul în spirală care mă va duce spre coloanele Parthenonului unde mă voi așeza pe o treaptă tocită de pași, privind uimit cum nici singurătatea, nici șopirile, nici greșelile n-au sălbăticit marmura... Dar în ce măsură ruinele unei civilizații sint fiidele timpului din care provin? În ce măsură Parthenonul nu ne propune o altă Eladă decât cea care a fost în realitate? Dacă n-am ști nimic despre moartea lui Socrate și am privi numai statuile de marmură, n-am crede că grecii n-au cunoscut singele? Pe stilobații și în frize nu există nici o pată. Ca și cum în Elada n-au existat decât soare, marea și nisipul pe care a ieșit Afro-dita. Ca și cum Socrate a băut otrăvă într-o altă țară, ca și cum Hesiod și Tucidide au pierit de moarte firească, iar Fidius n-a fost proscris din Atena, ca și cum exilul lui Xenofon sau al lui Aiceu e o simplă poveste, ca și cum Anaxagora ar fi fugit din alt loc ca să scape de condamnarea la moarte. Și toți ceilalți, surghiuniți sau uciși sub cerul mediteranean și lingă mările care par să nu fi cunoscut decât pe zeita frumuseții și dragostei... De ce ținem minte numai ceea ce au scris înțelepții pe templul lui Apollo, „nimic prea mult”, și nu ținem minte faptul că într-o cetate cucerită toți bărbații erau omorâți, iar femeile luate în sclavie? De ce-am uita ceea ce spune istoria și am ține minte numai ceea ce vor să recunoască templele și statuile? Pe măsură ce ne depărtăm în timp, istoria Eladei cedează în fața artei eline și retrage într-un con de umbră acea parte care contrazice serenitatea statuiilor. Iar aceste statui de marmură care populează muzeele lumii ne șoptesc: nu-i credeți pe istorici, uitați-vă la surisul care ne pecetluiește gurile și ascultați numai șopitele noastre. Toate aceste statui dezgropate din pământ sau din singurătatea ruinelor sint o mare armată albă, o armată de marmură care luptă împotriva umbrelor lui Xenofon și Tucidide, împotriva dialogurilor lui Platon care ne povestesc moartea lui Socrate. Ele ne dau imaginea unui „popor estetic” pentru care zeii erau la fel de barbari ca și perșii cită vreme nu veneau să învețe de la locuitorii Eladei să iubească lumina și strugurii și să primească de la ei, pe muntele Ida, recompensa frumuseții... Elada în care filosofii imaginau cetăți ideale din care poezii erau excluși, dar în care poezia obținea victorii mai mari decât cele obținute prin sabie (nu e adevărat că, fără Homer, războiul Troiei ar fi rămas o obscură luptă între triburi?)... Trebuie să ținem minte numai ceea ce e de partea frumuseții și înțelepciunii? Și să ascultăm numai șopita statuiilor? Care spun că în Elada nu murea nimeni, nu era omorât nimeni, nu suferea nimeni, în afară de cei urmăriti de destin, și că grecii nu făceau altceva decât să stea pe malul mării, să-l aștepte pe Ulise și să discute între timp despre fericire... De ce n-am crede că noi am făcut mai multe daruri Eladei decât ne-a făcut ea nouă? Și că-i atribuim tot ce ne-ar fi plăcut ca ea să prefere și să iubească? Și că nu numai ploile, ci și noi înălțurăm dintre ruine tot ceea ce socotim nepotrivit cu frumusețea elină? Că am uitat intenționat cum arătau la origine statuile, vopsite, pentru că noi nu le putem vedea decât albe? Oare nu cumva e la fel de inutil să căutăm printre ruine Elada, cum am căuta pe un cimp lanul de griu al lui Van Gogh? Sau cum am căuta seara pe străzi umbrele lui Rembrandt? Nu cumva ar trebui să spunem despre Elada că n-a existat, că de fapt e o pură născocire? Că ea nu e decât victoria obținută de arta greacă asupra istoriei Greciei antice? Că ea nu e decât victoria lui Praxitele asupra lui Xenofon? Și că Hölderlin ne-a dovedit că Elada poate fi creată dintr-un nor, din ierburi, din lumina care curge pe arbori și dintr-o singurătate care se întoarce împotriva ei? Socrate? Il uităm în clipa când urcăm pe Acropole. Învinși uciși? Li uităm în clipa când zărim Parthenonul. Și apoi n-avem destule alte dovezi? Toate mărturiile sint de acord că atenienele își vopseau părul în galben și își colorau obrajii în roșu. Unde sint aceste femei în marmura Parthenonului? În ce muzeu ați văzut asemenea femei? Nu trebuie cumva să ne întrebăm dacă Elada este o creație a noastră, nu a grecilor antici? Și apoi care e deosebirea dintre Rousseau și noi cei care iubim Elada și avem nostalgia ei? Că în locul unei naturi primitive, în acest peisaj se înalță coloane de marmură?

Dar toate aceste întrebări nu urmăresc să risipească o iubire, ci să-i dea un temel și mai adevărat. Rousseau vroia să demonstreze că omul a fost corupt de cultură și de societate și de aceea îl chema să-și caute fericirea, fugind de lume, după ce a ars în sine toate cățile, în vreme ce Parthenonul ne cheamă înăuntru unei culturi; și nu al unei culturi obișnuite, ci al unei care, în mijlocul greșelilor ei, nu pierde nici un prilej să strige da în fața vieții și a soarelui. Căci există, poate, o Eladă pentru oricare dintre noi dacă știm unde s-o căutăm. Și dacă pe țărnițele strivite de soare sintem hotărâți să nu trișăm niciodată.

OCTAVIAN PALER

CRONICA SPECTACOLELOR

E bine,
inertă și prejudecățile cedează!

Între 14 și 20 februarie, firește tot la Oradea, a avut loc cea de-a doua ediție a „Săptămânii teatrului scurt”. O ediție care a avut împlinirile ei:

Omul de teatru și pentru teatru Valentin Silvestru a convins trei teatre din București să participe la festival. La Craiova, Teatrul Național a introdus în repertoriu și pe afige spectacolul de o oră; iar Teatrul din Oradea i-a urmat exemplul. Tot la Oradea a luat ființă un cenaciu de dramaturgie scurtă. Criticul-dramaturg-animator-organizator orădean Stelian Vasilescu are întocmită o bibliografie, cu rezumate și note explicative, a tuturor pieselor scurte, peste 1000, publicate în ultimii 30 de ani (dar, păgubitor, editurile încă n-au înțeles eficiența ei). Organizatorii festivalului n-au mai acceptat orice participare, ci a avut loc o preslecție, din păcate însă, nu tocmai severă. Au participat și echipe profesioniste și echipe de amatori, în afara concursului (paradoxal, se pare că aceasta a fost o șansă pentru unii profesioniști). Prea au fost multe piesele care s-au încheiat cu moartea eroilor și prea au lipsit comedile (asta, de fapt, e-o împlinire cu minus înainte). Juriul a fost competent, drept și exigent (premiul pentru interpretare masculină n-a fost acordat). Au plecat de la festival, au plecat fericiti craiovenii (cu premiul al II-lea, pentru spectacolul „O sârbătoare princiară” de Teodor Mazilu), băcăuanii (cu premiul al III-lea, pentru spectacolul „În ceasul al 13-lea” de Dumitru Solomon), Letiția Popa (cu premiul pentru regie), Ion Dogar Marinescu (cu premiul pentru scenografie), Gilda Marinescu (cu premiul pentru interpretare feminină), Kiss-Török Ildikó (cu diploma revistei „Familia”), Agatha Nicolau și Irina Mazanitis (cu diploma Teatrului de stat din Oradea) și Alexandru Tocilescu (cu diploma specială a juriului pentru formula originală a spectacolului pe care l-a regizat). Au plecat concret-nefericiți și răscoliti-nefericiți, așa cum doar artiștii sint în stare, restul participanților; dar au plecat și cu o altă concepție despre festival și despre exigențele teatrului scurt, încit de aceea am trecut și această constatare tot la capitolul „împliniri”. N-au plecat orădeenii care, fericiti foarte, au păstrat acolo, la dumnezeu, în capitala Teatrului scurt, Marele Premiul al Festivalului, câștigat pe drept, pentru spectacolul — în premieră absolută și într-o montare (regia: Ion Olteanu, scenografia: Tatiana Manolescu-Uleu, care dă clasă noțiunii de teatru experimental — „Oscisio Gregorii în Moldavia Vodae tragedice expressa” („Uciderea lui Grigorie Vodă în Moldova expusă tragic”), prima piesă de teatru în limba română scrisă între anii 1778—1780, text descoperit la Oradea.

Șase dimineți, șase după-amiezi și șase seri de spectacole au fost urmate de ziua a șaptea a unui, așa intitulat, simpozion despre funcțiile și modalitățile teatrului scurt. De fapt, o adevărată sedință de lucru în care numeroși participanți au dezbătut — cu erudiție, cu luciditate, cu bun simț, e-un foarte aspru spirit critic, cu loialitate, cu pasiune și cu piciorarele pe pământ — starea actuală și viitorul piesei scurte și al spectacolului de teatru scurt, precum și definiția lor, a piesei și a spectacolului scurt. Iată numai câteva fragmente, din numai o parte din părțile rostite acolo.

Horia Deleanu, profesor universitar: Piesa scurtă s-a născut de mult și are perspective de viitor, pentru că omul de azi n-are timp și, de nevoie, are, a dobândit, o sensibilitate de tip laconic.

Victor Parhon, critic: Producția de piese scurte a înregistrat creșteri cantitative și calitative dar, față de cerințe, a rămas deficitară. Dramaturgia de inspirație istorică și etică a făcut progrese; dramaturgia despre satul contemporan e bintuită de idilism, iar aceea despre industrie e bintuită de schematismul conflictului. Frevent, criteriul tematic e luat în seamă înaintea celui valoric. Multe piese pun probleme pentru că nu pun probleme.

În veritabila penurie de comedii cinematografice intrate pe ecrane, în premieră, în ultimii ani, numele regizorului Geo Saizescu a devenit o permanentă singulară și controversată. Atit de singulară, mai ales — și asta nu datorită lui, firește! — încit termenii de comparație ne lipsesc. Geo Saizescu, se pare, s-a declarat partizan înlocuit și total al risului. Folosind pre-texte „clasice” (vezi Păcală), sau de alt gen, a rămas, deși la intervale mari de timp, unul dintre acci încăpăținați în a arăta că romanul nu numai că stie să ridă, dar și că stie să facă bine și adesea cu folos acest lucru. Recentă sa premieră — cu toate stăbiciunile incrente faptului că pleacă de la un scenariu conceput, practic, de patru autori (Alexandru Struțeanu, Beno Meirovici, Geo Saizescu, după o idee de Bogdan Căus, pornind de la o binecunoscută situație: cooperarea interuzinală care uneori scierții dar va veni un inspector de la centrală ș.a.m.d.) reușește să ne amuze pe alocuri de-a binelea, reușește să ne confirme faptul că avem resurse filmice — mă refer aici la toate compartimentele de creație — capabile să devenim, în ceea ce privește comedia cinematografică, demni de o dispută cel puțin europeană.

Nu arunc vorbe în vînt, nu-mi stă în fire și, mai ales, nu este cazul. Pentru că „Eu, tu și Ovidiu” (titlul nu mi se pare din cale afară de inspirat — n.a.), reprezintă un cert câștig al zimbetului pe ecran. Un zimbet nu are oricât caustic, eficient, uneori subred-moralizator, niciodată însă de prost gust.

Filmul este toaic, se urmărește cu plăcere, ne reamintește încă o dată că avem o generație de actori de gen pentru care multe fări ar putea fi cel puțin invidioase: Jean Constantin și Dem Rădulescu, doi „mămulți” ai comicului contemporan, asigură hazul vizual al acestei pelicule, haz la care, sint convins, realizează

Virgil Stoienescu, dramaturg: În condițiile teatrului radiofonic, cuvîntul declanșează o explozie senzorială (n.n. — extras din partea teoretică a comunicării). În '77, Teatrul radiofonic a emis 57 de piese scurte (n.n. — extras din partea practică a comunicării).

Gheorghe Lupășcu, secretar literar: Ce facem ca teatrul scurt să placă oamenilor — iată o problemă.

Mira Iosif, critic: „Săptămîna Teatrului scurt” a devenit o manifestare instituționalizată. Meritul acestei ediții: în esența ei a fost un seminar de lucru: cu exemple și discuții pe marginea lor. Eșecurile acestei ediții: participările formale; spectacolele cu texte slabe și livrești.

Magdalena Klein, regizoare: Să căutăm specificul teatrului scurt. După aceea ne va fi mai ușor.

Grigore Corbea, responsabil artistic la Întreprinderea „Înfrățirea” din Oradea: Tovarășii profesioniști, prea multe piese din festival au avut sfîrșit tragic.

Doina Sipoș, lector universitar: Teatrul poetic? Teatru al prezentului nostru? Teatru de angajare? Teatru studentesc? Teatru amator de masă? Teatru profesionist? O posibilă estetică a teatrului scurt depinde de noi.

Elisabeta Pop, secretară literară: Multe spectacole au fost pregătite în pripă, doar pentru festival, vizionarea lor avînd loc doar cu cîteva zile înainte de deschidere. Să evităm pericolul recitalurilor actorilor refuși! Să oferim amatorilor piese care să placă! Să tratăm piesa scurtă cu stimă! Nu spectacol lung cu trei piese scurte, ci spectacol de o oră cu o piesă scurtă! Propun formula spectacolului de ora 6. Să-i obișnuim pe spectatori să fie spectatori de o oră!

Dumitru Chirilă, critic: De la piesa în 5 acte, s-a trecut la aceea de 4 acte, apoi de 3 acte, apoi la piesa în două părți cu o pauză și, probabil, viitorul e al spectacolului fără pauză cu o piesă într-un act, dar nu și într-o parte. Teatrul scurt are viitor pentru că spectacolul ilustrativ va dispărea. Trebuie să ridicăm teatrul scurt de pe podiumul studioului pe scena principală a teatrului.

Theodor Mănescu, dramaturg: Trebuie să manifestăm rigoare în definirea teatrului scurt! Trebuie să angajăm teatrul scurt în bătăliile noastre de azi! Trebuie să facem selecții exigente!

Eugen Nicoră, conferențiar universitar: Promovarea producției dramatice nu este îngăduită decât sub semnul responsabilității.

Vasile Săvinescu, inspector cultural: E periculoasă înțelegerea funcționarească a festivalului. E bine că juriul are posibilitatea premierii unor spectacole; e rău că n-o are și pe aceea a sancționării unor spectacole.

Stelian Vasilescu, militant pentru teatrul scurt: Acesta-i cel mai greu festival! Pentru că teatrele nu fac oferte ferme și din timp; pentru că teatrele nu se prezintă cu piese scurte adevărate; pentru că teatrele nu vin cu piese din însuși repertoriul lor.

Mircea Bradu, dramaturg: Utilitatea festivalului a fost demonstrată. Există un nucleu de prieteni ai teatrului scurt și ai festivalului. Avem nevoie de exigența lor pentru selecția premergătoare confruntării viitoare de la Oradea.

Mihai Vasiliu, istoric: Și teatrul trebuie să fie direct, angajat, educativ, optimist, responsabil, de calitate — fie că-i al amatorilor sau profesioniștilor.

Ioan Chira, profesor, Președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Bihor: Necesitatea promovării teatrului scurt este de-acum evidentă. Lansarea celei de-a III-a ediții trebuie făcută din timp, cu precizie, cu exigență.

Valentin Silvestru, critic: Cultura să pătrundă mai adînc în categorii largi ale populației: asta-i rostul și-al teatrului scurt. Trebuie înlăturată subliteratura care îndepărtează publicul. Piesa scurtă să redevină literatură și dramatică: asta-i problema principală.

În rol de spectator, de martor, la Oradea, am trăit o mare bucurie: am văzut cu ochii mei o concretă, aprigă și eficientă bătălie pentru cauza teatrului. Toată stima pentru acești oameni care — pur și simplu și înalțător — făptuiesc, edifică. Prejudecățile și inertele cu privire la teatrul scurt au început să cedeze. Dar nu de la sine, ci prin munca, prin eforturile, prin abnegația unor oameni anume.

NELU IONESCU

CRONICA DE FILM

Eu, tu și Ovidiu

Într-adevăr, așa se lansează o comedie muzicală: programul a fost tipărit din timp, Casa de discuri „Electrecord” a tras primele discuri cu melodiile din film cu mult înaintea premierii. Este foarte bine, și asta nu numai ca mijloc propagandistic, ci ca o condiție firească și necesară a respectului producătorului (în acest caz: Casa de filme 5), față de beneficiar, față de public. Natural, dincolo de „ambalaj”, primează „conținutul” însă. Ne vom referi la acesta din urmă.

În veritabila penurie de comedii cinematografice intrate pe ecrane, în premieră, în ultimii ani, numele regizorului Geo Saizescu a devenit o permanentă singulară și controversată. Atit de singulară, mai ales — și asta nu datorită lui, firește! — încit termenii de comparație ne lipsesc. Geo Saizescu, se pare, s-a declarat partizan înlocuit și total al risului. Folosind pre-texte „clasice” (vezi Păcală), sau de alt gen, a rămas, deși la intervale mari de timp, unul dintre acci încăpăținați în a arăta că romanul nu numai că stie să ridă, dar și că stie să facă bine și adesea cu folos acest lucru. Recentă sa premieră — cu toate stăbiciunile incrente faptului că pleacă de la un scenariu conceput, practic, de patru autori (Alexandru Struțeanu, Beno Meirovici, Geo Saizescu, după o idee de Bogdan Căus, pornind de la o binecunoscută situație: cooperarea interuzinală care uneori scierții dar va veni un inspector de la centrală ș.a.m.d.) reușește să ne amuze pe alocuri de-a binelea, reușește să ne confirme faptul că avem resurse filmice — mă refer aici la toate compartimentele de creație — capabile să devenim, în ceea ce privește comedia cinematografică, demni de o dispută cel puțin europeană.

Nu arunc vorbe în vînt, nu-mi stă în fire și, mai ales, nu este cazul. Pentru că „Eu, tu și Ovidiu” (titlul nu mi se pare din cale afară de inspirat — n.a.), reprezintă un cert câștig al zimbetului pe ecran. Un zimbet nu are oricât caustic, eficient, uneori subred-moralizator, niciodată însă de prost gust.

Filmul este toaic, se urmărește cu plăcere, ne reamintește încă o dată că avem o generație de actori de gen pentru care multe fări ar putea fi cel puțin invidioase: Jean Constantin și Dem Rădulescu, doi „mămulți” ai comicului contemporan, asigură hazul vizual al acestei pelicule, haz la care, sint convins, realizează

torii inițiali nici nu s-au așteptat (sau, dacă situația e inversă, au mizat prea mult pe posibilitățile lor, oferindu-le roluri, cel puțin ca replici, destul de șterse; mă rog, cine știe dacă nu vom avea în curînd de-a face cu un scenariu pentru un film comic în care autorul să-și ia, textual, următoarea responsabilitate: „în acest film nu va juca nici unul dintre cunoscuții comicii ai ecranului!”

Deocamdată însă vorbim de „Eu, tu și Ovidiu”. Comedie bună, cu garanțat succes la public. Florin Piersic joacă cu dezinvolture sa caracteristică, neavînd mari probleme cu interpretarea textului oferit de scenariști (spre deosebire de „Pintea”, de pildă, unde firea copilărosului și talentatului nostru actor a fost șocat, apoi ambiționată de replicile dramatice ale scenariului, dîndu-le un fior de autentic tragism). Păpăiani se descurcă bine, într-un rol departe de posibilitățile lui reale. Mari actori, precum Ileana Stana Ionescu și Ștefan Mihăilescu-Brăila — prezențe ferme-cătoare, deși aproape episodice. Nu e vina lor.

Revelația filmului însă o constituie, socot, interpretarea Violetei Andrei. Am urmărit-o pe această actriță în ultimele filme, m-au impresionat dăruirea și modestia, munca crîncenă, de laborator întim, sinceritatea cu care interpreta rolurile. Întotdeauna a căutat să-și depășească condiția impusă de text, sau de pretențiile regizorale. De data asta, aici, în acest „Eu, tu și Ovidiu” (iertată fie-mi paranteza, încă o dată, repet, titlul e teribil de neinspirat!), Violeta Andrei dă dovada unei interprete nu numai de înută, dar și de o perfectă stăpînire a celor mai diverse modalități de expresie — și, oare, ce poate mai divers decât diapazonul pe care trebuie să „joace” un actor distribuit într-un film muzical? În care ea trebuie să cînte, să danseze, să joace la urma urmei, pe o partitură canonic convențională? Geo Saizescu își face un punct de merit și de referință, prin distribuția ei în acest rol.

O bună comedie, în concluzie; din care ar fi putut lipsi foarte multe secvențe de birou, mai ales în cea de a doua parte a filmului. O bună muzică (Temistocle Popa), mai puțin inspirate textele acestor melodii (Elavia Buref). Un film cu o distribuție coplesitoare (în care formula e con participacione di: Amza Pelica, Draga Olteanu-Matei, Octavian Cotescu, Coca Andreescu, Ana Szeles și Nucu Păunescu — actori pe care, dealtfel, îi iubesc sincer și-i stimez mai ales — nu mi se pare cea mai fericită; cu atit mai mult cu cit filmul, în sine, este suficient de bine făcut pentru a atrage masele de spectatori!), o comedie BUNĂ!

Ceea ce nu e puțin.

HORIE PĂTRAȘCU

RUBRICA MEA

Între istorie și literatură

Înainte ca istoria să se fi constituit într-o știință, trecutul a generat impunătoare opere literare, care au popularizat-o. Ba chiar epopeile homerice rămân singurul „izvor” al războiului troian, care nu și-a găsit istoricul nici în vremea lui, nici în secolele următoare. Confirmarea, în linii mari, a *Iliadei*, a întârziat cu aproape trei milenii, dar nu a lipsit, datorită cercetărilor arheologice ale lui Heinrich Schliemann, care au dus la descoperirea a două mari civilizații: troiană și miceniană.

Aș putea spune că și la noi, în anumite împrejurări, literatura a luat-o înaintea istoriei. Astfel s-a înfiripat legenda glorioasă a lui Vlad Tepeș, înainte ca istoriografia națională să înceapă a deschide o controversă asupra personalității lui. Cel dintâi mare scriitor care i-a consacrat viteazului domnitor un adevărat cult, a fost învățatul istoric, lingvist și jurist Ion Budai-Deleanu, în epopea lui eroic-comică, *Tiganiada*. Tetrarh al iluminismului transilvan, alături de Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior, autorul *Tiganiadei* a văzut în Vlad Tepeș prototipul ideal al domnitorului sever, dar drept și popular, răspunzând prin exemplul său marii dezbateri încinse în aceeași operă asupra celei mai bune forme de guvernământ. De n-ar fi fost cenzura imperială, probabil că Ion Budai-Deleanu s-ar fi pronunțat pentru regimul democrației populare, singurul indicat să dea nației române majoritare, rolul politic cuvenit, în pofida vitregiei istorice. Se știe că Ion Budai-Deleanu și-a început *Tiganiada* în timpul revoluției franceze și că pomeneste într-un rînd de iacobini, aripa de stînga a acesteia. Era și așa o mare îndrăzneală de a-i numi, fără a-i infiera, spre a fi pe placul politicii metternichiene, care a reușit să frizeze mersul democrației burghize timp de peste treizeci de ani (din 1815 pînă în 1848).

O scrisoare pe adresa redacției

Am rămas stupefiat de furtul literar comis de „scriitorul” Mareșel Păruș care a copiat romanul *Barometru în urcare*, obosindu-se doar să găsească un titlu nou pentru „opera” sa și să strămute acțiunea și locul faptelor, petrecute în timpul primului război mondial la Halifax — Canada, într-un orașel cu oameni cinstiți din Banat, cu o etică diferită, demnă de anul 1970 și de zilele înflorite pe care le trăim astăzi în Republica noastră socialistă.

Ceea ce nedumirește însă pe foarte mulți cititori este faptul că organele în drept inea nu au comunicat adoptarea măsurilor ce se impun față de acest caz grosolan de furt literar.

Cap limpede

O foarte incitantă anchetă publică revista *Convorbiri literare* în numărul său din luna februarie: *Studii și literatură contemporană*. Răspunsurile evidențiază interesul studenților de la diferite facultăți pentru literatura contemporană și buna lor pregătire pentru a o recepta. Citeva dintre ele sînt însă îngrijorătoare prin precaritatea gândirii, prin confuzia de valori. Și avem în vedere în special pe studenții de la filologie care, la rîndul lor, vor trebui să-î învețe pe alții carte. Este deconcertantă o opinie ca aceasta pe care o cităm mai jos la întrebarea: ce apreciați la scriitorii contemporani preferați? Iată cum sună un răspuns: „Îmi plac pentru că scriu bine”. Numai atît poate spune un viitor profesor de literatură? Din fericire, astfel de răspunsuri sînt puține. Reținem apelul revistei la o mai susținută muncă „în orele de literatură — și chiar de limbă română — din timpul liceului, precum și a tuturor mijloacelor de îndrumare în domeniul literaturii”. ● Iată ce scrie Teohar Mihaș despre poetul Corneliu Popel: „Aparținind familiei de spirite patronate de un Francesco D'Assisi — poetul „Laudei creaturilor” — și de simbolistul Francis James, poetul se va apleca și el asupra lumii gizeelor, a păsărilor, a pulberilor „scinteiatoare...” Oricît de talentat ar fi tinărul poet Corneliu Popel, credem că e încă hazardat să se invoce într-o recenzie despre el nume ca celea de mai sus. Dar acesta nu e singurul exemplu din presa literară în care nu se respectă proporțiile lucrurilor. ● În același număr al revistei *Tribuna* din 23 februarie este publicat și un interviu cu Fănuș Neagu. Ca de obicei, autorul Verii buimace este în vervă. ● Doi debutanți la „Cartea românească”: poezii Ion Roșu și Valeriu Bărgău, cu volumele *Păsărea nopții* și respectiv *Floarea soarelui*. Ion Roșu este uneori prea discursiv, nu abordează toate temele pe care le tratează cu aceeași siguranță. Versul lui devine tulburător mai ales atunci cînd creionează peisaje delicate sau cîntă iubirea. Celălalt debutant, Valeriu Bărgău, este mai „modern” în expresie. Versul său sârbătorește lucrurile simple, aflate în preajma noastră, deseori nu sînt decît simple, notații provo-

Al doilea mare scriitor român care a apelat la Tepeș-Vodă, ca la un om providențial, menit să pună capăt delirurilor politicianiste ale vremii, a fost Mihai Eminescu. Finalul *Scrisorii a III-a* este unanim cunoscut și nu puțini sînt cei ce-l știu pe de rost. Paralel cu soluția adunării laolaltă a celor vinovați, în pușcărie și la balamuc, ca să li se dea foc, Eminescu preconiza, în articolele lui din *Timpul*, „ordinul cinepii”, adică ștreangul, ca mijloc apriat de execuție. Se vede că, pînă a-și fi dezlăntit invectiva, fără urmă de umor, Eminescu practicase umorul macabru, pe care germanii îl numesc tocmai „Galgenuhumor” (umorul spinzătorii). Teapa, instrumentul de tortură prin care Vlad Tepeș înspăimîntase puternica semilună, sub conducerea cuceritorului Constantinopolului, nu i s-a mai părut lui Eminescu aplicabilă în veacul său.

Nici Tudor Arghezi, succesorul lui Eminescu în atîtea privințe, nu s-a mai pronunțat în favoarea tepei, dar l-a slăvit pe voievodul ei, într-una din cele mai răspindite poezii ale ciclului *Cuvinte potrivite*: *Vodă-Tepeș* (apărută întîi în *Contemporanul* II, 36, 1923).

Cadrul ales este acela al unui moment de pace, „pe la-nceputul dulce-al primăverii”, pace cucerită de voievod cu spada. Este adunat „Sfatu Tării”. În ce scop?

„Să mulțumească domnului de Pace”. Incepe și ospățul, cu închinări de pahare, în timp ce vodă „gînditorul”, neîncrăzător în sfetnicii săi, se întreabă „ce tepei li se cuvîin”.

Conform istoriei, care ne-a lăsat amănuntul respectării ierarhiilor, în aplicarea pedepsei cu teapa, folosită la dimensiuni corespunzătoare rangurilor, Arghezi ne înfățișează pe viziri „la înălțimea lor”. Inovația marelui poet privește pe „sfînți, Vlădici și Episcopi”, pentru care voievodul „avea lemn sfînt și bun mirositor”. Mare lucru ierarhia, nu-i așa?

Voi reveni cu realizări literare ale scriitorilor din zilele noastre, care au slăvit memoria lui Vlad Tepeș (cunoscut peste ocean cu numele *Dracula*!).

ȘERBAN CIOULESCU ■

Indiferent de măsurile ce se vor lua, eu, ca cititor, propun:

— ridicarea drepturilor de autor ale impostorului — îndepărtarea din viața literară a acestuia, retrăgîndu-i-se toate drepturile cîstigate prin furt literar. Cred că ar fi bine ca persoana în cauză să fie îndrumată spre un colectiv de muncitori cu înaltă conștiință etico-socială unde să cunoască adevărata viață morală a oamenilor cu munci de răspundere din țara noastră. În locul unei ficțiuni furate să aibă posibilitatea să cunoască profilul moral al muncitorului educat în spirit comunist.

Vă rog să faceți demersurile necesare pentru lămurirea și sancționarea acestui caz, dînd satisfacție cititorilor, iubitorilor de literatură.

ADRIAN RUSSU ■

Str. Patrioților nr. 7, bloc PM 6, op. 32, sc. 1, et. VII
București, sectorul IV

cate de contemplarea lumii. Evoluția acestor poezii este de urmărit ● *Alte întîmplări din veacul XXI* apărut la „Scrisul românesc” este o antologie de proză „science-fiction”. Semnează schițe, povestiri științifico-fantastice Mihai Nicola, Radu Honga, Marius Săteșcu, Marius Gherga, Victor Martin, Alexandru Mironov, George Gănescu. Cu puține excepții, volumul este departe de a fi o reușită și pune în evidență carențe nu numai ale autorilor respectivi dar și ale literaturii de acest gen care se publică în ultimul timp la noi. Socotind că „science-fiction”-ul este un teritoriu în care se permite orice, autorii se întrec să închipuie întîmplări cît mai bizare pentru ca să le fie aplaudată fantezia, născocesc tot felul de aparate cu performanțe tehnice uluitoare pentru a crea un cadru pentru acțiuni cît mai neverosimile. Dar, ceea ce este și mai grav, autorii acestui volum — ca și alții, de fapt, și nu numai de la noi — uită un lucru esențial: că în centrul acestei literaturi, ca în centrul oricărei literaturi adevărate, trebuie să stea omul și nu bizeria. Indiferent despre ce stadiu de civilizație ar fi vorba, oricît de tentante ar fi popasurile în descrieri de nave cosmice cu însușiri fabuloase, un scriitor veritabil trebuie să vorbească în primul rînd despre om, despre bucuriile și dramele lui, și nu să-î minuiască precum pe o marionetă, fără a-î înțelege comportamentul, ca pe un simplu accesoriu transplantat într-o ambianță șocantă pentru noi, cei de azi. Marii autori ai acestui gen și-au obținut consacarea tocmai pentru că au iubit omul mai mult decît utilajele sofisticate sau evenimentele stranii, și atunci cînd l-au proiectat în viitor nu l-au imaginat cu nici un chip rupt de omul pe care l-au cunoscut în mod nemijlocit. În cărțile maestrilor anticipației depășirea unor bariere tehnice nu devine un scop în sine ci reprezintă tentative ale oamenilor de a se depăși în primul rînd pe ei înșiși. ● Editura „Univers” ne prilejuieste o nouă întîlnire cu opera lui Heinrich Boll, laureat al premiului Nobel: *Onoarea pierdută a Katharinei Blum sau cum se iscă și unde poate duce violența* — o povestire în care este atacată presa de scandal din R. F. Germania ● La aceeași editură a apărut și romanul lui Hans Erich Nossack, *Cazul D'Arhez*.

doar „schele” care au ajutat la înălțarea construcției și pe care apoi le-am abandonat.

— Cum scrieți dumneavoastră?

— Repet ce-a spus un confrate: pe brînci.

— Asta ar însemna să publicați în fiecare an cîte o carte.

— E invers, „Pe brînci” înseamnă și mai rar...

— Acum ce scrieți?

— Sînt în perioada de acumulare necesară începerii unui roman.

— Ce titlu?

— Nu știu.

— Despre ce perioadă va fi vorba?

— Va fi un roman de strictă actualitate. Și de anticipație — să vedem...

— Continuu. Galeria cu viață sălbatică?

— S-ar putea ca unul din personajele de acolo să apară. Unul din personajele secundare.

— Care anume?

— Nu știu încă.

— Ați precizat totuși că va fi de strictă actualitate. Adică?

CRONICA LITERARĂ

Ana Blandiana:
„Somnul din somn”

Reveria crepusculară n-a lipsit nici pînă acum din poezia Anei Blandiana. În *Somnul din somn* ea doar s-a generalizat. Uimitoare sînt numai reprezentările din lumea satului, surprins aproape invariabil toamna. Efectul de clarobscur nu întunecă, ci luminează registru cîntecului. Poeta e fascinată mai ales de um-

brele „mai scilpitoare decît lumina”.

Ana Blandiana folosește visul nu ca pe un mijloc de îndepărtare în universul în care trăim. Poeta este fascinată tocmai de puterea visului de a aduce vești noi despre realitate, despre lumea inconjurătoare, despre noi înșine, fără a întrerupe nici o clipă comunicarea cu viața. Ne amintim o imagine mai veche: „Mă hăituește universul cu miile de fețe ale mele / Și nu pot să mă apăr decît lovînd în mine”. Visul acesta era un coșmar. Așadar, și visul ar trebui purificat. Nu e de ajuns ca să luăm în stăpînire lumea prin vis. Trebuie luat în stăpînire visul însuși, eliberîndu-l de obsesia lucrurilor și de orice ar putea întuneca, într-o formă sau alta, candoarea faptului simplu de a fi. Nu altul pare să fie rostul regresiei în somnul primordial, adică în „somnul din somn”. Visul regenerează, fiind altceva decît confuzia între regnuri deosebite. Mai ales că lumea visului e departe de a se reduce la sinele biografic, cu toate amintirile lui cu tot; ea este infinit cuprinzătoare. Dar, înainte de toate, visul trebuie protejat, așa cum Blaga proteja tainele universului: „Cine și ce să viseze / În timpul creșcut peste noi — / Nămeți grei de somn / Prin care cu gesturi viteze / Și lente se mișcă / Lunateci eroi? / Să nu strigi, / Trezirea-i ucide, / Ajunge să plîngi / Și să-î visezi — / Ale încănemortii / Atît de timide / Dovezi”.

Orice poet ajunge la un moment dat acolo de unde nu mai poate continua ca pînă atunci. Unii au sfîrșit în manieră, alții au încetat să mai scrie, ca Rimbaud. Ana Blandiana alege altă cale, dovedind că are încă resurse. Să reținem pentru moment numai ideea regenerării prin renunțarea la tot ce ar putea să însemne artificiu în creație. Astfel, într-un poem, cîntecul va fi scris „pe frunze cu-o dudă”, pentru a fi purtat de furnici în pămînt asemenea semințelor: „Iarba-l va scoate anul viitor la lumină / Și o să-l crească și o să-l uduce soarele / Iar dacă o să aibă noroc or să vină / Și-o să-l pască somnoroase și indifferente mioarele. // Va curge în lapte apoi înțelept, instelat, / Și nimeni n-o să-și mai aducă aminte / C-a fost zămislit din păcat, / C-a fost gîndit în cuvinte”. Poezia, reînscută, devine astfel (în termeni barbierei), un joc secund, însă nu față de realitate, ci față de poezia însăși, amenințată să sucumbe, altfel, în spectacolul gratuit — inovat — al cuvintelor. Urmează de acum, aproape în mod programatic, coborîrea panteistică în senzorialitate (fiindcă poeta vrea să fie „Goală de gînduri și de dorințe, fără cuvînt, / Numai miros, numai auz, numai privire”). Iată imaginea sinestezică a satului, prefigurînd un întreg univers în adormire: „Mai mult miros / Decît imagine sau sunet, / Miroso de fum în seară, mai ales, / Cînd se întorc cîrezele ațipite / De prea mult lapte înflorit la șes...”

Moartea e asociată frecvent toamnei, cu un sentiment de liniște și familiaritate blîndă: „Mă întorc în toamnă cum mă întorc acasă”. Poeta reînvie o mulțime de imagini rustice. Firește, este mereu vorba de satul din vis. Prezența universală a morții primește accente suave, ca în acest vers: „Ce moarte aromată se coace-n gutui!” De fapt, presimțirile poetei merg spre dimineața de dincolo de moarte, căci „ziua eternă” va începe și ea tot într-o dimineață de toamnă (*In dimineața de după moarte*).

Nu mai puțin reprezentările rustice (pilateiene) sînt în realitate imagini ritmice, fabuloase, ale căderii: toamnele se rostogolesc, fructele cad (măsurînd astfel timpul, ca nisipul din clepsidră), zările descresc etc. Domină în volumul acesta un ritual de legănare, de plutare copilărească în vis, de alunecare tăcută în miremele amețitoare ale toamnei „asemenea fructului / Fericit că vremea îl coace trecînd / Și-l face dulce și bun putrezirii”.

CORNEL MORARU ■

La ce lucrează
Constantin Ţoiu

— Cu ce o să fiți prezent anul acesta în librării, Constantin Ţoiu?

— Cu o reeditare. La Editura Eminescu îmi va apărea în cadrul colecției de proză românească, într-o colecție „critică”, *Galeria cu viață sălbatică*.

— Sînt deosebită față de prima ediție?

— Nici o virgulă.

— Îmi place încrederea pe care o aveți în scrisul dumneavoastră. Totuși, în această carte cititorul nu va descoperi nimic nou?

— Ba da. La sfîrșitul romanului, în loc de postfață, — de fapt un cuvînt al editorului — sînt reproduse note de lucru anterioare scrierii romanului și din timpul elaborării lui. Nu au legătură cu el, au fost

Dragoș Vicol

**Păstor
de cerbi**

Nu m-a chemat nimeni, nimeni nu m-a tocmit
păstor de cerbi prin munții-nclinați spre
asfințit.

Eu singur urc suișuri și plaiuri fără semn
și singur sub lumina din văi îmi dau îndemn
spre virfuri stranii scrise cu stele în azur,
spre prăvălișuri aspre curgînd fără contur,
să min din urmă cerbii, ciopor după ciopor,
spre iezere de suflet, pe unde munții dor
cînd clipa de iubire sau de amurg duios
le-o spulberă un corn sunînd adînc, prin os.

Nu m-a chemat nimeni și nimeni n-a dat svon
păstor de cerbi să urc în Septentrion.

Eu singur am vrut munții să-i înfloresc cu cerbi
ce duc în coarne luna și-o risipesc prin ierbi,
ce duc în suflet grija și-nsingurarea mea
și poartă-n ochi uitarea ce lacrimă se vrea,
ce poartă-n coarne urma săgeților de cînd
mureau în ceața toamnei prin riuri singerînd,
ce sorb în vis din unda piraielor de jos
și pasc apoi omătul din amintiri, frumos...

De nu mi-ați da de urmă, ce fericit aș fi,
păstor de cerbi în locuri ce nu se pot ghici !
Eu i-aș hrăni cu iarbă de nemurire-n zori
cînd peste munți trec vinturi și cîrduri de

eu i-aș hrăni cu fluier de inimă, în seri
cînd către piscuri sună miresmele din meri,
și le-aș aprinde-n coarne luceferi de omăt
și, poate, niciodată nu i-aș mîna-ndărăt !

Poem

În suflet munții nu mi-i mai găsec :
un șes întins coboară dintr-o geană,
și-n el fintini cu ciuturi adîncesc
urmele lor cu cite-un semn de rană.

Eram obișnuit să urc pe culmi,
pe mari podișuri să întimpin zorii,
să calc pe frunzele ce cad din ulmi
să aibă golf de rouă căpriorii.

Ajuns, înalt mă profilam pe-azur,
ecoul mi-aducea din vale pașii
și-mi beam apoi cu sete vinul pur
de stea ciocnind pocălul cu uriașii !

Și-acuma, iată, munții nu mai sînt
și eu cobor pe șesul plin de semne -
fîntinile mă sorb încet, pe rînd,
ca să rămînă tinere și demne.

Și trec astfel prin vămi de taină, prîr
necunoscute lumi - ca-ntr-o

magie -
să mă reîntorc în munții mari, senin,
prin nu știu cita mea copilărie...

Sînt o pădure

Sînt o pădure tainică și-adîncă,
cu suflet fără limită-n vreo zare.
Răsun ecou și chipul îmi răsare
pe scoarța verde-a fagilor și încă

rostit cu stele pe oglinzi de-izvoare.
Sînt ploaie și sînt relief, genună,
port dor în frunză, în foșniri port lună,
și nici un vînt năpraznic nu mă doare.

Am vrut eu însumi să mă nasc pădure :
din zbor de vultur pînă-n rug de mure
să mă străbată-o viață necuprînsă

în nici un fel de timp, și neînvînsă !
Ca să cobor astfel pînă-n departe
netulburat de nici un gînd de moarte...

Hora mare

Îmi bate-n sînge cum ar bate-un val
în țărîmul lui cu-același ritm, întruna,
domol și cald rupîndu-se din struna
ce sună-n înserarea de opal.

Și simt în suflet cum o-ascultă buna
și bunul și străbunul, din caval.
Mestecenii o freamătă pe deal
și-o-mbracă-n flăcări de comoră luna.

Și-mi sună ritmul ei domol în glas,
și-n pas, și-n vîz, și-n gînduri, și-n cuvinte,
și-n mîna ce se-ntinde ca s-alinte

și-n glasul reținut de bun-rămas.
Îmi bate-n sînge cum ar bate cald
un val în niște țărîmuri de smarald.

Desen de NATALIA TOFAN

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● La 2 aprilie 1939 noua orchestră Pro Arte, fondată de violoncelistul și prof. George Cocea, a organizat un concert extraordinar pentru sărbătorirea lui Grigoraș Dinicu cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani. Violoncelistul a interpretat Concertul în Mi major de J. S. Bach și Concertul în Re major de Beethoven. „A strînge laolaltă optzeci de oameni ce cîntă în restaurante și music-halluri - scria maestrul Mihail Jora într-o cronică din ziarul Timpul - a-i convinge de rostul muzicii bune... a umple sala Ateneului la cel dintîi concert cu ce are Bucureștiul mai muzical, a stîrni aplauzele sincere ale acestui public blazat, venit în mare parte „să se amuze”, a dirija cu pricepere pe dinafară un program de un ceas și jumătate, a da prilej lui Grigoraș Dinicu să fie ovaționat după ce a executat Concertul de Bach... iată însușiri ce înalță pe bună dreptate pe d. Cocea”. Aceste edificatoare rînduri apărute cu cîteva săptămîni înaintea sărbătorii semicentenarului nașterii lui Grigoraș ilustrează maturitatea acestui artist excepțional.

Curînd, despărțindu-se de Bach și Beethoven, de sala Ateneului Român, Dinicu avea să traverseze pentru prima oară oceanul, spre a participa la Expoziția Universală din New York (1939). A fost turneul cel mai semnificativ din viața sa care l-a adus o experiență artistică inedită în propagarea muzicii noastre populare.

VIOREL COSMA

Cuvintele obișnuite de despărțire deveniseră banale și fără rost : tată să fii cu-minte, mergi departe în lume străină, să nu uiți că ești român, fii demn de încrederea ce ți-o arată țara, băiatul mamei ; să ai grijă maică pe vapor, fiindcă am auzit eu ce s-a întîmplat cu Titanicul, gîndește-te maică la copilașii tăi ; uite draga mea, primește-te rog din suflet inelul acesta, îl am de la tatăl meu, este tot ce am mai scump pe lume, să-l păstrezi pînă ce mă voi întoarce... Și cite și mai cite alte mici dialoguri de genul acestora, dar un șierat scurt produse o clipă de nedumerire. Tăcere, fiindcă în clipa următoare cînd trenul se puse în mișcare, un „ura” prelungit, cu fluturări de batiste, ce păreau stegulețe arborate la vapoare în port la vreo serbare maritimă, marcă semnalul de plecare spre America.

Prin Polonia, un băiat de-al nostru care lucra pentru bucătărie a pierdut trenul. Parcă îl văd și acum, alergînd săracul, după tren, disperat.

Domnul Kobb, care era director în Ministerul Propagandei și mergea cu noi pentru a recepționa anumite lucrări făcute

la pavilionul nostru, a vorbit la telefon cu gara unde prietenul nostru a pierdut trenul și după o oră și ceva de mers, cînd trenul s-a oprit în stație, cine era pe peron ? Amicul nostru foarte jovial, făcîndu-ne semn că este prezent. Bucurie generală, însă pentru majoritate miracol. Cum s-a putut vorbi la telefon din tren (d-ta căltorule, te rog să te interesezi de exactitatea acestei invenții).

Ajunși la Hamburg, orașul înecat în drapele cu însemnele Germaniei hitleriste. Fațadele caselor, precum și de la o casă la alta, erau numai steaguri (era zina Führerului).

În gară eram chemați pe grupe, orchestra, bucătăria, chelnerii etc. Ajunși la hotel, fiecare aveam cartea de vizită prinșă în ușa camerei noastre cu indicațiile următoare : Grigore G. Dinicu, născut în București la data de 23.06.1915 ; fiul lui Grigoraș Dinicu și al Aureliei, de profesie muzicant tatăl, iar mama casnică, vine din București și merge în America, în orașul New York, a făcut studiile muzicale în București cu profesorii următori : Ktriac, Castaldi, Cuculin, însurat cu Paras-

chiva G. Dinicu, fiica lui Comănci Lăcătuș Vasile, muncitor, și a Mariei Comănci, casnică, are un copil, Ioan, de 2 ani jumătate.

După o ședere de 2 zile la Hamburg, în ziua de 17 aprilie 1939, la ora 17, vasul „Hamburg” de 17 mii de tone ridică ancora îndreptîndu-se spre New York. Orchestra vaporului începu să cînte un mars și eu, la locul ce mi-l alesesem, făcui cunoștință pentru prima oară cu acest sentiment apăsător, de a lăsa țărîmul plin de lume.

Cînd eram încă sub influența sentimentelor de singurătate în imensitatea mării, un chelner cu un clopoșel invită lumea la prima masă pe vapor. Dar iată că la masa noastră vine un tip chel, cu fața de spion și, scuzîndu-se, se așază lângă noi. Ce bune ar fi niște sarmale sau o tocană, sau niște mititei, sau mai știu eu ce - ziceau unii - cînd prima masă decurse normal și fiecare ne scularăm sături și mulțumiți, făcînd chiar haz de cît ni se dădea să mîncăm. Dar cum românul după o masă bună dorește și un pahar cu vin, ne-am dus cu toții la bar și acolo ne-am prins să jucăm tabinet pe cite o consumație. Tipul însă devenise un fel de umbră a grupului nostru, al orchestrei. Devenise nesuferit, fiindcă aveam cu toții „sentimentul tăcerii” cînd era în imediata noastră apropiere și atunci Vasile Budișteanu și cu Gheorghe Ștefănescu, muscalagiu care și acum face furori în America, începură să vorbească figănește și noi, care nu știam o iotă din tot ce spuneau ei, tăceam chitic și cînd unul din doi începea să ridă, rideam și noi. Abia tunci tipul nostru ne părăsea și devenea astfel ridicol.

Ajunși la Cherbourg, în Franța, pe lista pasagerilor români se mai adăugă un nume : „Maria Tănase”, care cînd se urcă pe vapor, fu primită cu multă căldură de întregul grup al românilor. Tot grupul românesc mîncă la clasa turistică (ceva între clasa I și clasa a II-a), însă Maria Tănase mîncă, singură, la clasa I.

După vreo 3 zile, cînd am intrat în zona Oceanului Atlantic, s-a organizat un bal la clasa a III-a, pentru Crucea roșie germană. Căpitanul vasului a făcut apel la Grigoraș Dinicu pentru a da concursul și iată-ne cîntînd pe vapor pentru Crucea roșie. La costume, subsemnatul am luat premiul II, care a fost o tabacheră cu însemnele HAPAG (firma liniei comerciale maritime germane) pe care însă clou-ul (și ce nu am să uit toată viața) a fost întimplarea cu Mitică Mutu, țambalagiu în orchestra lui Fântică Luca.

Acest tip, ca să-l descriu nu-mi trebuie prea mult timp fiindcă, în afară de un gust pentru glumă și povești, el face

parte din clasa lăutarilor noștri care-și trăiesc viața de zi cu zi, cu toate greutățile ce le oferă o familie numeroasă și viața în sine. Om bun, blajin și fricos, curios, fiindcă așa e firea sa, puțin speriat de binefacerile tehnicii și ale științei moderne.

Deci sala unde se ținea balul era țieșită de lume din toate păturile sociale și iată pe nea Mitică al nostru, îmbrăcat într-o cămașă lungă țărănească. Cînd ne-a venit rîndul să cîntăm, lumea era curioasă, nu știa ce să creadă, fiindcă cu toții cunoșteau pe muzicanții ce cîntau pe vapor, afară de țărîmul echipat în straie populare. Aplauzele și tratațiile culese nu au întîrziat să vină, (Nimeni dintre cei care erau prezenți la bal nu au știut că o furtună puternică s-a stîrnit pe ocean, însoțită și de o ceață grozavă). Succesul adevărat l-a marcat scena cînd patru matelofi au apărut cu țambalul lui Mitică Mutu și muzicanțul speriat că nu știa ce se întîmplă cu țambalul său, alerga spre matelofi. În alergătura sa, ce să vezi ? Nea Mitică se împiedică și cade pe jos. Lumea începe să ridă cu hohote și începe să aplaude cu frenezie, crezînd că este vreun număr oferit de compania HAPAG. Mitică începe să se certe cu matelofii. Aceștia sigur că nu înțelegeau limba lui Caragiale și nelămurii lăsară țambalul jos și plecară. Românașul, dintr-un imbold sufletesc, se duse la prima masă, își luă un scaun și cum a zărit ciocănelele pentru cîntat pe țambal (avusesse grijă Vasile Budișteanu să i le pună), Mitică începu să cînte. Și cîntă Mutu cu foc și cu patimă. Era puțin prins în vraja lui Bachus. Cînd a terminat, lumea s-a sculat de la mese și, nici mai mult, nici mai puțin, l-a luat pe sus și, cîntîndu-l un imn studențesc, îl glorificară pe Mitică al nostru.

Dar totuși, nici acum nu se terminase cu Mitică Mutu în seara aceea. Grigoraș Dinicu l-a invitat la bar. Cînd au terminat băutura, s-au despărțit în ușa cabinetului maestrului. Nu trece însă un minut, cînd auzim un țipăt și pe Mitică Mutu injurînd și trîsnînd la adresa lui Costică Luca. Ce-i făcuseră acum colegii lui ? Luaseră două baloane și le ascunseră sub plapumă (Gică și Costică Luca se urcaseră în cușeta de deasupra lui Mitică și se așezară pe scaunele de deasupra lui Mitică și se vedeau chitic acolo). Cînd Mitică veni să se culce și ridică pledul cu care se învelea, baloanele începură să se înalțe, provocîndu-l spaimă nebună lui nea Mitică.

Seara aceea se termină în sala barului, cu toți băieții adunați, glumînd și comentînd întîmplările lui Mitică Mutu.

(Va urma)

Creația tehnică de masă

INOVATORII DE LA BÎRSEȘTI

— Nu, eu nu lucrez cu așa instalație, se îndărătnicea muncitorii fasonatoare Maria Vilceanu.

Nici celelalte nu aveau curajul să încerce. Era o instalație nouă, făcută de unul dintre muncitorii secției și unii nu aveau încredere în aceasta. Când s-au convins că, de fapt, nu era mare lucru s-o manevrezi — o simplă apă sare pe buton — l-au năpădit cu laude și cuvinte frumoase pe tânărul inovator. „Ești bun, maică! Îți mulțumim!” i-a zis Maria Vilceanu. Acum ea este prima care-mi explică efectul aplicării inovației. „Înainte se lucra mult mai greu. Patru oameni trebuiau să ridice panourile mari, grele de 120 kg, la înălțimea de pină la un metru și jumătate. Erau mai multe manevre, panourile veneau mai rar, abia finisam pină la 100 pe schimb, în zilele foarte bune. Acum depășim acest număr”.

Privesc linia de panouri mari a secției de azbociment de la Combinatul din Tg. Jiu (Bîrsești) și instalația pneumatică pentru stivuit, de la capătul ei. Un singur om dirijează panoul și-l așază pe pneu. Astfel se poate stivui pină la 2-2,20 m. Asta înseamnă totodată economisirea paleților lemnoși, foarte costisitori, încărcarea vagoanelor la in-

treaga lor capacitate. Altfel spus: o dublare a productivității muncii, economie de materiale și reducerea efortului fizic. Doi muncitori, eliberați de această linie, sînt utilizați la alte locuri de muncă.

— Acum oamenii mă privesc cu multă încredere, se confesează cu emoție Petre Popescu, lăcătuș de întreținere utilaje și stații compresoare, autorul inovației. Mă solicită cînd au o problemă: „Ce zici? Cum s-ar putea îmbunătăți?” Îmi dau părerea, mă gîndesc...

Tot gîndindu-se, a adus, cum spune el, îmbunătățiri ușoare pe ici, pe colo. A automatizat stația de compresoare, a făcut niște acționări pneumatice la vanele liniilor de tuburi, „mai mult pentru ușurarea efortului fizic”.

— De mult mi-a fost în cap să fac asemenea modificări. Colegii de muncă au apreciat, m-au încurajat, m-au ajutat. Sfaturile și cărțile imprumutate de inginerul Nicolae Buliga, șeful secției, mi-au fost de mare folos. Pe șeful atelierului, Maricica Popescu, și pe maestrul mecanic Constantin Milea îi pot socoti colaboratori. M-au susținut mai ales prin procurarea materialelor necesare, lucru deloc de neglijat în asemenea situații.

Dar cel mai prețios ajutor pentru tânărul muncitor-inovator a fost studiul asiduu, neîntrerupt, efortul de a gîndi și rezolva problemele tehnice. Colecțiile de publicații de știință și tehnică preluate de la tatăl său, șofer de profesie, el însuși autor al unor inovații, au fost citite cu pasiunea descoperirii noului. Și-a procurat lucrări de specialitate, nu numai în domeniul său, fie de la librărie, de la prieteni, prin poștă. S-a interesat și a găsit întotdeauna ce i-a trebuit. „Pe cine interesează găsește”, spune el. Și trebuie să înțelegem acest interes nu numai la nivelul dorinței de a citi, ci mai ales la acela al descoperirii și aplicării soluțiilor noi, superioare. La cei 26 de ani ai săi, după numai 8 ani de muncă în Combinatul de lănci și azbociment Tg. Jiu, Petre Popescu a ajuns la categoria maximă de încadrare. Aceasta, fiindcă a învățat continuu, ajungînd „un meseriaș de mină-ntii”, cum îl apreciază colectivul de aici. După absolvirea școlii profesionale a continuat liceul la seral. „În vară intenționez să dau examen la subingineri, la specialitatea electromecanică. Vreau să rămîn în meseria mea, aici, în combinat, unde avem instalații moderne, competitive pe plan mondial și unde am găsit oricînd posibilitatea pregătirii și perfecționării”. Intenția sa este de fapt o hotărîre fermă, alimentată neîntrerupt de apetitul perfecționării și născocirii.

— Acum, mi-a spus la plecare, mă preocupă o inovație, poate mai bună ca aceasta. Nu vă spun pină nu o realizez. Se referă la îmbunătățirea calității lipirii panoului de azbociment.

Exemplul lui Petre Popescu nu este un caz izolat. La aceiași parametri el a fost repetat de 9 ori în răstimpul unui an. Nu știm dacă numărul inovațiilor înregistrate și aprobate, unele deja aplicate, este mare sau mic, dar, ținînd cont de importanța lor, putem aprecia în mod deosebit aportul creator al hornicului colectiv al cimentistilor garjeni. Iată, de pildă, la cuptoare, prin introducerea unui injector de gaze, extrem de simplu, se înregistrează cel mai redus consum de combustibil pe tonă de clincher din toate fabricile de ciment din țară.

Un alt colectiv realizează sistemul de automatizare a stropirii în turnuri. Tineri ingineri, subingineri, electricieni se preocupă de contorizarea energiei electrice pentru cuptoarele și concasoarele de var etc.

Un răspuns prompt, eficient, la cerințele stringente de economisire a combustibililor și energiei. Un răspuns căutat febril de către specialiștii și muncitorii combinatului, într-o activitate de învățură și dezbateri. Comisia inginerilor și tehnicienilor nu elaborează numai tematica de studiu, ci, prin intermediul lectoratelor tehnice, al frecvențelor ieșiri pe teren, al discuțiilor de la om la om cu muncitorii, se străduiește să dezvolte interesul și gustul tuturor oamenilor muncii pentru ceea ce este nou și înaintat, îi ajută concret la partea de documentare (mai ales prin proiectări), îi învață metodologia prezentării unei inovații.

V. RĂVESCU ■

O floare din grădina Năsăudului

● Deși o cunoaștă mai veche a Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, deși o cunoaștă mai veche a radioului și a televiziunii, deși o urmărim chiar acum pe ecranele televizorului, la cea de a treia etapă a concursului „Floarea din grădina”. Valeria Peter Predescu pare mereu o cunoaștință nouă. Vocea ei sună curat ca aerul ce tremură între pădurile Năsăudului, iar cele șapte piese prezentate, de la doină și baladă, pină la cîntecul cules din folclorul zilelor noastre, confirmă nu numai aprecierile juriului — 20—20—20! — dar și cele auzite din om în om că la Telciu, lingă Năsăud, își duce activitatea o eulegătoare de folclor a cărei pasiune vestește chiar și unele ambiții profesionale.

— Cine v-a dat dreptul să cîntăți?
— Dreptul acesta mi l-am luat singură, încă din copilărie. Sînt la maica numai una — cum zice cîntecul — și vin din Telciu, la o zvirlătură de Năsăud, de pe Valea Sălăutei, ascunsă între două dealuri ce crezi că dau peste sat. Dar te ține cîntecul celor de pe Valea lui Stan sau de pe Valea Dragostei, cum i se mai spune, pentru că acolo, dintotdeauna au locuit cele mai frumoase neveste. George Cosbuc e de prin părțile noastre și sînt mîndră că am terminat școala acolo unde poetul Ardealului a făcut una din clasele primare cu dascălul Tănăsucă Mocodeanu.
— De ce vă cunoaștem, de ce nu vă cunoaștem?
— Am stat cumîntă în satul meu, de-

parte de specialiști și de sfătuitoari, m-am ocupat ca fetele de pe la noi, de carte și de gospodărie iar pasiunea de a culege folclor, de a asculta cîntece de la bătrîni, aici pe uliță, în vîrf de dealului ori prin satele învecinate mă urmărește de mult. La cîminul cultural din Telciu se cunoaște o frumoasă mișcare artistică de amatori. Prima dată, acolo am cîntat. Apoi în multe alte formații de amatori ale județului. Cînd s-a aflat că exist și eu, am fost invitată să cînt adeseori la studioul de radio Cluj-Napoca, apoi am făcut imprimări pentru Radiodifuziunea română, Casa de discuri Electrecord mi-a editat două discuri cu cîntece năsăudene care, pot zice că s-au bucurat de apreciere, odată ce s-au vîndut. Pe vremea cînd mă

aflam la etapa I a concursului „Floarea din grădina” am auzit-o pe poeta tărăncă Emilia Iercosan de la Arad recîntîndu-și una din producțiile ei „Țara mea e ca o floare”. M-a impresionat credința cu care spunea ea versurile. Ei bine, inspirată, am preluat primele două strofe, am comous altele două și cîntecul a fost apreciat în cadrul Festivalului național de folclor — concursul „Maria Tănase” de la Craiova — unde juriul mi-a acordat premiul special al municipalității pentru cel mai frumos cîntec din folclorul nou.

— Am înțeles cîntăreții profesioniști eu un repertoriu sărac, adeseori de o proveniență indoielnică. Și am mai auzit că depozitarii unor autentice valori sînt cam zgîreți într-ale comunicării, se cam lasă rugați.

— Totul este să iubești oamenii, cîntecul. Te cheamă ei cînd te simt de-ai lor. Am stat lingă bătrîni pină le-am învățat respirația. Cînd dau drumul la cîntec, cîntecul este al lor. Eu însămi figurez ca informatoare într-o culegere „La fîntina dorului”, editată de prof. Dumitru Vărtic de la Centrul de îndrumare a creației artistice de amatori de la Bistrița-Năsăud. Ar trebui să auziți însă o baladă (Balada lui Văleanu) despre frumusețea morală și chipul mîndru al feciorului de pe la noi, culeasă de la lelea Marie Olari, în vîrstă de 83 de ani, din Telciu. La fel, de la lelea Aristina Olari am cules: „Frunză verde de susai / Cată mamă cui mă dai / Nu mă da urîtului / Că-i dau foc pămîntului” (joc). De la Saveta Tudoran, o mare cîntăreață a satului Telciu, știu eu „Dor mi-ar fi de tine mamă” — o doină cum nu-i alta — știu apoi cîntece de la Maria Chircan. Dar să auziți glasul înalt și pur a lui Tompa Doce!

La noi cînteculele despre tapinari, doinele și baladele sînt la mare preț. Oamenii noștri muncesc mult la pădure, „butinari” din tată-n fiu, aici la poalele Tîblesului. (Si o aud pe Valeria Peter Predescu, dînd glas dulce ca însăși frumusețea locurilor cu stejari de unde vine: „Lasă-ți nevastă pruncu / Și hai cu noi în codru / Eu pruncu mi l-aș lăsa / Da mă doare inima / Noi am face-un leagăn / Într-un vîrf de stejăruț / Și cînd vîntu o sufla / Pruncu mi l-a legăna / Inima nu m-a durea). Apoi, prin partea locului se găsesc strigături dintre cele mai istete. Să le auziți în niște „purtate” năsăudene! Ce înseamnă? Cum să vă spun? Niste jocuri, firește. La noi totul e bazat pe o sinceritate totală. Băiatul te ia de mijloc (dacă-i place), apoi începe jocul „de amăgiț” pină cînd se arînde totul. E greu de explicat. Ar trebui să vă joc la Năsăud.

— Ce a însemnat pentru dumneavoastră întîlnirea cu Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar?

— Drept să spun, eu am venit în întîmpinarea cenuclului și am avut fericitul prilej de a cînta năsăudului mel. fiică adoptivă a uneia din cele mai frumoase și tineresti tribune de educație prin cîntec, prin cuvînt, prin idee. Deși controversată, muzica folk îmi place tocmai pentru mesajul ei plin de conținut. Îmi place noul. În ceea ce privește activitatea mea de pină acum și mai ales cea de perspectivă, ca una care am făcut parte din grupul vocal din Telciu, din formația de cor, acum ca solistă, am dorința sinceră ca în ediția a 2-a a Festivalului național „Cîntarea României” să mă număr printre laureații acestei prestigioase manifestări artistice ce ne animă pe tot.

ANDREI COSTRIȘ ■

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Luminița Mihaela Popescu — Turnu Măgurele. Paginile pe care ni le-ați trimis dovedesc că vă aflați în buna vecinătate a poeziei. Deși la primă vedere curiozitatea lecturii ne-a fost vestejită de pretențiosul „Ars poetica” așezat în fruntea fiecărui poem (chiar dacă te afli în anul al IV-lea învățătorii), citeva versuri ne-au atras atenția asupra unei disponibilități lirice de neignorat. Ca la mulți alți începători însă, ele sînt sufocate adeseori de o magmă, din păcate nu incandescentă, care să anuțe conturul unei certe planete. Dar nu putem să nu constatăm sensibilitatea reală cu care în Poemul I, Poemul III, Poemul IV — reușiți să caligrafiați versuri diafane, potențate de vigoarea tineretii pe care o aveți, marcate de inteligență. Versurile au prospectime: „Cobor pe un lujer / Răstrînt peste mare / Cînd, deodată / Ca o-nțimplare / Marea mă joacă-n picioare”. Și apoi: „Mie-era frig / Mă simteam urmărită / O meduză a-nchis / Pleoapa mea obosită” (Poemul I). Plăcut surprinși de exprimarea dezinvoltă, necăutată, ce face dovada unui gust poetic avizat: „Începusem să cred într-un fel de bărbat prezumtiv / plecările mele de-acasă / luncău către guri de poiană / acolo / deveneam dor încordat / și-abătut peste umbra ciobită / a unui fel de bărbat” (Poemul V). Vom publica Poemul IV — ca o ilustrare a unei viziuni clare, a unei comunicări simple și directe cum se întîmplă uneori în poezie.

Florentin Cațan — Alexandria. Cele două poezii pe care ni le propuneți atenției — „Strămoși” și „După-amiază cu nunți”... nu ne pot da o imagine concludentă asupra înzestrării dumneavoastră lirice, deși expresia poetică vadește o

experiență a scrisului, dar ceea ce poate apărea aici ca rigoare, se poate transforma lesne în monotonie și loc comun. Mai așteptăm.

Marin Langă — Birza, Olt. Ceea ce am citit pină acum este de-a dreptul contradictoriu. Cele zece poeme în care vă revendicați ca un fiu și un cîntăreț al satului, obsedat de verdele biruitor al terbiu, strîns legat de pămînt, ne oferă, paradoxal, versuri de o ciudată imaterialitate, în care vitalitatea pe care o aveți, n-aș zice mîmă, se risipește cel mai adesea înainte de a-și atinge ținta: „Singur bărbatul se teme / de verde, cînd cîmpului / iarba i-o cere zestre de / mi-reasă anume s-ascundă / tot verde-n miere”. Ce-i asta? Și tot așa, într-o neostenită turmentare de cuvînt. Dar, răzgîndindu-vă, ați lepădat niște haine care nu vă aparțin, oferindu-ne brusc imaginea a ceea ce ar trebui să fiți. Și aceasta într-un singur poem — „Hora” — dens, viguros, edificator. Îl publicăm și vă rugăm să reveniți în această a doua ipostază.

Felicia-Stela Ionescu — Tîrgu Mureș. Scrisoarea ce vă însoțește versurile palpitate de speranță și teamă. La cei 16 ani pe care îi aveți și în numele cărora, simbolic, ne-ați trimis tot atîtea poezii, și mai ales prin ceea ce ne-ați propus astăzi, aveți dreptul să sperați la rubrica „Vă propunem un nume”. N-am spus să așteptați. Adică nu așteptați în „formula” versului liber pe care credeți că îl stăpîniți și despre care credeți că vă prinde, el cerîndu-vă o respirație mai largă decît v-o permite „antrenamentul”. Părăsind rigoarea versului clasic, unde se va vedea că stăpîniți metafora, deși vă aflați în zona de influență a unor lecturi școlare, în versul liber vă permiteți neglijențe. Prozaismul și tonul bombastic domină cam jumătate din producția tri-

misă: „Se lumina de primăvară / cînd un torent de trupuri / inundă realitatea / și din pietre / începură să se nască scînteii”... (Istoria) Ei, și?

Cu totul alte promisiuni în „Motiv”: „Mi-a zăbovit privirea pe-un cîntec cald de seară / ca laptele cu spumă / băut întîia oară / să-și fi păscut cu mieii pe plaiul drag de munte, / m-aș fi-ngropat în suflet cu zveltele cornute”. Cugetul

clar, sensibilitatea autentică se convertește în vers autentic așa cum se și întîmplă în „Călătorie prin țară”, „Amintirea de mine”, „Culoana infinitului” (în care verbul este trecut prin retorte pină la purificarea ori în „Adolescență” pe care o reproducem în această pagină ca o linie de dialog pentru discuțiile noastre viitoare.

ADI CUSIN ■

Adolescență

Tainic, m-aș dori în zbor de pescăruș alb, nevinovat ca laptele de ciută, cald de singlele zvîcnind inima mută și neobosită-n primul ei urcuș.

Îmi inundă-n clinchet nările mireasma cea dintîi, venită de pe-un colț de stîncă ce-mi domnea aripa neîncercată încă, aburindu-mi părul, alungindu-mi teama.

Știu săgeata vieții s-o zidesc în zare și, călătorindu-mi, inima s-ajungă fără rîni de piatră pe cărarea lungă unde-i zămisliță taina mea cea mare.

IONESCU FELICIA-STELA ■

Hora

Chemarea verdelui ne soarbe la sud de fruntea celui mut și nu-mi imaginez cum poate să urce seva din pămînt.

Vai, doamne, verde e balsamul, ce ne cuprinde-ades, tirzii, cu nemișcare-n fumul tandru, rostogolit pină-n copii,

Dar de-i plecare, vreau rășina să fie marmoră cu dor, acestăi hore ce îndeamnă chemarea apei la izvor.

Iar de e cînt din frunză crudă cu cai zoriți în corn de ploș, izbește trupul de clepsidră să ne petreacă pe-amîndoi.

MARIN LANGĂ ■

Poem

Copiii mei au apucat cerul de mină și-au hotărît să-l inhame la cai într-o zi cu furtună.

LUMINIȚA MIHAELA IONESCU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Sofisticări

Ziceți-le lăcuste — deși tot omul de știință o să vă spună că una e lăcusta și alta e schistocerca gregaria. Lăcusta e și ea ortopteră ca schistocerca, dar din clase diferite. Lăcusta e ensiferă — antenă lungă și ovipositor extern. Cealaltă e oeliferă — antenă scurtă și ovipositor intern. Dar dacă nu le vedeți diferența — ziceți-le lăcuste la schistocercile astea și vedeți ce se întâmplă: după o ploaie bună și caldă, ele se înmulțesc ca lăcustele, fiecare generație poate crește de cîte o sută sau două de ori. Densitatea lor pe sol — seara, cînd scade căldura — poate fi de două sute de insecte pe metru patrat, să zicem 200 000 000 de indivizi la kilometru patrat. Dacă un nor de-al lor se întinde — și se poate întinde, s-au văzut nori de aștia acoperind cîteva zeci de kilometri pătrați! — pe zece kilometri pătrați, de-o pildă, avem 2 miliarde de insecte de acestea care pot devora într-o singură noapte 4 000 de tone de frunze, ierburi și plante. Ca să-ți faci o idee, neicursorile — aceste 4 000 de tone vegetale, după natura lor, pot hrăni timp de o zi 40 000 de elefanți, sau, dacă elefanții vă lasă rece, 100 000 de cămile și dacă nici cămila nu vă spune ceva, atunci 1 000 000 (un milion) de oameni. După aceea, cînd apare soarele, ele își reiau zborul pe aripile vîntului, și vîntul le poate duce așa, nici una neavînd mai mult de două grame ca greutate, la zeci și sute de kilometri distanță, drum de vară pînă-n seară; depinde de viteză.

O invazie de asta — cum a fost prin '71-'72 — poate să se ridice, în luna mai, din regiunile Mării Roșii, ca în iunie și iulie să ajungă în Africa, în sudul Saharei, pentru ca între octombrie și decembrie să apară în nordul aceleiași Africi. Simultan, un alt nor — ridicat tot de la Marea Roșie — poate s-o ia spre orientul de-i zice mijlociu și să devoreze din Turcia pînă-n Sultanatul Oman, trecînd prin Iran, Afganistan, Pakistan și India. Zona potențială amenințată era de vreo 28 000 000 kilometri pătrați, iar dacă acești kilometri par prea abstracți, să zicem atunci viața a 400 000 000 (patru sute milioane) de oameni. Acum, pentru a nu da despre om o imagine deformată, să spunem că în '71-'72, ca și la '67-'68 (invazie în Somalia), sau ca la '75 (din nou pe coastele Mării Roșii și în deșertul indo-pachistanez), operații tehnice admirabile de supraveghere și intervenție ale forurilor specializate F.A.O. au împiedicat răspîndirea acestor nori și au risipit — cu insecticide puternice, cu aviație ușoară și alte vehicule de la sol — primejdia pe care apocalipsa, cîndva, o anunța cu semnele îngrozite de trompetă. Numai că ce să vezi? Cam din octombrie 1977, responsabilii acestei lupte anti-insecticide au constatat că — datorită ploilor abundente după seceta grozavă din '70 — o invazie teribilă a acestor schistocerci apare ineluctabilă, unde? În Cornul Africii! Nu în altă parte. Exact în acel Corn! Ei bine, acum nimeni nu poate interveni acolo împotriva lăcustelor. Acolo are loc un război foarte serios între oameni serioși, și mințile sînt preocupate de cîte intervenții (și non-intervenții) vreți, numai de una împotriva lăcustelor, nu! „Vin lăcustele peste voi!” le strigă din adîncul științei contemporane dar și al vremii F.A.O., dar oamenii nu aud fiindcă-și încarcă puștile, tunurile și alte arme zise sofisticate pentru a se omorî ei între ei, înaintea lăcustelor. Uneori, să recunoaștem, oamenii par mai sofisticați decît armele lor. Altfel, sînt foarte inteligenți. Dar iuți. Prea iuți.

RADU COSAȘU

Precizare: După calcule exacte, 69% din pagubele provocate de aceste insecte sînt provocate de nori formați din adulți imaturi! Există și între lăcuste asemenea adulți!

Decalajele — o realitate împovărătoare în balanța dezvoltării lumii contemporane

Într-o lume pe care toți o vor, cel puțin la nivelul declarațiilor, mai bună și mai dreaptă, iată, în acest ultim pătrar de secol 20, milioane de oameni continuă să moară de foame. Spațiul cosmic este străbătut de traiectoriile din ce în ce mai strînse ale sateliților trimiși de om, se va ajunge în curînd la saturație și în acest domeniu, dar plugul de lemn continuă să fie nu piesă într-un muzeu al începuturilor civilizației, ci principal mijloc de producție într-o seamă de țări. Lumea actuală e construită pe o gigantism și stranie antiteză. Esența ei: săraci și bogați, flămînzi și îmbuibați, superindustrializați și subdezvoltați, exploatați și asupritori. Atunci cînd în țările industrializate occidentale cheltuielile pentru băuturi alcoolice echivalează cu dublul venitului național al tuturor statelor în curs de dezvoltare din Asia și Africa, cînd 125 de milioane de oameni au un venit zilnic egal cu prețul a două bilete de metrou, iar alte 900 de milioane de oameni cîștigă, tot pe zi, contravaloarea unui pachet de țigări, atunci, în aceeași logică absurdă a faptelor, nu mai e de mirare că în zona subdezvoltării mortalitatea infantilă este de patru ori mai mare decît în țările industrializate, că 20—25 la sută din copiii țărilor în curs de dezvoltare mor înainte de a împlini vîrsta de cinci ani. Și nu este greu să umpli încă multe pagini cu asemenea sumbre cifre ce exprimă dureroase realități ale lumii contemporane. Dar toate acestea nu sînt decît efecte ale unui lung lanț de cauze, sînt consecințe directe ale vechii politici care a împărțit globul în extremele amintite mai sus. Ceea ce este însă și mai îngrijorător pentru popoare e faptul că la cîteva decenii de la prăbușirea sistemului colonial mondial efectele acestuia se manifestă și azi cu pregnanță, potențate în primul rînd de prelungirea inadmisibilă a vechilor practici, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de forță și dictat, a inechităților pînă în zilele noastre.

Oameni specializați se întreabă adeseori asupra cauzelor actualei crize economice. Una dintre acestea este desigur aberanta cursă a înarmărilor care inghite sume exorbitante în dauna lansării unor certe programe de dezvoltare la scara întregii planete, și mai ales în țările care au efectiv nevoie de fonduri pentru asi-

gurarea progresului lor. O scurtă paranteză la acest capitol, fără pretenția de a oferi cel mai elocvent exemplu: în timp ce Organizația Mondială a Sănătății a alocat într-un deceniu 83 de milioane de dolari pentru eradicarea unei boli grave cum este variola, un singur bombardier strategic modern costă mult mai mult. Ne putem lesne închipui ce ar însemna pentru lumea întreagă măcar o reducere cu 10 procente a cheltuielilor militare și canalizarea unei jumătăți din sumele astfel economisite spre susținerea unor programe de dezvoltare în țările în curs de dezvoltare. S-ar putea obține astfel, într-un singur an, o sumă de 15 miliarde de dolari care ar avea în mod sigur efecte extrem de binefăcătoare asupra vieții a milioane și milioane de locuitori ai planetei Pămînt.

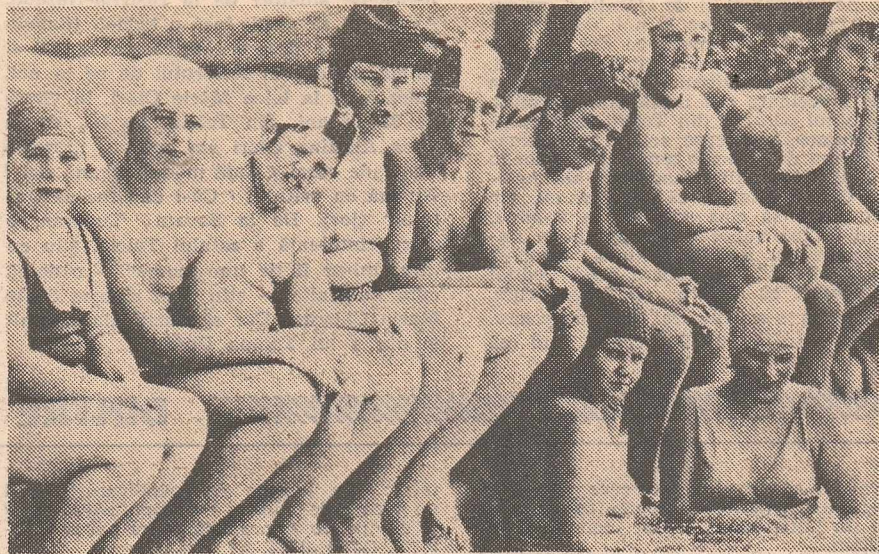
O altă sursă a actualei stări de fapt din economia mondială o constituie, după cum se știe, manifestarea unor practici anacronice în sistemul relațiilor internaționale. Se practică încă prețuri mari pentru produsele manufacturate, în timp ce materiile prime sînt achiziționate la prețuri derizorii, există în calea comerțului mondial bariere de tot felul, tehnologiile moderne ajung cu mari greutateți sau, în cele mai frecvente cazuri, nu ajung deloc în țările cele mai interesate de accelerarea progresului lor pe baza noilor cuceriri ale inteligenței umane. Revista americană „Newsweek” a publicat recent o prognoză asupra economiei mondiale pe anul în curs. Se spune cu acest prilej că pentru țările „mai puțin dezvoltate”, plata datoriilor lor internaționale ar avea un efect paralizant. E foarte adevărat, intrucît aceste țări au datorii externe care se ridică la circa 180 miliarde dolari. Canada și Suedia, scrie revista, au făcut „un gest mărinimos” anulînd datoriile de acest fel de 254 și, respectiv, 200 milioane dolari, dar acestea sînt doar o picătură într-o mare care devine din ce în ce mai adîncă, paralel cu creșterea vertiginosă a decalajelor economice. Învîngerea subdezvoltării nu mai poate fi așadar rodul actelor de caritate, al rezolvărilor conjuncturale. Paletivele nu mai ajung pentru remedierea situației care, date fiind interdependențele crescînde ale economiei mondiale, se întoarce ca un bumerang împotriva statelor industrializate, pe care lipsa de solvabilitate a „partenerilor” din lumea a treia le defavorizează de asemenea. Învîngerea

subdezvoltării, ca parte componentă, esențială, a edificării unui ordin internațional devenit un imperativ stringent al zilelor noastre.

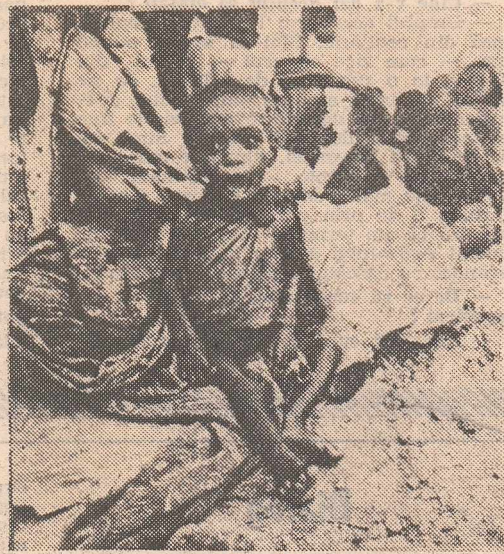
Este meritul incontestabil al partidului și statului nostru, personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a fi elaborat și promovat cu consecvență un concept cuprinzător privind restructurarea relațiilor internaționale, instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale. În concepția partidului și statului nostru, înlăturarea subdezvoltării impune elaborarea și aplicarea unor programe speciale concrete în scopul egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică, menite să impulsioneze dezvoltarea accelerată a industriei, modernizarea și sporirea producțiilor agricole, dezvoltarea tuturor domeniilor vieții. Totodată este necesară o largă cooperare internațională, respectarea dreptului tuturor popoarelor de a fi stăpîni suverani ai bogățiilor naționale, de a le folosi în sprijinul propășirii lor economico-sociale. În același timp, bazîndu-se pe experiența practică a țării noastre în opera de edificare a socialismului, poziția românească subliniază necesitatea ca fiecare țară în curs de dezvoltare să-și folosească la maximum resursele umane și materiale proprii în vederea dezvoltării lor accelerate.

Aprecierile și hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, fundamentate pe analiză științifică, realistă și responsabilă a situației internaționale, concepția țării noastre în această problemă majoră a lumii contemporane și-au găsit expresia în importantul document prezentat la O.N.U., intitulat „Poziția României față de instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale”. Ceea ce se cuvine însă a fi subliniat în mod deosebit este faptul că țara noastră nu numai că a proclamat un asemenea deziderat, dar, prin întreprinderea sa activitate pe tărîm politic, economic, tehnico-științific sau cultural, a făcut totul în direcția unei participări active la diviziunea internațională a muncii, la dezvoltarea raporturilor de prietenie, solidaritate și cooperare, reciproc avantajoasă cu țările în curs de dezvoltare, sprijinind aceste țări în înlăturarea unor importante obiective economice, în formarea cadrelor proprii de specialiști.

AUREL PERVA

Diagnostic, strict medical: hiperponderabilitate. Causă, strict obiectivă: supraalimentație, consum exagerat de dulciuri. În R.F.G., scrie revista vest-germană „Der Spiegel”, 1 din 5 copii sînt predispuși la obezitate din cauza excesului alimentar. Fotografia, pe care o reproducem după publicația vest-germană citată, înfățișează o parte din acești copii în timpul unei... cure de slăbire

La antipoli, pe alte coordonate geografice, 460 milioane de oameni suferă de malnutriție. Cifra a fost relevată recent, într-un interviu acordat revistei „L'Express”, de către directorul general al FAO, Eduard Sauma

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Înger și demoni

Există minuni care se întâmplă și minuni care s-ar fi putut întâmpla. În cel de al doilea caz, martorii oculari sînt, adesea, mai numeroși. Cînd o minune se repetă frecvent în același loc și cu aceeași persoană, chestiunea merită să capete un pronunțat caracter economic, fiind știut că beneficiul fără investiții este cu mult mai atractiv decît invers. Așadar, fără a băga nici un mărnaș într-o afacere cu draci, se pot scoate sume rotunde din așteptarea, cu public, a necurațiilor.

O braziliană — se spune că în vîrstă de 23 de ani — Leda Maria de Jesus, sfi-dează de un deceniu toate legile medicinei și exorcismului. Dînsa declară că îi ies prin piele, din senin, tot

felul de obiecte. Mai întîi e cuprinsă de neliniște. Apoi încep durerile. În sfîrșit, prin abdomen forțează epiderma produse ale secolului XX, adică tuburi de ruj, degetare, moderne agrafe de păr etc. În Taguatinga, orașul din apropierea Brasiliiei, cazul a căpătat, cu timpul, proporții colosale. Reverendul catolic din localitate, sperînd într-o cruciadă încheiată cu succes, a supus-o la rugăciuni și penitență în așteptarea demonilor, care să iasă din nefericită definiții odată cu obiectele. Dar, vai, nici un rezultat. S-a încercat chiar o coaliție între preotul catolic și colegii săi presbiterieni, evangheliști și baptiști. Nimic. Din Leda continuau să iasă degetare și ace, fire de nailon, precum și altele.

La fața locului au sosit

medici, psihologi, sociologi etc., care au organizat mese rotunde și dezbateri televizate. Leda a fost radiografiată, palpată și mulți s-au mirat că, producînd fureculițe și brichete, tinăra nu acuza fie și o modestă peritonită. După talmec-balmeșul publicitar, reverendul Jose Marcos, care a avut ani de zile „grijă” de ciudatul caz, a acceptat să semneze un contract care îi asigură un lung turneu latino-american, precum și în Australia. Domnia-sa va lupta împotriva demonilor, cu aceeași lipsă de succes, în fața publicului amator dorînd să urmărească, cu proprii ochi, cum blestemele produc pixuri și nasturi, cercei și ace, în timp ce solistul în sutană le extrage din victimă spre propria laudă.

Medicii care au avansat ipoteza că Leda Maria in-

ghite obiecte în stare de hipnoză au fost acționați în justiție pentru calomnierea unui reverend a cărui conștiințiozitate se demonstrează atît în propria parohie, cît și în turneu...

Coiți

Coiotul obișnuit, lăsat în voie în prerie, nu se caracterizează printr-o blîndețe deosebită. Seamănă cu un ciine-lup, dar nu e lup și nici ciine, ba, mai rău, are apucături de hienă. Printre oameni coiotul poate deveni, la capătul unui drum anevoios, aproape împăciuit. Sînt însă și coioți care numai în societate devin hiene, sfîșind în dreapta și în stînga cu o poftă turbată de a trece prin măsele mor-

Fapte și zile

● Parlamentul din Singapore a adoptat un proiect de lege condamnând cu închisoarea pe viață persoanele recunoscute a fi vinovate de deturnarea de avioane și de crime legate de aceste acte. Proiectul prevede, de asemenea, că autorii deturnărilor vor fi pasibili de extrădare. ● Președintele guvernului spaniol, Adolfo Suarez, întreprinde, între 2 și 4 martie, o vizită oficială în R.S.F. Iugoslavia. Vizita urmează să aibă loc la invitația președintelui Consiliului Executiv Federal al R.S.F.I., Veselin Guiranovici. ● Statistici publicate recent de Banca Mondială indică o încetinire a ritmului de creștere a produsului național brut (PNB) pe locuitor în țările occidentale industrializate. În intervalul 1970-1975 acest ritm a fost — fără excepție — inferior celui din perioada 1960-1965. De subliniat, statisticile Băncii Mondiale evidențiază ritmul de creștere a PNB deosebit de ridicat realizat de România, în fiecare din cele două perioade comparate. ● Japonezii și elvețienii sînt cei ce folosesc cel mai mult trenul în deplasările lor, în timp ce americanii nu recurg decît foarte rar la acest mijloc de transport, este concluzia unui studiu pe care l-au publicat la Berna serviciile feroviare din Elveția. Studiul menționează că, într-un an, fiecare locuitor al arhipelagului nipon apelează la transporturile feroviare de 64 de ori, distanța parcursă fiind de 1940 kilometri de persoană. Americanii nu parcurg în medie decît 73 de kilometri anual. ● În lume, aproximativ 15 000 000 de copii flămînzesc. Alte 90 000 000 sînt afiți de prost nutriție, în cît rîmîn marcați pe viață prin defecte fizice sau psihice. Anual, 100 000 de copii-orbecs din cauza lipsei de vitamină A. Aceste cifre zguduitoare prin dramatismul pe care îl conțin au fost relevate în cursul unui interviu acordat publicației „UNICEF-PRISMA” de către Hildegard Hamm-Bruecher, ministrul de stat la ministerul afacerilor externe al R.F. Germania. ● Climatul planetei noastre nu se va schimba practic în următorii 20 de ani — apreciază un studiu dat publicității la Washington. În cadrul anchetei care a dus la această concluzie au fost solicitate opiniile a 24 de specialiști din domeniul climatologiei din șapte țări. Răspunsurile lor au indicat că există aproximativ 10 la sută șanse ca încălzirea climei pe Terra să depășească 0,6 grade Celsius și aproximativ aceleași șanse să se înregistreze o răcire cu 0,3 grade Celsius. Dar — au arătat specialiștii — cea mai probabilă este menținerea unui climat care se va asemăna în linii generale cu cel din ultimii 30 de ani. ● Rezerve de petrol și gaze naturale evaluate la aproximativ 100 000 000 tone au fost descoperite în Senegal. Se anticipează că în viitorul apropiat este posibilă și descoperirea altor zăcăminte petroliere, astfel că n-ar fi exclus ca necesarul de petrol al țării să fie acoperit, nu peste mult timp, din producția internă, eventual să se înceapă și exportul de țitei, în măsura posibilităților. De notat, în momentul de față, unica rafinărie a țării, cea situată în apropiere de M'Bao, prelucrează țitei importate. În prezent, în Senegal se desfășoară lucrările de construcție a unei a doua rafinării, precum și a unui combinat petrochimic. ● Conform datelor comunicate de Oficiul central de statistică al Finlandei, populația acestei țări este în prezent de peste 4 743 000 de locuitori.

Pentru prima oară s-a constatat o scădere a numărului locuitorilor din unele orașe. Astfel, populația din Helsinki, capitala țării, a scăzut pe parcursul unui an cu peste 3 500 de locuitori, datele cele mai recente indicînd în prezent cifra de 490 205 locuitori. ● Revista „Cercetarea economică”, editată de Institutul pentru probleme economice al Academiei chineze de științe sociale, și-a reluat apariția odată cu începutul acestui an. Această publicație, apărută pentru prima dată în 1955, fusese suspendată de mai mulți ani, informează agenția China Nouă. ● Sub patronajul UNESCO prind viață în Peru două proiecte de dezvoltare a rețelei de învățămînt a țării. Ambele proiecte — prevăzînd crearea a 27 de centre educaționale comunale cu 227 laboratoare și ateliere—școală, îndeosebi în zonele Trujillo și Chimbote, se execută în baza acordului tripartit semnat între guvernul peruan, UNESCO și UNICEF. ● Începînd cu acest an, ziua de 10 iunie va fi declarată din nou Ziua națională a Portugaliei, a informat agenția ANOP. Această dată

marchează încetarea din viață, în anul 1580, a celui mai mare poet portughez, Camões, autorul celebrei lucrări în versuri „Lusiada”. Data de 25 aprilie, care timp de doi ani a fost sărbătoarea națională, se va menține ca „Zi a libertății”. ● La Petersburg și Moscova au apărut, în urmă cu mai bine de un secol, primele cutii de scrisori. 50 de ani mai tîrziu, 200 cutii de scrisori au fost „instalate” pe tramvaiile care circulau la Moscova. Ridicarea corespondenței se făcea în stațiile aflate în apropierea poștei centrale. ● Guvernul ecuadorian a adoptat o lege care prevede ca președintele republicii — care va fi și comandant-șef al forțelor armate naționale — să fie cetățean născut în Ecuador din părinți ecuadorieni. Noua lege prevede că mandatul de președinte al republicii este nerepetabil. ● „L'Osservatore della Domenica” — publicație editată de Vatican — scrie recent într-un articol că „anumite situații de urgență pot reclama colaborarea Partidului Democrat Creștin cu comunistii.” O decizie asupra unei asemenea posibilități, adaugă publicația, revine politicianilor, și nu bisericii catolice.

D.I. ■

TINERII: locuri de muncă pînă cînd ?

În Franța 500 000 de tineri au obținut din toamna anului trecut slujbe. Pentru cît timp însă? Somajul tinerilor între 16 și 25 de ani va rămîne problema prioritară a viitorului guvern.

Cifra șomerilor — peste un milion : 500 000 de tineri au obținut diverse slujbe de la începutul noului an școlar. Trebuie așteptat însă viitorul val la terminarea cursurilor actualului an de învățămînt, peste cîteva luni, și confirmarea locurilor de muncă, în mare măsură provizorii. Aceasta va fi una dintre sarcinile viitorului guvern.

„Am obținut un post de secretară stagiară într-o întreprindere. Munca pe care o fac îmi place. Sper să rămîn aici. Nu este însă sigur”. Ca Michèle, în vîrstă de 20 de ani, sînt încă 524 429 (ultimele statistici) de tineri care speră să găsească de lucru. Ei nu pot fi siguri că stagiul de șase, șapte sau opt luni care li s-a propus va deveni un loc definitiv de muncă. Acești stagiați nu mai bat culoarele Agenției pentru forța de muncă. Ei se tem însă că se vor reîntoarce aici.

Măsurile luate de guvern în luna iulie anul trecut au dus la crearea unei noi și stranie categorii socio-profesionale: cea a tinerilor sub 25 de ani.

Aici vîrsta este un criteriu mai important decît calificarea profesională. Înainte de a fi mecanici, electricieni sau secretari, ei sînt tineri. Ei au trei lucruri în comun: locuri de muncă adesea temporare, retribuții inferioare, cu peste zece la sută, un viitor nesigur. Într-un recent studiu al Biroului Internațional al Muncii se apreciază că „tinerii sînt tratați ca minori, slab plătiți, iar calificarea lor este adesea subevaluată”. Această politică voluntară de folosire a forței de muncă amenință să se prelungească atîta timp cît economia occidentală nu va ieși din situația de „creștere moderată” în care se află de cîteva ani. „Guvernul duce o politică de camuflaj, creînd o mină de lucru teîntină” — spunea Oswald Calvetti, secretar confederal al Confederației Generale a Muncii.

În fapt, rari sînt stagiații care au găsit un loc de muncă corespunzător calificării lor. Întreprinderile au depus oferte de stagiați în timp ce ele căutau personal foarte bine calificat. În ce privește tineretea, ele au profitat și mai puțin de aceste măsuri decît băieții.

Problema nu este însă nouă. Chiar și în perioadele de avînt economic, aceste dificultăți erau prezente. Aici ele erau botezate în mod pudic „dificultăți de includere a tinerilor în viața activă”. Odată cu criza economică, răul a evoluat în mod brutal. Pentru a-l explica ar trebui să ne referim la instituții și în primul rînd la sistemul educațional. „El nu pregătește nici pentru exercitarea de responsabilități de adulți, nici pentru activități profesionale”, arăta Gabriel Ducret, director al Centrului de studii și cercetări pentru calificare (CEREQ). O anchetă întocmită de CEREQ arată că 60 la sută din șomeri posedă o diplomă de bacalaureat, și 40 la sută una de studii superioare, ei căuînd în zadar, de peste șase ani, primul lor loc de muncă.

(După „L'Express”)

MONDO UMANO ?

Ce spune Sergio Leone

De la început se impune precizarea că nu vom trece cu vederea marile reușite ale filmului occidental — în cazul de față ale celui italian — problemele acute cu care omenirea respectivă se confruntă și pe care aceste adevărate opere de artă de pe celuloid le-au atacat frontal, supunîndu-le unor radiografii minuțioase și impunîndu-le conștiinței umanității. O simplă citare ar fi edificatoare ea însăși dar la fel de elocventă este și lipsa celor neamintite din motive de spațiu. Există apoi regizori și scenariști așezați în fruntea unor capitole dense și ample ale istoriei cinematografului contemporan. Așa cum există actori și actrițe, prezenți în filmele respective, ce au propus aceste teme spre meditație, ce și-au transferat aproape identitatea cu cea a eroilor intruchipați. Dar, iată, cînd, nu demult, în această coloană vorbeam de pustul de la Cinecittà, de lipsa de activitate în acea fabrică a lumii de celuloid, nu știam că la fel se întîmpla și pe platourile de la și mai vestitul Hollywood. Între timp am aflat că platourile pe care de atîtea mii de ori apăruse firma „Metro Goldwyn Mayer” au ajuns terenuri de tenis, că vestitul orașel al acelor studiouri al căror nume crainicul îl scanda ca pe un vers în metru antic — „20-th Century Fox” — va cunoaște — și el — o altă soartă etc. etc.

Toate sînt indicii certe ale unei crize în acest sistem ? Chiar de acolo se răspunde că da. Dar să vedem ce spune despre cauzele unei astfel de stări cunoscutul regizor italian Sergio Leone. Într-un interviu acordat ziarului vest-german „Frankfurter Rundschau” și purtînd semnificațiul titlu „Trecem printr-o perioadă de mare confuzie” Sergio Leone este întrebăat cum apreciază situația industriei filmului italian. „Dificilă”, răspunde el. Și adaugă : „Însă cred că nu numai filmului italian îi merge rău. Din păcate situația se prezintă aproape ca și cum filmul ar suferi de o maladie. Consider că motivele acestei situații sînt diverse, inclusiv în Italia. După opinia mea, este în primul rînd o anumită oboseală din partea autorilor și apoi faptul că producătorii caută mereu să aibă un alibi în spațele căruia să se ascundă... Consider însă că acum a venit momentul — fiindcă în special tinerii au început să aprecieze cinematograful — în care producătorul ar trebui să alerge după idei și el, dimpotrivă, preferă limitele unui succes facil, cel al comediei italiene... Acesta este unul din motive...”

Dar regizorul Sergio Leone pune „punctul pe i” și judecata sa este deosebit de profundă : „Al treilea și după opinia mea cel mai important motiv este de factură politică : parcurgem o perioadă de mare confuzie și această „confuzie se oglindește și în film, în ideile filmelor. Autorii stau la fereastră și așteaptă îndrumarea din partea cuiva care nu vine. De fapt, situația politică (în Italia-n.n.) este într-adevăr serioasă și încordată. Oamenii nu mai ies, de exemplu, seara. Seară de seară ultima reprezentare care, pentru prezentarea de filme, a fost mereu cea mai importantă, nu are aproape deloc spectatori. Oamenii puși în fața situației de a alege să rămînă acasă și să vadă în papuci, fără nici un risc, un film vechi sau să iasă pentru această preferă prima soluție. Consider că adevărata și într-adevăr tragică situație din Italia este tocmai aceasta.”

Desigur, Sergio Leone propune și remedii, are opinii bine conturate în acest sens. În schimb evoluția situației de la fața locului complică și mai mult posibilitatea aplicării unor atari soluții. Zilele trecute a fost impuscut un nou magistrat italian iar agresiunile în plină stradă — fie zi, fie noapte — nu conțenesc. Firește, în atari condiții, remediul trebuie să aibă în vedere însuși fondul problemei, foarte greu și totuși realizabil.

PETRE NICOLAE ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

mane de victime. Aceștia sînt coioții cu papion, cu ochelari negri și mari, cu mustăcioară îngustă și cigărillos în colțul gurii. Contrabandistii de oameni care operează la frontiera dintre S.U.A. și Mexic au fost numiți, scurt și cuprinzător, „coioți”.

Coiții cu pricina, fiind animale sociale, nu trăiesc în haită, ci în bandă. Unele dintre aceste bande au căpătăt alura unor trusturi, fiind organizate după tipicul mafiot. Sistemul obținerii de profit este simplu : se recrutaază disperaiți (aflați pe piața ofertei de muncă în cantități abundente) pe baza unor contracte oneroase, li se facilitează trecerea frontierei contra unei sume piperate, în sfîrșit li se întocmesc acte false care permit accesul la prețuri dumping, în întreprinderi cu dublă

contabilitate. Astfel victimele plătesc cu bani grei, în reprize repetate, greșeala de a se fi lăsat importate în Statele Unite. Recalcitranții, cei care în sfîrșit se trezesc și fac „greșeala” să protesteze sînt dați pe mîna poliției care îi amendează sever și îi trimite acasă. Un întreg proletariat clandestin bintuie pe canalele unei dramatice transhumante de tip industrial lăsîndu-și măcinată speranțele ca într-un imens tirg de sclavi.

În toate cazurile, coioții și-au amortizat banii cu vîrf și îndesat. Curios !

Consecvență

În continuare, o altă filă a dosarului poluării, dar din alt unghi.

Brigitte Bardot își vinde garderoba. Nu pentru că

banii de coșnită i-ar lipsi. ci în virtutea unui principiu înalt. Vedeta va îmbrăca, în viitor, doar mantouri de lină sau chiar sintetice. Vizoanele, capele de leopard, mă rog, toate blănurile care au impus sacrificarea unor animale oneste, nu vor mai avea ce căuta pe umerii, pînă acum, atît de costisitori ai enigmaticei blonde. Acesta este ultimul rezultat al unei campanii îndelungate, pe care Bardot a dus-o împotriva vinării focelor. Gestul ei transferă declarațiile pe tărîmul deciziilor dureroase și nimeni, vîzînd-o înfășurată în lină, nu va mai bănuși că nu iubește sincer focile.

Încițată de zelul ei anti-poluant, Bardot a trecut, de curînd, la deschiderea unui alt front. Actrița s-a decis să boicoteze programul de urbanizare a unei zone turistice : Saint-Tropez. Ea a

dat declarații peste declarații în presă, la radio și televiziune, în care a atras atenția, cu un farmec indiscutabil, că „betonul e moartea naturii”, iar construirea de blocuri în faimoasa stațiune va distruge „deliciosul peisaj”. Unii observatori mahitioși au tras concluzia că Bardot nu agreează blocurile pentru că vecinătatea lor i-ar altera minunata perspectivă, care se deschide de pe terasa proprietății sale din Saint-Tropez. Dar „femeia e mișcătoare” și Bardot nu face excepție. Între timp s-a răzgîndit. A aflat, după declanșarea campaniei, că blocurile vor fi amplasate departe de splendidul ei parc, iar singura construcție mai apropiată nu va fi decît un cazino. Ceea ce schimbă datele problemei.

RADU BUDEANU ■

Balaci învinge Craiova

Lume multă duminică dimineața pe Republicii, deși ceata nu promitea nimic bun. Curiozitate firească, dacă ne gândim că se înfruntau două formații de la care se așteptau multe. Sportul studențesc, deși fusese eliminată din Cupa României de Steaua, arătase o formă foarte bună și, mai ales, o tehnică individuală a jucătorilor care ne avertizează de pe acum că, deși este un unsprezece lipsit de înaintași, deocamdată, va face multe mizerii adversarilor. Craiova, cu un lot foarte bun, cu un antrenor nou, al treilea în mai puțin de un an, se spera că vine la București pentru a corija ceva din impresia lăsată toamna trecută și a încerca să salte în clasament de pe locul 12, undeva, mai sus. Judecat după numele protagoniștilor, meciul anticipa o victorie a universitarilor craioveni, numai că, după 15 minute de joc, ne lămurisem. Această echipă cu multe vedete: Marcu, Crișan, Beldeanu, Ștefănescu, Doanose (care n-a jucat) și Balaci, ar fi trebuit, teoretic, să înfrângă o echipă în care numai Răducanu, Octavian Ionescu, Chihaia și (mai ales) Rădulescu spuneau câte ceva. Din nefericire pentru oțenii, ei nu mai joacă nimic la ora asta. Jucătorii albaștri fac numere personale, vor să arate ce tehnică bună au, au uitat pasa; cit despre o idee de joc, ea nu mai există! Este uluitor cum, în mai puțin de un an de zile, câștigătorii Cupei României s-au transformat atât de mult, cum au uitat toate lecțiile bune învățate și au devenit o echipă oarecare. Extrema dreaptă a naționalei arată ca o dreznă pornită pe o linie periferică neingrijită: adică hurducăie, gițiile, suieră, cade de pe pod ca trenurile unui poet, iar Balaci, acest jucător în care toată lumea își punea mari speranțe, o face pe omul care trece prin zid, driblând la nesfârșit și nemaitrimțind balonul la nimeni. Cît despre Cămătaru, ce să mai vorbim?! El este tot atât de străin de fotbal cît este comuna Bărca de județul Teleorman: înoată prin mijlocul terenului, se împiedică de balon sau împiedică balonul, privește hipnotizat la coechipieri, iar cînd s-a trezit, pentru prima și, probabil, pentru ultima oară, în fața lui Răducanu, acesta l-a topit cu privirea ca un laser și a dat o minge de pomană spre stînga, pe care n-a mai găsit-o nimeni. Dar să lăsăm istoria acestui meci, câștigat pe drept de bucureștenii, mai ales de către Rădulescu (și el ținînd prea mult mînea) și să spunem că la Craiova mai joacă fotbal doar Ștefănescu. Incolo, Dumnezeu cu mila... Păcat! Dar despre morții numai de bine! Această echipă să fie de sufletul cui și-a bătut joc de ea...

După masă, în Ghencea, Steaua, o altă echipă de prim rang a fotbalului nostru, a pierdut (ce-i drept și cu ajutorul arbitrilor Balanovici) cu 0-1 pe teren propriu, spre surpriza celor peste 10.000 de spectatori veniți să asiste la un recital de goluri, așa cum promiteau toate pronosticurile. Spectacolul a fost dezolat. Și aici, un antrenor neinspirat l-a silit pe Dumitru să joace 40-50 de minute pe post de fundaș-măturător și să rezolve niste situații pe care le-ar fi rezolvat și un junior. Abia la pauză, dezmeticit din visare, antrenorul galbenilor și-a dat seama de eroarea făcută și echipa militară a început să se miște ceva mai bine. Din păcate, și aici lipsește înaintașii. Troi a arătat în continuare că e debusolat și că în afară de ce știe să accelereze și cînd trebuie și cînd nu trebuie este pe alături de fotbal. Răducanu, neantrenat, puturos, ca și Iordănescu, arată precum umbrele celor doi jucători de altădată. Singurul care a mișcat a fost Lăptișor de matcă, zis Zamfir, cît a fost jucat. În rest, poate doar Stoica mai amintea ceva din jucătorul pe care, numai în urmă cu doi ani, îl bănuiam senator de drept în națională.

Sigur că faza cu pricina, cînd arbitrul Balanovici trebuia să acorde un unsprezece metri clar pentru echipa Steaua și oaspeții au marcat, profitînd de uluiala adversarilor, a fost decisivă, dar unei echipe de talia Stelei a-i administra un gol nu este o chestiune hotărîtoare. Unde sunt golurile, cite patru și cite șase, pe care militarii le administrau unor echipe de calibrul acestui F.C. Bihor care nu ne făcuse să credem nici măcar o clipă că va realiza surpriza etapei?! Tot ceea ce am văzut, coroborat cu infrîngerea lui Dinamo la Bacău și a Argeșului la Iași, la un scor de hochei, ne spune că vom avea un campionat agitat, plin de surprize și, poate, și cu putine meciuri disperate pe care le bănuim de pe acum. Dar pînă atunci, s-așteptăm...

EUGEN BARBU

Tinerețea fără bătrînețe a Ilenei Silai

S-a născut la 14 octombrie 1941. În toamnă va împlini, așadar, 37 de ani. Cu excepția șahului (deși chiar în sportul minții vîrsta campionilor începe să coboare către... pubertate) nu există, credem, disciplină în care un sportiv ajuns la această vîrstă să nu impună folosirea timpului trecut. Cu atît mai puțin în atletism, unde efortul este pur fizic, cu atît mai puțin în alergările de semifond, unde performanța presupune, în plus, puterea de a suferi de unii singur.

A pășit pentru întia dată pe o pistă de atletism în toamna lui 1957, la Cluj-Napoca, orașul în care s-a născut. Primul concurs al Ilenei — pe atunci, Gergely — etapa județeană a spartachiadei republicane. Primul rezultat: 4,74 m la... săritura în lungime! Renunță totuși destul de repede la groapa de sărituri pentru pista de alergare și, în numai doi ani, devine campioană națională de junioare la 800 m. Socotită un mare talent al atletismului nostru de atunci, abandonează brusc activitatea în 1961.

Se căsătorește în 1963 cu tehnicianul Paul Silai și începe să lucreze, ca muncitoare, la Dermata. La insistențele sotului revine pe stadion în 1965 și începe, sub îndrumarea lui Gheorghe Biro, pregătirea pentru Jocurile Olimpice din 1968. La Ciudad de Mexico cucerește medalia de argint la 800 m, sosind a doua, în urma americancei Madeline Manning. Era prima medalie olimpică românească într-o probă de alergări.

Carierea Ilenei continuă la fel de spec-

taculos încă în ciclul olimpic, pînă în 1972, la München. Într-o perioadă în care atletismul nostru a fost răsfățat de cîteva campioane de excepție, Ileana Silai era floarea rară a semifondului românesc, prezentă remarcabilă la oricare concurs internațional. Cei apropiați atletismului își amintesc, probabil, de palpitanțele duelului cu alergătoarea iugoslavă Vera Nikolici în neamărate curse a căror tină era, de fiecare dată, granița celor două minute, Ileana o va atinge — fără a o depăși — chiar în anul olimpiadei müncheneze. Reușește apoi, la 31 de ani, a doua calificare în finala olimpică, unde ocupă locul șase. Rezultatul este privit cu o oarecare îngăduință — reintră în discuție condiția „veteranului” — deși trebuie să știți că pînă astăzi, în istoria olimpică a probei, nici o altă atletă nu a mai reușit o performanță asemănătoare! Oricum, toată lumea vorbea de cîntecul lebedei...

Păreră devine repede convingere, mai

ales după ce apare în semifondul nostru feminin „noul val”, Mariana Suman, Natalia Andrei-Mărășescu, apoi Maricica Puică ș.a. De fapt, „noul val” este prea mult spus. Era vorba, mai exact, de începutul unei veritabile școli românești în alergările de semifond și fond. În 1974 Mariana Suman aleargă 1:58,6 la 800 m, spulberind o barieră pe care Ileana nu reușise s-o depășească în zeci de tentative.

Gîndul renunțării este alungat din nou de sotul său, devenit între timp student la Institutul de arhitectură. Ileana Silai vine în București pentru a fi alături de cel care i-a susținut moral întreaga carieră și hotărăște să încerce din nou. Se transferă la Metalul și se antrenează cu Silviu Dumitrescu. În ciuda unui accident la gleznă, care o împiedică să se pregătească așa cum ar dori, cum simte că ar trebui, realizează standardele pentru J.O. de la Montreal și, la 35 de ani, concurează pentru a treia oară la Olimpiadă. Nu se mai califică însă în finală, nici la 800 m, nici la 1500 m și, din aceea clipă, nu o mai cunoaște nimeni! În iarna trecută, președintele clubului Metalul este avertizat că răspunde de fiecare leu cheltuit pentru pregătirea Ilenei Silai!

Sezonul 1977 avea să fie cel mai productiv din cele 20 care trecuseră de cînd intrase pe poarta stadionului. În cîteva cuvinte, sezonul 1977 a însemnat pentru Ileana Silai: recorduri naționale la 800 m (1:58,3 și 1:57,39), la 600 m și 1000 m (probe neclasiche), dublă victorie la campionatele republicane (800 și 1500 m), titlul de campioană balcanică la 1500 m cu 4:04,17, record personal, a patra performanță mondială a anului. Toate acestea, în condițiile în care România are o Natalia Mărășescu, o Mariana Suman, o Maricica Puică, autentice vedete ale semifondului internațional! Rezultatul de la 800 m reprezintă cea mai bună performanță reușită în 1977 pe vreo pistă din lume! În atletismul de mare performanță nu există vreun precedent de asemenea anvergură. Lia Manoliu a fost campioană olimpică la 36 de ani, dar nu figura, la sfîrșitul lui 1968, între primele aruncătoare ale anului, Fanny Blankers Koen, Ludmila Braghina sau alte longevive s-au menținut la 32-33 de ani, Ileana Silai progresaază la 36!

Vorbesc convingător și cifrele reușite în actualul sezon de sală: 2:03,2 la 800 m (record național) și 4:09,5 la 1500 m, al treilea rezultat european al anului. Și chiar dacă Natalia Mărășescu a alergat un extraordinar 4:05,0, bulversînd recordul mondial indoor al cursei de 1500 m, Ileana Silai nu trebuie să lipsească din rîndul favoritelor pentru apropiatele campionate europene de sală de la Milano.

Și mai departe? Mai departe urmează sezonul în aer liber, care la rîndu-i are programate campionatele europene la Praga, la sfîrșitul lui august. Ileana speră — cu modestia ce o caracterizează — să se numere printre finaliste. Și mai speră ca la Praga, sau într-un alt concurs al verii, să alerge 1500 m în mai puțin de 4 minute. Să învingă, cu alte cuvinte, a doua mare graniță care a obsedat-o de-a lungul carierei.

Și apoi? Apoi, după ce, cu siguranță, va realiza ce și-a propus, după ce ne va uimi cu alte performanțe, Ileana Silai se va despărți, probabil, de lumea atletismului. Pentru că această mare sportivă, al cărei secret a fost, înaintea talentului, altfel indiscutabil, MUNCA, nu uită că „o femeie mai are și alte îndatoriri pe lume, nu numai să alerge”. Cuvintele îi aparțin.

VLAD ARDELEAN

A început returul

REȘITA: F.C.M. — Jiul Petroșani 3-2 (1-1). Fără să strălucească, fără să dovedească lucruri noi în organizarea jocului, F.C.M. a avut în Atodiresei (nota 10) și Botonea două pistoane neobosite care au dat echipei întreaga măsură a dăruirii lor. Primul a alergat întru, a înscris două goluri splendide, celălalt a fost căraș și inițiator al majorității atacurilor. Cît privește oaspeții, Jiul a făcut un meci bun, de luptă onestă, din nou Mulescu fiind omniprezent și atotefăcător, ca și talentatul Sălăgean; echipa însă a jucat nițel cam dezlinat și fără consistență în contraatacuri. Că tabela de marcaj a căpătat o asemenea înfățișare finală, asta se datorează în mare parte și arbitrilor N. Rainea (Birlad), C. Teodorescu și I. Braun (ambii din Buzău), care nu și-au sincronizat semnalele și mai ales n-au fost în stare să rezolve cîteva situații mai dubioase (primul gol al Jiului, prin Mulescu, a fost înscris după un henț clar al unui coechipier); un fault nesancționat comis asupra lui Florea în careul oaspeților; neacordarea a două goluri valabile, unul al Jiului pe motiv de ofsaid, altul al reșitenilor cînd mînea depășise linia porții printr-o traiectorie ciudată; plus o sumedenie de semnalizări compensatorii sau pur și simplu eronate. În rest, pentru această victorie, meritată, F.C.M. a înscris golul al treilea prin Oancea, un tînar harnic dar dezordonat și plimbăreț, iar oaspeții au înscris un gol norocos prin Bădin, atent la obișnuitele gafe ale încă tînarului Wint. (Teodor Bulza)

HUNEDOARA: F.C. Corvinul — C.S. Tirgoviște 0-0. Un rezultat surpriză cu care, probabil, hunedoreni nu se vor împăca nici pînă la sfîrșitul campionatului, mai ales că victoria scăpată în această primă etapă a returului (în condițiile în care bihoreni au obținut de la Steaua două puncte nesperate) s-ar putea să aibă ecouri tocmai atunci cînd gazdele s-au (și ne-au) obișnuit să îngrase porcul, adică la sfîrșitul campionatului. Un meci fără istoric, cu foarte puțin fotbal, în care jucătorii de la F.C. Corvinul au atacat de la început pînă la sfîrșit, pripit și lipsiți de luciditate, bombardînd ca-reul advers, pe care un spectator mărturisese că nu l-a văzut niciodată atât de populat, cu mingi centrate la întimplare. ● Și totuși, ca să fim obiectivi, gazdele au avut și ocazii clare ca lumina zilei, care au fost ratate însă cu seninătate, în special de Petcu și Nița, sau spulberate în extremis de fundașii de la Tirgoviște. ● De partea cealaltă, oaspeții s-au apărut cu dinții, respectînd cu strictețe indicațiile tactice, mai exact și-au propus un meci egal și l-au obținut datorită fie dăruirii cu care aruncau mingie afară din careul, fie norocului, fie, așa cum arătam, lipsei de idei în atac a hunedorenilor. ● S-au remarcat (cit de cit) Lucescu, Angelescu și, respectiv, Coman, Grigore. ● Au arbitrat bine Gh. Jucan (Mediaș) — la centru, și Fl. Tăbircă (Rm. Vilcea) și C. Juja (București). (Răzvan Bărbulescu)

IAȘI: Politehnica — F.C. Argeș 6-1 (5-0). Plecată în primul rînd din superioritatea evidentă a liniei de mijlocăși ieșene asupra liniei simetri-

Un record doborît altfel
decît prin mijloace sportive

Ne scrie profesorul Dumitru Lupulescu din Tirgu Jiu, strada Victoria, bloc 1, scara 5, apartament 10.

„Am visat de copil să zbor, am și obținut un brevet în acest sens, dar un accident stupid, petrecut în 1954, mi-a retezat aripile pentru totdeauna, trecîndu-mă în rîndul pensionarilor. Nu m-am mulțumit cu inactivitatea, ci, spre a deveni folositor oamenilor, m-am apucat de învățat, terminînd un institut pedagogic și, după aceea, o facultate. La terminarea acesteia, am fost repartizat în județul meu natal, în Gorj, unde, în paralel cu obligațiile muncii curente, m-am întors către vechea mea pasiune, de data asta prin intermediul aeromodulismului.

După unele succese, am solicitat Federației române de modelism dreptul de a încerca un nou record republican de înălțime, considerînd că am suficiente resurse spre a depăși vechiul record, de numai 25 de metri. După insistențe, mi s-a aprobat și, în zilele de 5-6 august 1976, cu ocazia Taberei centrale organizate de U.T.C. și a concursului de specialitate „Cupa tinerelor speranțe”, am întrecut vechiul record, modelul meu înălțîndu-se pînă la 225 de metri! A fost de față o comisie a federației, cu arbitri și așa mai departe, între care antrenorul federal G. Craioveanu. Am fost feliicitat pentru victorie, iar la sfîrșitul anului — mai exact prin adresa C.N.E.F.S. 33 557/17 noiembrie — am fost înștiințat că recordul meu a fost omologat de F.R.M., avînd de-acum ultimul barem îndeplinit pentru a primi titlul de maestru al sportului. Ceea ce s-a și întimplat, în ianuarie 1977, cînd am primit, în cadrul unei ședințe plene a C.J.E.F.S. Gorj, carnetul de maestru al sportului, hotărîrea de conferire a titlului și medalia respectivă.

Dar bucuria nu avea să țină mult timp. După un an, în noiembrie 1977, C.J.E.F.S. Gorj a primit o adresă din partea F.R.M., semnata de secretarul acesteia, Dumitru Cerchezeanu, același care mă feliicitase în seara zilei de 6 august 1976, prin care se comunica nevalabilitatea recordului meu! Motivul? Lipsa unui barograf care să fi funcționat pe model în timpul tentativei de record. Mi-am exprimat încă de atunci nedumerirea. Mai ales că asemenea barografe nu se găsesc la noi, apoi că modelul meu fusese prezentat unei comisii de specialiști, care ar fi trebuit, eventual, să cunoască o asemenea prevedere regulamentară.

Am ridicat problema în plenara anuală a F.R.M. cînd, la intervenția tovarășului Iuliu Fîro, președintele Biroului federal, s-a inclus în procesul verbal necesitatea rejudecării cazului, programată, după cite am înțeles, în proxima ședință, firește, cu participarea mea, spre a explica ce s-a întimplat.

Iată că sîntem la început de martie și pe mine, deși Biroul federal se întrunește lunar, nu m-a chemat nimeni! Mi-au ajuns la ureche unele vorbe cum că s-ar fi discutat cazul, recordul meu fiind în continuare declarat neomologabil. Nu cred că o asemenea discuție putea fi făcută fără mine. Am depus la C.J.E.F.S. un memoriu, în speranța că va ajunge la C.N.E.F.S. N-am primit nici un răspuns”.

● Ce părere are Federația română de modelism? Dar Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport?

ce a adversarului (în care Bărbulescu, Chivescu și Iovănescu s-au aventurat cu totul necegetat spre atac, din primul minut, lăsînd defensiva descoperită), desprinderea la nu mai puțin de cinci puncte în numai 37 de minute a Politehnicii a făcut din meciul de la Iași o adevărată sărbătoare pentru localnici, care nu mai avuseseră de multă vreme motivul unei asemenea bucurii. În fapt, primele acțiuni de poartă pe care argeșenii au izbutit să le împiedice să se transforme în goluri s-au întimplat abia în finalul repriezei, după înlocuirea lui Cristian și reorganizarea defensivei piteștene. Restul acțiunilor, cum spuneam, s-a transformat cu regularitate în goluri, unul mai frumos decît celălalt: Florea, Dănilă, Ciocîrlan, D. Ionescu, Romilă. ● Ca un alergător care a obținut totul, adică o detașare decisivă pe prima parte a cursei, Politehnica a încetinit vizibil după pauză, tributară desigur marilor eforturi de pînă atunci, capitol la care nu trebuie să-i uităm pe tînarul Florea în primul rînd, apoi pe Simonaș, Dănilă, Ciocîrlan, Miocș și, în mai mică măsură, pe Romilă. Pe acest fond s-a grefat și schimbarea la față a echipei piteștene, mai precaută și mai așezată, atrasă spre golul onoarei mai cu seamă de ambiția lui Dobrin (care a și înscris, dealtfel), care a simțit cel mai bine pulsul rusinii. În final au marcat însă din nou ieșenii, prin Florea după o cursă impetuoasă a lui Cernescu, moment în care s-a constîntat o mare victorie a Politehnicii, dar o la fel de mare victorie a tînarului antrenor Leonid Antohi (numai 36 de ani!), cea a încrederii în puterile sale. ● A arbitrat foarte bine Gh. Rebezan, ajutat de I. Pop și C. Ioniță II — toți din București. (Dumitru Graur)

Patru reporteri și o excursie care ar putea deveni de neuitat

Cu O.J.T.-ul!

Tinerețea începe la 150 de ani

Simbătă și duminică, 25-26 februarie, pleacă cu autocarele spre Porțile de Fier, Sighetu Marmăției, Deva, Simeria, București, Timișoara și Timișoara aproape 400 de sibieni dornici să petreacă un sfârșit de săptămână plăcut. Tot de ordinul sutelor au fost și cei care s-au îndreptat spre cabanele Bilea, Arpaș și Păltiniș, încercând să deslușească un semn al „Mincătorului de zăpadă” în creasta muntelui. Pentru aceștia și pentru alții O.J.T. Sibiu, cu filiale la Avrig, Dumbrăveni și Mediaș, se străduiește să creeze condiții cât mai bune. „Unde e minte cu înțelepciune, iese și lucru bine făcut — ne mărturisea directorul Ion Mărgineanu, șeful O.J.T. Sibiu. Spun asta după 15 ani de muncă în turism care nu este, așa cum s-ar crede, un simplu itinerar parcurs cu autocarul. Mai ales pentru noi care deținem un turism de veche tradiție nu avem voie să greșim. N-ai putea spune că totul merge „ca pe roate”. Aceasta chiar dacă în ceea ce privește volumul activității ocupăm locul 12 pe Ministerul Turismului, iar pe linia turismului intern locul 9. Avem probleme mai ales în ceea ce privește prestarea de servicii. Deși reclamațiile au scăzut cu 20%, aceasta nu rezolvă totul. Ceea ce urmărim cu precădere este instruirea personalului începând cu agentul de turism și încheind cu ospătarul. Exigențele sporesc mai ales acum când, urmarea a reducerii săptămânii de lucru, creșterea fluxului de turiști va fi foarte mare. Am stabilit un plan precis în care problema serviciilor este trecută la rubrica urgente”.

Actuala bază materială a turismului sibian este pe măsura unui județ mic ca populație, dar mare ca realizări: zece autocare, patru microbuze, 5.500 de locuri de cazare în hoteluri, hanuri, campinguri și cabane. Și fie că este vorba de complexele din Dumbrăvă sau Păltiniș, de stațiunile de la Ocna și Bazna, de cabanele Poiana Neamțului, Podragu, Bilea, Valea Oltului sau zona Curmătura peste tot se observă efortul de modernizare, de îmbinare a noului cu tradiționalul. Cei peste 365.000 de turiști din țară și străinătate, precum și cei peste 42.000 de sibieni care au beneficiat de zona turistică a județului în anul 1977, au putut observa schimbarea spre tot mai bine.

În ceea ce privește organizarea turismului la sfârșit de săptămână conform noilor cerințe Ilie Rotaru — economist la O.J.T. Sibiu — ne spune că „din ianuarie, de când în câteva întreprinderi din Sibiu, Copșa, Mediaș și Cisnădie, timpul liber a crescut cu o zi, necesitatea asigurării cererilor sporite a trecut din faza de idee pe masa de lucru. Vrem să procedăm în așa fel încât oficiul nostru să-și respecte deviza de a fi „Cel mai important distribuitor de bună dispoziție” din județ. Împreună cu agenții de turism și în colaborare cu Comitetul de cultură și educație socialistă, cu Inspectoratul județean școlar, cu comitetele de partid și sindicale din întreprinderi am căutat să găsim soluții cât mai bune. Plecăm de la aplicarea metodelor de turism extern la cel intern. Avem câteva experiențe pozitive care constituie baza de demonstrație pentru cele viitoare”.

Acțiunile inițiate privesc nu numai stimularea turismului, ci și educarea tinerilor. Rămâne în sarcina O.J.T.-ului, mai ales atunci când organizează grupuri de elevi să fixeze trasee cu cât mai multe obiective social-industriale și elemente informative.

O.J.T.-ului Sibiu îi revine meritul de a fi primul din țară care a lansat inițiativa „Agricultura”. Dacă la început încercarea de organizare a unei excursii cu membrii cooperatori a demarat greu, în final, peste 300 de oameni ai muncii din agricultură care au obținut titlul de frunțaș au plecat în țară vizitând locuri de o deosebită frumusețe și reîntorcându-se cu bucuria lucrului făcut întâia oară. Urmasii — în martie și aprilie acțiunea va lua amploare. Peste 800 de mecanizatori lucrători din L.A.S. și C.A.P. s-au înscris de pe acum pentru excursii.

La ordinea de zi se află acum încă un nou proiect în parte realizat. Acesta de a iniția acțiuni speciale pentru consolidarea colectivelor în căminele de nefamilisti. „Aceștia de multe ori, singuri fiind, pierd timpul liber fără folos — ne spunea Romulus Grama, agent de turism. Noi ne-am gândit să-i convingem că decît să cheltuiască 100 de lei la restaurant în ziua lor liberă, mai mult folos trag dintr-o excursie”.

MARIA COANTĂ

Pasiunea și buna organizare nu-l feresc totuși pe amatorul de drumeție de unele surprize

Simbătă la ora 12, în fața hotelului „Sarmis” din Deva, sub un soare primăvărat, 36 de cetățeni, bărbați și femei, echipați în pulovere și hanorace, purtau o discuție aprinsă la adăpostul unui autobuz aparținând O.J.T.-ului Hunedoara. Pe scurt, lucrurile stăteau în felul următor: excursia organizată la Muntele Mic, și la care se înscriseră cu câteva zile înainte, se contramanda,

iar conducătorul grupului încerca să-i convingă pe turiștii amatori de la T.C.H., șantierul 2, să fie de acord cu schimbarea traseului. Și, cu o singură excepție, oamenii au fost de acord. Dar asupra acestui compromis vom reveni ceva mai încolo. Două ore mai târziu, în același loc, un autobuz asemănător, aproape plin, se pregătea de plecare spre Poiana Mărului. „Este vorba de o pasiune a colectivului de la spitalul județean, ne spune doctorița Adriana Mitrea. Majoritatea celor din autobuz lucrăm în cadrul spitalului”. Medicul Radu Nicolau împreună cu soția sa, Astra, confirmă părerea de mai sus și adaugă: „O.J.T.-ul organizează în fiecare săptămână asemenea excursii. Și le organizează bine. După două zile de munte te întorci altfel: mai proaspăt, mai bine dispus, vindecat de toate asteniile”.

Imediat după plecarea mașinii de Poiana Mărului abordăm un grup de tineri care tocmai se urcau într-un microbuz. „Noi venim de la Simeria, imi explică Sorin Faur. Acolo a fost punctul de plecare. Ne-am oprit în Deva ca să luăm și fetele de la „Ulpia”, magazin universal care se vede peste drum. Sintem ca să zic așa, un grup încheiat. Băieții, sint colegii mei, și lucrăm cu toții la depoul C.F.R. Simeria. Eu sint lăcătuș mecanic, Voica este strungar, Sofronie tot lăcătuș și așa mai departe, însă în afara locului de muncă ne mai leagă și pasiunea excursiilor”. Paulina Vlad, gestionară șefa la „Ulpia”, ne spune că lucrurile decurg în general simplu: „Cînd nu sintem în tură, ne inscriem la excursiile organizate de O.J.T. Am fost la Semenice, la Poiana Mărului, la Predeal, am vizitat cetățile din județul nostru, mă rog, foarte multe locuri din țară, iar azi plecăm la Păltiniș”.

Aceștia sint doar cîteva dintre acțiunile întreprinse de Oficiul județean de turism Hunedoara la sfârșitul săptămânii trecute, acțiuni care, lesne de observat, se referă doar la punctele turistice din Deva. În aceeași zi însă, amatori de turism din Petroșani, Hunedoara și Orăștie au luat și ei calea drumeției, astfel încît cele 10 autocare ale oficiului județean, care au plecat din Deva, sint doar o mică parte din cele puse la dispoziția turiștilor de pe întregul cuprins al județului Hunedoara. Pe această temă, a turismului de sfârșit de săptămână, am avut o convorbire cu tovarășul Olimpiu Bota, directorul O.J.T. Hunedoara.

Tovarășe director, am constatat și singuri pasiunea pentru turism a oamenilor din județ. Am stat de vorbă cu cei care au plecat simbătă și duminică, firește, nu cu toți, și, pe lângă dragostea pentru munte, pentru mișcare, au relevat buna organizare. O singură excepție: excursia pentru Muntele Mic. Ce s-a întimplat de fapt?

Fără multe cuvinte. Uitați, am primit chiar în dimineața aceasta de la Intreprinderea comercială de stat mixtă din Caransebeș un telex prin care sintem încunoștințați că telefericul de la Muntele Mic s-a defectat cu puțină vreme în urmă. Mie mi se pare că cei de la Caransebeș au procedat foarte corect și colegial. Este o întimplare și nu o practică și, apropo de asta, sintem bucurăși că le-am putut oferi constructorilor de la T.C.H. o altă posibilitate. Dar pentru că am pomenit de practici care ne îngreunează munca, aș vrea să amintesc de pildă de modul necolegial în care procedează agenția din Predeal. Ne înțelegem cu o lună înainte asupra unor excursii și ei ne anunță cu două zile înaintea plecării că nu ne pot primi. Și atunci noi ce să facem? Să amestecăm oamenii? Să le dăm banii înapoi? Nu se poate și încercăm să găsim altceva, să găsim alte trasee.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Cooperatorii din autocare

Cînd directorul O.J.T.-ului Buzău, Vasile Teleanu, susține că, din punct de vedere al turismului, „luna februarie prinde

cel mai bine la membrii cooperatori”, el se bazează nu doar pe faptul că, încheindu-se socotelile și adunările generale, oamenii muncii de la sate au, acum, mai mult timp liber la sfârșitul săptămânii, ci și pe date concrete, pe care ni le pune la dispoziție din Registrul de prestări turistice. Astfel, din cei 328 de buzoieni care au beneficiat, simbătă 18 și duminică 19 februarie, de serviciile O.J.T.-ului, 120 au provenit de la C.A.P. Smeeni. Simbătă la prînz, 3 din cele 4 autocare ale Oficiului județean de turism au frînat în fața sediului C.A.P.-ului din Smeeni, țărani cooperatori s-au instalat confortabil pe fotolii — a fost, merită să-l cităm pe Nicolae Botoșanu, conducătorul grupului, „o oarecare concurență în ocuparea locurilor de la geam” — după care soferii Gligore Ardeleanu (32 B 9034), Mitică Birlă (34 B 1352) și Iosif Argăseală (34 B 7125) au pornit la drum, purtîndu-i pe locuitorii Smeenilor prin Brașov, Sibiu, Arad, Porțile de Fier, Craiova, Slatina, Pitești, București și retur, excursie despre care legumicultorul Tudor Oancea zice că a fost „cu mese gustoase, cazare bună și cu destule lucruri interesante de văzut”. Mulți dintre oamenii din Smeeni s-au aflat pentru prima oară în viață pe traseul respectiv, ceea ce nu vrea să însemne că fiii și nepoții celorlora care, cu cîteva decenii în urmă, abia dacă se aventurau cu căruța pînă la Buzău, nu cunosc țara. Ei au bătut în numeroase rînduri județul, cu locurile lui de atracție Tabăra de sculptură de la Măgura, vulcanii noroioși de la Berca, Monteoru etc., au înnoptat pe Valea Prahovei („unde, zice Vasile Teleanu, din păcate nu le putem mereu asigura locuri pe măsura solicitărilor”), la Poiana Brașov și mai departe, ba nu s-au sfiit să umble prin străinătăți. Chiar la începutul acestui an O.J.T. Buzău a organizat o excursie în U.R.S.S. pentru 40 de cooperatori frunțași din Smeeni, pe aceeași rută pe care, cu cîteva săptămîni mai devreme, circulase un autocar al O.J.T.-ului Buzău cu membrii C.A.P.-ului din Smîrdan.

În zilele acestea, simbătă 25 și duminică 26 februarie, numărul buzoienilor care au apelat la serviciile turismului județean, firește într-un cadru organizat, se arată în creștere față de sfârșitul săptămînii anterioare: 374 de excursioniști. Parcă spre a confirma spusele directorului Teleanu, C.A.P. Padina a solicitat 44 de locuri, adică un autocar, pentru Poiana Brașov și Sibiu, precum și alte 44 de locuri, adică un al doilea, pentru Pitești, Rîmnicu Vilcea și Tîrgoviște, fiind vorba în toată această poveste, cu țărani cooperatori plecați din satele lor spre a cunoaște mai îndeaproape frumusețile și istoria patriei, nu doar de dorința lor de a se recrea și instrui, ci și de o creștere, subînțeleasă dar semnificativă, a nivelului de trai al oamenilor muncii din aria rurală a județului Buzău.

Pentru astăzi, duminică, elevii par să fie cei mai mari amatori de turism. S-au vîndut, la cerere, 40 de locuri pentru elevii Școlii generale 15 (București, cu vizitarea Expoziției omagiale dedicată vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu), 44 pentru cei de la Liceul Sanitar (schi la Predeal), 80 pentru elevii Școlii sportive și ai Liceului „B. P. Hașdeu” (Focșani, cu parcurgerea Muzeului Unirii). Restul de pînă la 374, cifră care nu-i mulțumește pe lucrătorii O.J.T.-ului, dar pe care ne permitem s-o socotim corespunzătoare, date fiind condițiile meteorologice nu tocmai prielnice, îl completează excursioniștii de la Intreprinderea de produse din mase plastice. Ceea ce surprinde în activitatea — cu rezultate foarte bune, cu o depășire de 7 la sută a rentabilității pe anul trecut — O.J.T.-ului despre care scriem este exploatarea firavă a Văii Buzăului, spre Cislău, Nehoiu și Siriu, pe șoseaua către Brașov! E drept, traseul nu este încă suficient amenajat, dar recenta dare în folosință a Hanului „Ciuta”, în satul cu același nume, precum și existența unui cochet motel la Nehoiu ar justifică, după opinia noastră, un plus de interes. Poate că Oficiul județean de turism, care și-a propus, în adunarea generală a oamenilor mun-

cii din 8 februarie, o depășire a serviciilor la turism intern cu 700.000 lei, ar trebui să reanalizeze situația, acordînd mai multă atenție Văii Buzăului, cunoașterea țării trebuînd să înceapă, nu-i așa, prin cunoașterea județului de băștină.

OVIDIU IOANIȚOIA

Ieșenii, între turism și sedentarism

Prin temperament, ieșenii sint prea puțin amatori de mișcare — este părerea profesorului Alexandru Murgu, unul dintre cei mai pricepuți ghizi ai Oficiului județean de turism. Iată de ce, la Iași, spre deosebire de Brașov, Neamț, Sibiu sau chiar București, O.J.T.-ul trebuie să iasă el înaintea cetățeanului, posibil turist, oferindu-i, ba uneori chiar stăruind, convingîndu-l să aleagă măcar unul dintre serviciile cuprinse în paleta destul de bogată a excursiilor interne. Acest lucru este un adevăr, chiar dacă nimeni nu are de gînd să susțină că O.J.T.-ul a făcut și face chiar tot posibilul în această direcție. Cît privește condițiile naturale, practic, în afara unor peisaje împădurite (lipsește însă aproape total de facilități turistice), din zona Bucium, Birnova, Poieni, Dobrovăț, amatorul de turism ieșean trebuie să călătorească mai bine de 100-150 km pentru a se vedea în fața unor adevărate monumente naturale. Amănuntul aduce cu sine importante consecințe în turismul județului (sau, mai cu seamă, al municipiului Iași), fiindcă e nevoie în majoritatea cazurilor de cel puțin două zile pentru o excursie ca lumea, lucru nu întotdeauna la îndemînă. „Dar, odată cu intrarea în vigoare a programului săptămînal redus — ne spunea tovarășul Dumitru Marinescu, directorul adjunct al oficiului — lucrurile se ușurează considerabil în această direcție, moment pe care și organizațiile de turism trebuie să știe să-l folosească cum trebuie, oferind mai multe servicii, sporind calitatea lor.”

Practic, la sfârșitul săptămînii trecute O.J.T. Iași a organizat următoarele acțiuni: două autocare cu 80 de turiști (toți studenți la I.M.F.), la Rarău; două autocare, tot 80 de turiști (membrii cooperatori din comuna Bivolari), pe traseul București, Brașov-Sovata-Ceahlău, un autocar (40 persoane din diferite întreprinderi) pe ruta Bacău-P. Neamț; două autocare (unul cu turiști dieveni, celălalt cu studenți și cadre didactice de la Universitate) la Brașov; un microbuz la Piatra Neamț, un autocar la Ipotești-Botoșani și un altul la Gh. Gheorghiu-Dej (cu totul 96 de persoane, elevi la Liceul „Unirea”, o parte dintre ei sportivi); un microbuz (18 persoane, studenți la Universitate), din nou spre Brașov. Excursiile amintite, care au cuprins decît cam 350 de turiști, au o durată de la două la cinci zile. În plus, în aceleași zile se pot consemna și excursiile peste hotare a 130 de ieșeni, cuprinși în trei acțiuni, pe rutele Varșovia-Katovice, Chișinău-Tiraspol și Chișinău-Kiev-Moscova. Urmează o întrebare: e mult, e puțin? Răspunsul trebuie însă împărțit tot în două aspecte. Comparativ cu activitatea altor O.J.T.-uri din țară, ceea ce pot raporta lucrătorii din turismul ieșean apare destul de frumos, atestînd o muncă dusă cu pricepere, un raționament pasionată, și mai cu seamă multe intenții bune. Dar, dacă ne gîndim că, după un calcul sumar, abia al 600-lea cetățean al Iașului a luat parte la o acțiune turistică — atunci statistica e pe cale să ne pună încă o dată pe gînduri. Desigur că aceste constatări nu trebuie văzute numai în grădina O.J.T.-ului din Iași, ele privesc turismul intern în general, dar o individualizare a situației nu strică nicio dată...

Nu departe de motelul de la Bucium am avut însă ocazia să ne întîlnim cu grupul cooperativilor din comuna Bivolari, una dintre cele mai frumoase de pe cuprinsul județului. Este dealtfel al cincilea an consecutiv în care președintele C.A.P.-ului, Constantin Șalaru, își scoate oamenii (pe cei mai merituoiși, desigur) în excursie, să vadă țara, să admire schimbările petrecute pe tot cuprinsul patriei socialiste. Instalații foarte comode, în două autocare dintre cele mai moderne, 86 de țărani din comuna sus-numită vor poposi mai întîi la București, pentru a vizita Expoziția omagială de la Muzeul de istorie al Republicii vor merge apoi spre Brașov, vor vizita două C.A.P.-uri frunțașe, cel de la Cristian, apoi cel din Dădrad, județul Mureș, ca și două întreprinderi brașovene. Tractorul și cea de autocamioane. Este una din recompensele hotărîte de adunarea generală pentru cele 4 milioane de lei realizate la capitolul depășiri ale planului de producție, o recompensă meritată, cu alte cuvînte și mult gustată de cooperatori. Fără nici cea mai mică îndoială este cea mai frumoasă acțiune turistică pe care am prins-o la Iași în zilele de referință, adică cele de simbătă și duminică trecută.

D. GRECU

Nu mi-a plăcut niciodată să fiu mediocră sau întimplătoare

● **Olga Tudorache** : absolventă a Institutului de teatru, promoția 1951; debut scenic în același an, cu rolul Valea din „Dealul vrăbiilor”; 38 de distribuiri în teatru, numeroase prezențe la radio și televiziune, câteva, nesemnificative, apariții în filme; interpretă a genurilor dramatice celor mai diverse (Shakespeare, Sofocle, Dickens, D. R. Popescu, Ibsen, Arbuzov, Sorbul, Sadoveanu, Molière, Miller, Tolstoi, Lorca, Mazilu, Caragiale, Mrozek ș.a.); 7 premii de interpretare, primul în 1957, la Concursul republican al tinerilor actori, ultimul în 1978, Premiul special al juriului „pentru contribuție artistică și pedagogică la realizarea celui mai bun spectacol” al Festivalului de artă contemporană, desfășurat sub egida „Cinematografului”; actriță la Teatrul Mic din București; conferențiară la Institutul de artă teatrală și cinematografică; membru P.C.R.; membru în Consiliul F.U.S.; Medalia Muncii (1956), Ordinul Muncii clasa a III-a (1964); repetate participări în comisii, juri etc.

— Se zice că un interviu trebuie să înceapă cu prima întrebare. Așadar, pentru că tot veni vorba, cum ați ajuns dumneavoastră ce-ați ajuns, tovarășă Olga Tudorache?

— Alegând între ce-au dorit părinții să devin și ce-am dorit eu însămi.

— Și părinții ce-au dorit?

— Tata, care a fost aviator, ținea morțiș să-l urmez în meserie. Din păcate, s-a prăpădit devreme, înainte ca eu să fi împlinit vârsta permisă pentru pilotaj. Am visat apoi să devin balerină, am și luat lecții câțiva ani, dar lipsa suflului și tiroida, cu care am necazuri și azi, m-au împiedicat să continui. Mai greu mi-a fost să renunț la canto, căci am intrat la teatru cu intenția de a urma, în paralel, conservatorul. Prima mea profesora de actorie, Marioara Voiculescu, m-a determinat să optez definitiv pentru arta dramatică, explicându-mi că două săbii nu pot încăpea în aceeași teacă.

— Nu înțeleg.

— La început, am stat tare prost cu glasul. Vorbeam în șoaptă și în falset. Marioara Voiculescu m-a lămurit că în teatru vocea merge într-o direcție, iar în canto într-alta, fiind foarte greu, dacă nu imposibil, de făcut amândouă treburile în același timp. Ei îi datorez alegerea. Tot Marioara Voiculescu m-a ajutat enorm în pozarea vocii. Luni întregi, am citit întinsă pe spate, cu glas tare și cu un teanc de cărți așezat pe plexul solar, pentru obținerea unei respirații corecte la nivelul diafragmei. Astăzi, când specialiștii consideră că vocea e una din calitățile mele deosebite, poate că merită amintit, studenților sau confrăților mai tineri, cum am ajuns s-o formez. Educându-mă cu multă ambiție și sudoare. Exersând până la stoarcere. Uneori chiar chinându-mă.

— Din cite știu, ați făcut și ceva filologie.

— Nu ceva, ci trei ani. Am terminat și un an de drept, și un an de filosofie, ca s-o multumesc pe mama. Dinsă, după un fel de modă a timpului, a tratat multă vreme teatrul ca pe o chestiune derizorie, neserioasă chiar. Ca s-o impac, m-am ținut și de celelalte, dar când regulamentele s-au schimbat, obligând la frecvență, am rămas la teatru.

— Cine a urmat după Marioara Voiculescu?

— Bălățeanu, Sică Alexandrescu și Ghe-lerter, ca profesori. Irina Răchiteanu, Sanda Manu și Eugenia Popovici, ca asistente. Personalități proeminente în învățământul nostru teatral, oameni generoși, pedagogi exigenți și prieteni în același timp. De la fiecare am luat cite ceva. Fiecare și-a pus pecetea asupra devenirii mele, iar eu n-am făcut altceva decât să adaug mereu, fără să șterg. Cu toate astea, cred că nu greșesc când afirm că începuturile mele în meserie n-au fost dintre cele mai simple.

— Anume?

— Eram inchiștată, tentată către introversiune. Marioara Voiculescu a intuit primejdia care mă păstrea și m-a obligat la texte de comedie, căutând să instaleze în mine o altă stare dramatică decât cea cerută de temperament. Metoda asta, numită în teatru a contre-emploi-ului, este folosită astăzi în toate institutele cu pretenții, dar pe atunci nu era. Părea doar o toană, o curiozitate a unuia sau a altuia dintre profesori. Acum ești pus să joci ceea ce nu-ți merge. Arăți ca o trestie, dar ți se cere să-ți faci pe Falstaff. Pe vremea studenției mele lucrurile stăteau altfel, cam toți actorii jucau ceea ce le convenea, ajungând mai devreme sau mai târziu la manierism. La sărăcire. Marioara Voiculescu a procedat altfel, drept pentru care, cum spuneam, mi s-a permis să abordez genul dramatic în urma colegilor de clasă. Dealtfel, producția cu care am încheiat facultatea a fost o comedie, „Noaptea virtuoasă”, în care am interpretat-o pe Futuro.

— Cu toate astea, marile dumneavoastră roluri au fost cele de dramă. Au fost și sint, ele v-au așezat între primele actrițe ale teatrului contemporan, cu realizări memorabile. Recent, ca să nu vă laud singur, deși nu cred că aveți cineva altă opinie, Dina Cocea scria că — citez din memorie — cuvintele puse să vă descrie creațiile, oricât de elogiase ar fi, tot ar rămâne datoare. De ce vă spun toate astea? Pentru că pentru noi toți, Olga Tudorache, cu sau fără voie, înseamnă o actriță de dramă prin excelență. Mă înșel?

— E drept că am jucat mai mult dramă, dar am făcut destule roluri și în alte

genuri. Comedii, bunăoară. „Vicleniile lui Scapin”, în care l-am interpretat pe Geronte în travesti. „Cum se jefuiește o bancă”, „Neisprăvitul”, la televiziune, ba chiar și o pică de Haș Nicolaide! Cred că un actor cu pretenții trebuie să știe să facă de toate. După cum mai cred că un student al institutului trebuie ajutat să apară cât mai devreme în fața publicului, nu doar la studioul din strada 30 Decembrie, ci în săli cu renume, alături de actori consacrați.

— Aș fi dorit să vorbim despre asta mai târziu, dar dacă tot am ajuns aici, am să vă întreb despre cele trei studențe ale clasei pe care o conduceți, Rodica Negrea, Adriana Schiopu și Angela Ioan. Lumea teatrului n-a încetat să comenteze, cu superlative, îndrăzneala pe care ați avut-o când le-ați adus pe cele trei tinere, abia studențe în anul al doilea, alături de dumneavoastră în „Efectul razelor gamma asupra anemonelor”, spectacol la care trebuie să ai mult noroc pentru a intra în posesia unui bilet. Cum ați luat această decizie?

— M-am bucurat foarte mult că directorul Teatrului Mic, scriitorul Dinu Săraru, a acceptat propunerea mea, asumându-și eventualele riscuri. Ca să fiu sinceră, nu-i vorba despre o noutate absolută, așa ceva s-a mai întâmplat și la alte teatre, chiar Ciulei a folosit un student în „Pescărușul” lui Cehov, care e orice, numai un spectacol simplu nu. Au atârnat în balanța distribuției fetelor calitățile lor speciale și, nu ca ultim argument, o concepție nouă care câștigă tot mai mult teren în teatrul nostru de astăzi.

— La ce vă gândiți?

— Eu, ca studentă, n-am ieșit deloc pe scenă. Altoro li s-a mai întâmplat, lui Marcel Anghelescu sau lui Carmea Stănescu, din ce-mi aduc aminte acum, dar mie nu. O singură dată am făcut figurație și atunci fără să mă vad! Producem niște zgomote din culise. Atît. Astăzi, lucrurile s-au schimbat și în teatru, ca în toate celelalte compartimente ale vieții noastre. Se acordă tineretului grija pe care o merită, căci avem tineri minunați peste tot, în fabrici, în școli, pe ogoare, mai știu eu unde, de la care cerem sîrguință și responsabilitate, dar față de care avem și obligații. În sensul că trebuie să-i îndrumăm, să-i sprijinim, să-i ferim de excese, dar și să-i promovăm devreme, atunci când calitățile lor justifică investiția de încredere. E o concepție nouă, revoluționară, introdusă și aplicată în practică, între alte inițiative istorice, de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În ceea ce privește activitatea de teatru, avem datoria, față de prezent și, mai ales, față de viitor, să le punem în valoare virtuțile cit mai devreme posibil, căci în artă, poate mai mult decît în alte sectoare, satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba.

— Frumos spus. Aș fi vrut să zic eu vorbele acestea.

— Cred că le-a folosit altcineva mai înainte, dar asta nu poate afecta adevărul. Din acest punct de vedere, această instituție de cultură care se numește teatrul românesc, pe care partidul și statul o sprijină și încurajează permanent, se află angajată pe un drum fără capcane și fără ocolisuri.

— Trezind la altceva, cum vi se pare cei douăzeci și șapte de ani de teatru trăiți pînă acum? Sint mulți, sint puțini?

— Poate că sint destul. Mă simt nițel oboșită, iar lucrul ăsta nu trebuie să mire pe nimeni. Orice om obișnuit poate număra pe degete întâmplările grave din viața sa. Actorii de dramă trăiesc asemenea evenimente grave de trei ori pe săptămînă, cu fiecare ridicare de cortină. Firește, de fiecare dată, experiența lor iese în ciștig, dar trupurile lor ies împrăținate, măcinate. Așa se face că am avut citeva astenții și că nu stau bine nici cu tensiunea. Nici eu, nici Cotescu, nici Jean Lorin, nici alții. Sigur, asta e meseria noastră, noi am ales-o, noi o purtăm. Ne-ar fi însă mult mai ușor dacă publicul ne-ar acorda credit pînă la capăt, dacă l-am simțit mai aproape de munca noastră, de arderea noastră internă. N-aș vrea să se înțeleagă că n-avem un public bun. Avem, dar nu în totalitate. Unora, s-ar putea să mă înșel, dar așa mi se descoperă mie lucrurile de pe scenă, li se pare că treaba noastră e sinonimă cu distracția, și nu e. Fiecare ieșire în fața oamenilor se pregătește îndelung, cu multă muncă și mult consum nervos, cu multă cheltuială de energie și multă investiție de sensibilitate. Pundind cite ceva în viața unui personaj, rupi cite ceva din propria ta viață. La început nu-ți dai seama, dar cînd anii se adună începi să înțelegi că timpul a lăsat urme. Mai cred unii că artiștii sint niște boemi și niște fericici, care trăiesc din flori și din aplauze. Nu-i așa. Actorii sint oameni ai muncii, iar locul lor de muncă se numește teatru. Un loc de muncă pe care-l respectă și-l iubesc nu mai puțin ca alții. Aș îndrăzi chiar să susțin că, în ansamblu, mai devotat ca alții, prin specificul meseriei.

— La ce vă referiți?

— Peste tot în România de azi se munceste cu tragere de inimă. Românul e, din firea lui, un dușman al trîndăviei, iar în prezent munca lui e mai serioasă decît altădată, lucru firesc dacă ținem cont că în fruntea țării se află un bărbat mai neobosit și mai harnic ca oricînd, a cărui pildă de fiecare zi îmbărbătează și declanșează dinamism. Mai sint însă unii care trag pe dreapta, cițiva care mizează munca, fericici că luna trece și chenzina merge. Prin specificul meseriei sale, nici un actor nu-și poate permite așa ceva. Un actor care stă se acroște, se in-

străinează. Fericit e numai cel care joacă. Cel care e distribuit. Cel care muncește.

— Ce părere are conferențiarul Olga Tudorache despre învățămîntul nostru superior de teatru și cinematografie?

— Lucrez în I.A.T.C. de numai doi ani. Am intrat cu gîndul de a renunța la aparițiile scenice și cu acela de a mă dedica în totalitate obligațiilor de cadru didactic. Poate că într-o zi așa va fi, dar deocamdată nu e, pentru că n-am găsit în mine țîria de a părăsi scena. Organizarea institutului mi se pare temeinică, dar nu perfectă. Cred că s-ar mai putea schimba cite ceva, în interesul studenților și în folosul meseriei noastre.

— În ce sens?

— Pe vremea mea, profesorul de actorie lua studenții de la intrarea în facultate și, dacă nu intervenea nimic, îi ducea pînă la absolvire. Expresia vorbirii, dozarea vocii, dicția și așa mai departe erau treaba unui singur om, care avea posibilitatea să-și cunoască amănunțit elevul, să-l descifreze și, implicit, să știe unde să umble. Astăzi, sarcinile respective sint împărțite între mai multe cadre, pe specialități. Ideea este, cu siguranță, un pas înainte, dar aplicarea ei rămîne susceptibilă de îmbunătățiri. Trei studenți dintr-o clasă lucrează cu un profesor, patru cu altul, apoi schimbă între ei, de unde obligația de a rămîne de dimineață pînă seara în institut, de a fugi de la o catedră la alta. Sigur, viața unui cadru didactic de la actorie, cazul meu, a devenit mai ușoară, dar nu asta e problema. Primind totul de-a gata și neavînd suficient timp la dispoziție, studenții lucrează mai puțin pe text. Lucrează mai puțin acasă, din cauze obiective. Aici am senzația că sintem deficitari. Oricît ne-am strădui să șlefui un talent, nu vom izbui dacă nu-i vom lăsa răgazul s-o facă și singur, el față-n față cu sine însuși. Ambiția și munca selectează talentele. Marii actorii sint, obligatoriu, niște mari muncitori. Aș putea alcătui o listă aproape fără sfîrșit, căci teatrul nostru deține o galerie întrea-gă de actori excepționali.

— Filmul...

— Să nu vorbim despre asta!

— De ce să nu vorbim?!

— N-am făcut nimic pentru ecran care să merite consemnat. Într-un fel, m-am împăcat cu soarta. Poate că nu-s bună pentru film. Dacă nu sint răsuflarea publicului, nu-mi iese. Apoi, mi-e străină modalitatea de a lucra pe picior, pe prima dublă. Unii fac și teatru și film la fel de bine, mă gîndesc la Diaconu, de pildă, dar eu nu. Eu trebuie să mă duc și să mă întorc pe un rol de zece, de sute de ori, iar cinematograful n-are timp să aștepte. Așa sint construită și așa sper că e bine.

— Cum sînteți construită?

— Nu mi-a plăcut niciodată să fiu mediocră sau întimplătoare.

— Schimbăm? Cîteva cuvinte despre dramaturgia românească de azi. Se poate?

— Rămîn la o părere mai veche. Avem cîteva scriitori mari, dar n-avem dramaturgi. N-avem piese. Ele sint prea des literatură. Repliciile sint expunerii, nu e limbă vorbită, nu e viață. Încercăm să facem teatru realist pe baza unor întîmplări neadevărate, cu eroi falsificați. Se caută replici geniale, adevăruri cruciale, de parcă noi, oamenii, n-am face altceva de dimineață pînă seara decît să ne preocupăm de lucruri fundamentale. Nu-i deloc așa. Gătim, cumpărăm cartofii din piață, ne curge nasul, pierdem trenurile și așa mai departe. Marea majoritate a pieselor noastre ocolesc adevărurile simple ale vieții și, drept consecință, spectatorii ocolesc piesele. Le ocolesc pentru că nu se regăsesc în ele, pentru că pe stradă se vorbește într-un fel, iar pe scenă altfel. „Interviul” Ecaterinei Oproiu sau piesele lui Baranga de-aia au avut succes la public, pentru că oamenii s-au recunoscut în eroii de dincolo de rampă, cu dramele lor personale, poate nu decisive, dar firești, posibile. Teatrul contemporan care fuge de banalitatea vieții de fiecare zi e un teatru fără șanse.

— O ultimă întrebare. Se apropie 8 Martie. Ce vă doriți de Ziua femeii?

— Nimic special.

— Îmi iau promisiunea înapoi. Ce vă doriți, în general?

— Să fie soare și oamenii să fie mai buni.

— Nu sint?

— Ba da, ba da, dar parcă mai e loc.

■ OVIDIU IOANIȚOIA ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scintei 1, casuța postală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Cotană - 17 82 16 21), secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU